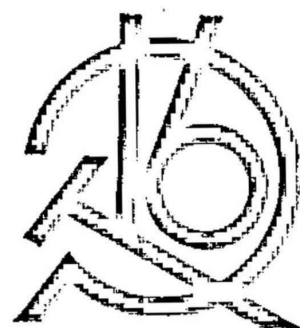

ראשי הפרקים לקראת
הוועידה ה-16 של
המפלגה הקומוניסטית
הישראלית / 30.1.1969

א. ההתפתחות הפוליטית
והכלכלית בין ועידה לוועידה
ב. המפלגה הקומוניסטית
הישראלית והתנועה
הקומוניסטית הבינלאומית

א. ההתפתחות הפוליטית והכלכלית בין ועידה לוועידה

ו. המצב הבינלאומי

החלך כתוצאה מצמצום תחומי פעילותו ומ־החרפת סתירותיו הפנימיות, לרבות הסתירה היסודית בין ההון לבין העבודה. המיליטריזציה של המשק, ניצול הישגי המהפכה הטכנולוגית־מדעית וההתערבות הגוברת ללא־תקדים של המדינה בחיי המשק — כל אלה מאפשרים זמנית למונופולים לדחות פרוץ משברים ואף להביא להרחבת מעגל הייצור. אך אין זה יכול למנוע ואין זה מונע את המשברים המחזוריים.

גידול עוצמתה של ברה"מ, הכלכלית, המדינית, הפוליטית והצבאית, יחד עם התפתחותן, התבססותן והתחזקותן של מדינות סוציאליסטיות אחרות, מטביעים את חותמם במידה גדלה והולכת על כל החיים הבינלאומיים.

ברית־המועצות כבר מזמן שמה קץ לעל־יונות הצבאית של ארה"ב, הן במה שנוגע לנשק הקונבנציונאלי והן במה שנוגע לנשק הבלתי־קונבנציונאלי. בשנים האחרונות גדל הפער בין ארה"ב לבין ברה"מ לטובת ברה"מ בענפי מדע וטכניקה חשובים, הקובעים מצד אחד את עליונותה של ברה"מ בהישגים בכירי בוש החלל החיצון ומצד שני את עליונותה הצבאית של ברה"מ. באותו זמן עצמו קטן והולך הפער בין ברה"מ לבין ארה"ב באותם ענפי כלכלה, בהם עדיין עולה הייצור של ארה"ב על זה של ברה"מ.

התוצאה הכוללת היא, שהשיטה הסוציאליסטית העולמית, שבמרכזה ברה"מ, תנועת הפועלים המהפכנית הבינלאומית, תנועת השחרור הלאומי האנטי־אימפריאליסטית ב־אסיה, אפריקה ואמריקה הלאטינית — קובעים במידה גדלה והולכת את הכיוון העיקרי של ההתפתחות ההיסטורית.

כוח אדיר זה של שלושת הזרמים המהפכניים של ימינו היה יכול לקבוע במידה גדולה עוד יותר את גורל האנושות, אילו היה מאוחד ומלוכד יותר, ומתאם יותר את המאבקים נגד האימפריאליזם.

בעלת חשיבות מכרעת בראש־וראשונה היא האחדות של השיטה הסוציאליסטית העולמית ושל התנועה הקומוניסטית הבינלאומית

מאז הוועידה ה־15, אוגוסט 1965, חלו התפתחויות חשובות בזירה הבינלאומית. יחס־הכוחות בעולם השתנה בשנים האחרונות לטובת כוחות השלום והסוציאליזם ולרעת כוחות המלחמה והאימפריאליזם. למרות שהיו נסיגות זמניות בשורת ארצות וקיימים קשיים רבים בתנועה המהפכנית — הסך־הכל של ההתפתחות בשנים האחרונות הוא חיובי.

בה בשעה שהקשיים בתוך השיטה הסוציאליסטית העולמית ובתוך התנועה הקומוניסטית, בתנועת הפועלים הבינלאומית, בתנועת השחרור הלאומי האנטי־אימפריאליסטית וביתחסי־הגומלין בין שלושת הכוחות המהפכניים של ימינו, הם קודם־כל פרי התעצמותם ותולדה של החרפת המאבק בין הכוחות המהפכניים לבין האימפריאליזם, הרי הקשיים והנסיגות של האימפריאליזם הם סטרוקטורליים ופרי סתירותיו החיצוניות והפנימיות המחריפות.

הכוח המהפכני המרכזי של תקופתנו היא השיטה הסוציאליסטית העולמית. המאבק העיקרי בזמננו נטוש בין שתי השיטות העולמיות — הסוציאליסטית והקאפיטאליסטית. אין להעריך נכונה מאורעות בינלאומיים בניתוק מן המאבק המעמדי בין שתי השיטות העולמיות.

הכוח המרכזי בתוך השיטה הסוציאליסטית העולמית היא ברית־המועצות. הכוח המרכזי בתוך השיטה הקאפיטאליסטית העולמית היא ארצות־הברית של אמריקה.

קביעת המקום המיוחד שתופסת בימינו אובייקטיבית השיטה הסוציאליסטית העולמית, והמקום המיוחד שתופסת אובייקטיבית ברה"מ בתוך השיטה הסוציאליסטית העולמית, חיונית היא לקביעת האסטרטגיה והטקטיקה של תנועת הפועלים, לראייה כוללת של המאבק האנטי־אימפריאליסטי ולהסקת מסקנות נכונות לגבי דרכי־המאבק בכל ארץ וארץ, תוך התחשבות בתנאים הלאומיים.

המשבר הכללי של הקאפיטאליזם מחריף

רבות נוספות בתבל כולה. בתוך ברית נאט"ו
החריפו מאוד הניגודים ובמיוחד בין ארה"ב
לבין צרפת.

מבחינה חברתית, מאחר שגוברת ההתנג-
דות למשטר בתוך ארה"ב גופא. בקרב ה-
עמלים, הנוער והאינטליגנציה, גוברת האיבה
למשטר הקיים, אף-על-פי שאין המאבק
„נגד“ מלווה תמיד בראייה מדעית ונכונה
של תוכנית למאבק „בעד“. האימפריאליזם
האמריקאי נחלש גם בארצו-הוא על רקע
ההתנגדות הגוברת מצד המוני העם בארה"ב
למלחמת וייטנאם, לעוני ולאפליה הגזעית.
מבחינה כלכלית, מאחר שההוצאות ה-
צבאיות העצומות ללא-תקדים, מלחמת וייט-
נאם וההוצאות האחרות של שוטר-עולמי,
הישרות והעקיפות, בכל חלקי תבל —
מגדילות ללא-הרף את הקשיים הכלכליים
והפינאנסיים של ארה"ב. כתוצאה מכך נחלש
גם מעמדו של הדולאר כמטבע ראשי עובר-
לסוחר בעולם הקאפיטאליסטי.

מבחינה צבאית, מאחר שמלחמת וייטנאם
הנחילה מפלות בעלות חשיבות היסטורית-
עולמית לאימפריאליזם האמריקאי, הביטוי
המובהק של השינוי היסודי אשר חל ביחס-
הכוחות בעולם, היא העובדה, שהמעצמה
הקאפיטאליסטית החזקה ביותר, המשתתפת
ישירות במלוא כוחה (להוציא נשק אטומי)
במלחמה נגד העם הווייטנאמי — הלוחם
בגבורה עילאית והנעזר ע"י ברה"מ ויתר
המדינות הסוציאליסטיות — איננה יכולה
ולא תוכל לנצח במלחמה, למרות שאינה
בוחלת בשיטות הברבריות ביותר של הש-
מדת-עם (גי'נוסייד) והחרבה טוטאלית של
ערים, כפרים, אוצרות חומריים ותרבותיים.
השינויים ביחס-הכוחות לטובת כוחות הסר-
ציאליזם, השלום ועצמאות העמים, מפלותיו
של האימפריאליזם והתגברות סתירותיו
הפנימיות — מגבירים את הסיכוי, את האפ-
שרות ההיסטורית למניעת מלחמת-עולם
שלישית, למניעת מלחמה גרעינית.

באותה מידה תהיה זאת שגיאה חמורה
ביותר לחשוב, שתלפה הסכנה למלחמת-עולם
שלישית. בשנים האחרונות הוחרפה התוק-
פנות האימפריאליסטית (האסקלציה בווייט-
נאם, מלחמת-יוני 1967 במזרח-התיכון, ה-
נסיון להפיל את המשטר בצ'כוסלובקיה וכו').
הסכנה לשלום העולם לא חלפה, איפוא,
כלל וכלל. ככל שיחס-הכוחות משתנה יותר
לטובת כוחות השלום, העצמאות הלאומית
והסוציאליזם — האימפריאליזם, ובמיוחד
האמריקאי והמערב-גרמני, אינו נעשה מתוך
יותר ויותר שוחר שלום יותר. העובדות מוכיחות,

כבסיס לאחדות אנטי-אימפריאליסטית רחבה
יותר. האחדות והתיאום של המאבק מצד כל
המדינות הסוציאליסטיות וכל המפלגות הקו-
מוניסטיות — הם בעלי-חשיבות ראשונה
במעלה במאבק למען נצחון מלא של עניין
השלום, הדמוקראטיה, העצמאות הלאומית
והסוציאליזם בעולם כולו, ובחשבון האת-
רון למען ההישגים וההצלחות במאבקן של
כל ארץ סוציאליסטית ושל כל מפלגה
קומוניסטית.

אף-על-פי שהאחדות והתיאום בין כל ה-
מדינות הסוציאליסטיות רחוקים כיום מלהיות
תואמים את הצרכים האובייקטיביים של
המאבק האנטי-אימפריאליסטי, הרי הדות
לעוצמתה הגדולה של ברה"מ ושל המחנה
הסוציאליסטי נכשלו תוכניותיו הגלובאליות
של האימפריאליזם והוא היה נאלץ לעבור
לשיטות חדשות במאבקו הגלובאלי, אשר
סופן להיכשל לא פחות.

אם עוד בשנות החמישים קיווה האימפ-
ריאליזם, ובמיוחד האמריקאי, להסיג לאחר
את מהלך ההתפתחות ההיסטורית על-ידי
התקפה מוחצת על ברה"מ, בעימות מלחמתי
גלובאלי ישיר, הרי עתה נאלץ הוא להודות,
כי יחס-הכוחות השתנה באורח מהותי, וכי
התקפה כזאת תיתקל בתגובה מוחצת לא פחות.
על אדמת וייטנאם רוויית-הדם, נוחלת
כשלון האסטרטגיה של מלחמות „מקומיות“,
של הכנעה בכוח צבאי של עמים הקמים
למאבק למען שיחרורם הלאומי והסוציאלי.

במסגרת האסטרטגיה הגלובאלית שלו
ניסה האימפריאליזם האמריקאי להביא לנסי-
גה כללית של השיטה הסוציאליסטית העו-
למית ושל התנועה לשיחרור לאומי האנטי-
אימפריאליסטית ע"י סחיטה אטומית, אירגון
בריתות צבאיות תוקפניות, ליבוי מלחמה
קרה ואירגון מלחמות „מקומיות“. אך תוכ-
ניותיו נכשלות והולכות.

יחד עם תהליך ההתעצמות של השיטה
הסוציאליסטית העולמית מתחולל תהליך
ההתפוררות של הבריתות הצבאיות של
האימפריאליזם, החרפת הניגודים הסתירות
בין המדינות האימפריאליסטיות.

האימפריאליזם האמריקאי נשאר הו'נדארם
העולמי של הקאפיטאליזם והריאקציה, אך
מעמדו נחלש בשנים האחרונות מבחינה פו-
ליטית, חברתית, כלכלית וצבאית.

מבחינה פוליטית, מאחר שגבר בידודו של
האימפריאליזם האמריקאי בזירה הבינלאו-
מית, וקדם-כל בגלל מלחמתו התוקפנית
המזוהמת בווייטנאם, המאבק נגד האימפ-
ריאליזם האמריקאי מתרחב על שכבות-עם

כי האימפריאליסטים משתוללים עכשיו יותר, הם נעשו מסוכנים יותר. בנסותם לקבוע שיטות חדשות במאבקם נגד הסוציאליזם ונגד עצמאות העמים, בהתאם ליחס-הכוחות החדש ונוכח כישלון שיטותיהם הקודמות במאבקם הגלובאלי, הם מתכננים לפורר את השיטה הסוציאליסטית העולמית מבפנים, לנתק ממנה חוליית אחר חולייה, להנחית מהלומות על התנועה לשיחרור לאומי בחלקי עולם שונים. כל זה כדי להכין את התנאים למהלומה המכרעת, למלחמת-עולם גרעינית למען השתלטות על העולם כולו. האימפריאליזם לא ויתר על מטרתו היסודית: על המטרה להשתלטות גלובאלית, אך הוא מנסה להתאים את שיטותיו ליחס-הכוחות שנוצר.

אחת השיטות החדשות של האימפריאליזם לביצוע האסטרטגיה שלו היא: ייצוא של נגד-מהפכה „שלווה“, חתירה רבת-היקף ורבת-צדדים בארצות הסוציאליסטיות, במפלגות הקומוניסטיות, בכל אירגון אנטי-אימפריאליסטי ומתקדם. מיגור המשטרים הסוציאליסטיים בארצות הסוציאליסטיות מבפנים, שבירת מפלגות קומוניסטיות ואירגונים דמוקרטיים אנטי-אימפריאליסטיים מבפנים, התרנות פוליטית ורעיונית — אלו הן שיטותיה העיקריות של הנגד-מהפכה „השלווה“. יחד עם זאת מכין האימפריאליזם בכל מקרה גם מהלומות מזוינות, כאשר מבשילה הנגד-מהפכה „השלווה“.

מכאן החשיבות המכרעת הנובעת בימינו למאבק הרעיוני בין הסוציאליזם והקאפיטליזם, מכאן החשיבות הגורלית בימינו לסולידאריות הבינלאומית של המדינות הסוציאליסטיות והמפלגות הקומוניסטיות, של תנועת הפרעלים הבינלאומית והתנועה לשיחרור לאומי, של כל הכוחות האנטי-אימפריאליסטיים. „פרעלי כל הארצות התאחדו!“, „עמי כל העולם התאחדו במאבק נגד האויב האימפריאליסטי המשותף!“ — סיסמאות אלו לא-זרבלבד שלא התיישנו, אלא במימושן, הלכה למעשה, תלוי במידה מכרעת גורל האנושות, תלוייה האפשרות למנוע את הסכנה האיומה של מלחמת-עולם שלישית ולהביא לנצחון עניק השלום, עצמאות העמים, הדמוקרטיה והסוציאליזם בעולם כולו.

הנסיון ההיסטורי מוכיח, כי במידה וניתן לאימפריאליזם להגשים את מדיניותו לייצוא הנגד-מהפכה, להצליח במעשי תוקפנות, ב"חלק זה או אחר של העולם — מתגברת הסכנה למלחמת עולם.

אילו ערב מלחמת העולם השנייה היו מתלכדים כל הכוחות של תנועת הפרעלים וכל העמים שוחררי-השלום, כדי למנוע את הייצוא של נגד-מהפכה לספרד הרפובליקאית על-ידי גרמניה של היטלר ואיטליה של מוסוליני, אילו שליטה הבורגניים של צ'כוסלובקיה היו מסכימים לקבל את העזרה הסובייטית המוצעת ולא היו נכנעים להסכם מינכן בין גרמניה הנאצית, איטליה הפאשיסטית ואבירי הדמוקרטיה המערבית של בריטניה (צ'מברליין) וצרפת (דאלאדייה), מתוך שיקולים אנטי-קומוניסטיים — כי אז לא-זרבלבד שאפשר היה למנוע אסונות מעמי ספרד וצ'כוסלובקיה, אלא היו גוברים הסיכויים לבלימת התוקפנות של גרמניה הנאצית ובני-בריתה.

יחס-הכוחות החדש בעולם יוצר אפשרות ריאלית למנוע מלחמת-עולם שלישית. אך הדבר מחייב גיוס כל הכוחות של שוחררי השלום בעולם, ליחדם במאבק החלטי וסור-לידארי נגד כל תוקפנות וחתירה אימפריאליסטית.

יחס-הכוחות החדש בעולם מומחש באופן הברור ביותר בווייטנאם מחד, ובצ'כוסלובקיה, מאידך. וייטנאם של שנות ה-60 לא תהיה ספרד של שנות ה-30. הנצחון יהיה לעם הווייטנאמי ולא לאימפריאליזם ולריאקציה הפנימית. צ'כוסלובקיה הסוציאליסטית של שנת 1968 לא תיפול קורבן לתכתי האימפריאליזם והריאקציה, כפי שנפלה ב-1938. התוקפנות לא תשתלם גם במזרח-התיכון.

בימינו, ביחס-הכוחות החדש בעולם, תוקפנות אינה משתלמת, כי קיימות ברית-המועצות, שיטה סוציאליסטית עולמית עצומה, תנועה קומוניסטית ופועלית חזקה, תנור עזה לאומית אנטי-אימפריאליסטית רחבה ומנוסה, תנועת שלום, המגייסת מיליונים למאבקים נגד התוקפנות האימפריאליסטית ולהגנה על השלום.

הערכה נכונה של יחס-הכוחות בעולם ושל המצב הבינלאומי, מחייבת לא להמעיט בכוחו של האימפריאליזם ולא להפריז בו.

הגישה הדוגמטית, הרואה באימפריאליזם „נמר של נייר“ — מובילה לגישה הרפתקנית ופאטאליסטית. הגישה הרביוניסטית, ה"מייפה את האימפריאליזם — מרדימה את עירנות העמים במאבק נגד האימפריאליזם ונגד הסכנה לשלום העולם.

האימפריאליזם עדיין גורם חוק הוא המסור גל להמיט אסון על האנושות כולה. שינוי תכסיסיו אינו צריך להוליד שולל ולהביא

למסקנה, כאילו הוא שינה את אופיו התוקפני והדורסני. בהשתמשו בשיטות חדשות ב"מאבקו נגד הסוציאליזם והתנועה לשחרור לאומי, אין האימפריאליזם מוותר גם על שיטותיו הישנות, ואף המיושנות של התערבות צבאית. שיטות גיאורגולוניאליות וקולוניאליות משמשות אצלו בעירבוביה.

סכנה גדולה לשלום העולם נובעת ממירוצ' הזיון הגובר והולך בקצב מסחרר.

שאלת הפסקת מירוצ' הזיון ופירוק הנשק הופכת לבעייה גורלית לשלום העולם.

ברית המועצות מעלה זה שנים רבות פרוגרמה של פירוק נשק כללי ומוחלט כמטרה, ומציעה באותו זמן עצמו, יחד עם מדינות סוציאליסטיות אחרות, הצעות חלקיות בכיוון של מימוש פירוק הנשק. על הצעות אחדות אף נחתמו הסכמים, המהווים נצחון לעיקרון הדריקיום בשלום בין מדינות בעלות משטרים חברתיים שונים. ההסכמים העיקריים שהושגו עד כה הם:

(1) ההסכם בדבר איסור הניסויים הגרעיניים (להוציא התת-קרקעיים).

(2) האמנה הבינלאומית למניעת הפצתו של הנשק הגרעיני.

(3) האמנה הבינלאומית בקשר לאיסור הכנסת נשק גרעיני לחלל החיצון.

אם כי הסכמים חלקיים אלה אינם מסלקים את הסכנה למלחמה, הם מהווים עם זאת צעדים חשובים בכיוון הנכון ופותחים דרך להסכמים נוספים בשטח פירוק הנשק. שורה שלמה של הצעות בכיוון זה הועלו על ידי ברית המועצות בעצרת האו"ם, הנתמכות על ידי שותרי השלום בעולם כולה, כגון ההצעות לחיסול כל הבסיסים הזרים במדינות זרות, למניעת נשיאת פצצות אטומיות במטוסיים מעל טריטוריות של מדינות זרות, לאיסור כל הניסויים הגרעיניים (גם התת-קרקעיים), ועוד.

סכנה גדולה נובעת לשלום באירופה וב"עולם כולו מהאימפריאליזם הגרמני ממדיניות שליטי בון. הקמת הקואליציה הממשלתית הגדולה עם הצטרפותה של המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית לממשלה, לא הביאה לכל שינוי מהותי במדיניותה של ממשלת בון. גנרלים נאציים תופסים עמדות מפתח בצבא כמקדם, המנגנון הממלכתי שורץ פקידים היטלריסטיים, המפלגה הניאצית נ.ד.פ., (המפלגה הלאומית-דמוקרטית), מתחזקת והולכת.

ממשלת הקואליציה הרחבה של בון — הנוצרית-דמוקרטית-סוציאל-דמוקרטית — לא ויתרה על אף תביעה רבאנטיסטית ואי-

פריאליסטית של ממשלות-בון הקודמות: (1) היא אינה מכירה בגבולות הקיימים באירופה, עם פולין, צ'כוסלובקיה, ברה"מ ומדינות אחרות, כפי שנקבעו בהסדרים הבינלאומיים לאחר מלחמת העולם השנייה. (2) היא אינה מוכנה להתנער מהסכמי מינכן ולהכריז כי הוא בטל מתחילתו.

(3) היא אינה מכירה בעובדת קיומן של שתי מדינות גרמניות, מכריזה שהיא מייצגת את גרמניה כולה ושואפת לחסל את הרפובליקה הדמוקרטית הגרמנית.

(4) היא פוגעת במעמדה המיוחד של ברלין המערבית ומכריזה, כי היא מהווה חלק של גרמניה המערבית, בניגוד לכל ההסכמים הבינלאומיים.

(5) היא מסרבת לוותר על שאיפתה לנשק גרעיני. היא גם לא חתמה על האמנה הבינלאומית לאיסור הפצתו של הנשק הגרעיני. מכאן הסכנה המיוחדת הקיימת לשלום אירופה ולשלום העולם כולו מהאימפריאליזם הגרמני, המהווה כיום בן-ברית עיקרי של אויב השלום מס' 1 — האימפריאליזם האמריקאי.

מכאן הצורך החיוני במדיניות אחידה וסולידארית של כל המדינות הסוציאליסטיות והמפלגות הקומוניסטיות לגבי האימפריאליזם הגרמני, כשם שצורך חיוני הוא לתאם את המדיניות לגבי המאבק נגד התוקפנות האימפריאליסטית בווייטנאם ובאזורים אחרים.

כל הסתגרות לאומנית של מדינה סוציאליסטית, של מפלגה קומוניסטית, או של כל חולייה אחרת של הכוחות המהפכניים של ימינו, לא-זו-בלבד שפוגעת במאבק הכללי להגנת השלום, למניעת מלחמת-עולם שלישית ולקידמה הסוציאלית של האנושות, אלא בחשבון אחרון, עשויה להביא נזק חמור ביותר לארץ הסוציאליסטית, למפלגה הקומוניסטית ולכל כוח מהפכני אחר, הנוטש את קו הסולידאריות הבינלאומית.

ברית המועצות גיהלה ומנהלת כל השנים מדיניות של שלום ושל הגשת עזרה לכל העמים הלוחמים לשיחרור לאומי נגד האימפריאליזם, מדיניות של דריקיום בשלום עם מדינות בעלות משטרים סוציאליים שונים.

ברית-וארשה לא הוקמה אלא כתגובה בלתי-נמנעת להקמתה של ברית-נאט"ו ה"תוקפנית". ברית המועצות או מדינה סוציאליסטית אחרת מעולם לא תקפה ארץ כלשהי.

כוחה העצום של ברה"מ מופעל בזירה הבינלאומית לא לשם ייצוא של מהפכה

וכפייתה על עמים אחרים, אלא לשם מניעת ייצוא של נגד־מהפכה ע"י האימפריאליזם האמריקאי, המערב־גרמני ואחרים. זוהי גם המשמעות של כניסתם הזמנית של צבאות ברית־וארשה לצ'כוסלובקיה, כדי לסכל סכנה ריאלית של נגד־מהפכה שהוכנה ע"י ה־ריאקציה הפנימית בעזרת שירותי החתירה של ארה"ב, גרמניה המערבית ומדינות נאט"ו אחרות. תוך ניצול הכוחות הנגד־מהפכניים האלמנטים הרביזיוניסטיים בתוך המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית למטרותיהם. בלי ראיית הסכנה של מלחמת עולם, בלי ראיית המאורעות הבינלאומיים בכללם בהש-

פעת הגומלין ביניהם, בלי ראיית המצב מבחינה גלובאלית ובהתפתחותו לטווח־ארוך — אי־אפשר לנהל מדיניות לאומית נכונה, אינה יכולה להיות אחריות היסטורית לגורל כל עם ולגורל האנושות כולה. המאבק נגד האימפריאליזם, ביצור השלום בעולם, הסולידאריות של כל המדינות ה־סוציאליסטיות והמפלגות הקומוניסטיות, אחדותם של כל שלושת הכוחות המהפכניים של ימינו, דו־הקיום בשלום בין מדינות בעלות משטרים סוציאליים שונים — אלה הם העקרונות אשר אנו רואים כמכריעים בכל הערכה או פעילות בינלאומית.

2. מלחמת-יוני וההתפתחות במזרח-התיכון

ולבסוף: האסקלאציה של המלחמה ב-ווייטנאם והגברת פעולות החתירה של ת-מעצמות האימפריאליסטיות בארצות ה-סר-ציאליסטיות.

על רקע כללי זה יש לראות גם את המלחמה נגד המדינות הערביות. מלחמת-יוני היתה חלק מתוכנית גלובאלית של האימפריאליזם. כל ההתפתחות לפני, בזמן ואחרי המלחמה מאשרת הערכה זו במלואה.

(2) במזרח-התיכון החרף המאבק בין ה-מעצמות האימפריאליסטיות לבין התנועה הלאומית הערבית האנטי-אימפריאליסטית. בתקופה שקדמה למלחמת-יוני 1967, החרפו מאוד היחסים בין המעצמות האימפריאליס-טיות לבין המדינות הערביות. רובן ניתקו את היחסים הדיפלומטיים עם בריטניה ועם גרמניה המערבית. החרפו מאוד היחסים עם ארה"ב. מדינות ערביות פתחו במאבק נגד חברות הנפט האנגלו-אמריקאיות. בתביעה לשנות את תנאי הזכויות לטובת המדינות שבתחומן מקורות או צינורות נפט.

המהפכה האנטי-אימפריאליסטית בסוריה, שחולל האגף השמאלי של הבעת' בפברואר 1966, העמידה את המעצמות האימפריאליס-טיות בפני מצב קשה. סמוך למלחמת-יוני התנהל מאבק חריף בין ממשלת סוריה לבין חברת הנפט אי.פי.סי. וחברת הנפט נאלצה לוותר. בעקבות זאת נאלצה גם לשנות את תנאי הזכויות של ממשלת עיראק. האימ-פריאליסטים חששו לבאות, להתמוטטות כל עמדותיהם הכלכליות והצבאיות באזורנו.

בזעם התייחסו האימפריאליסטים להידוק הקשרים בין סוריה לבין ברה"מ, כשם ש-חרקו שן על הידוק הקשרים בין רע"ם לבין ברה"מ. הרפורמות הכלכליות והסוציאליות בפנים הארצות אף הן עוררו בהם חששות כבדים.

באותה התקופה הגיע לשיא המאבק ה-מזויין נגד השלטון הקולוניאלי הבריטי בעדן ובסביבתה.

למלחמת-יוני 1967 היה, איפוא, קשר הדוק עם התוכניות האימפריאליסטיות ה-

ככל מלחמה, גם מלחמת-יוני 1967 במזרח-התיכון היתה המשך למדיניות, באמצעים אחרים, באמצעים צבאיים. היה זה המשך למדיניותן של המעצמות האימפריאליסטיות (ובראש-וראשונה ארה"ב) ושל שליטי ישר-אל לגבי המשטרים האנטי-אימפריאליסטיים במדינות הערביות.

מלחמת-יוני לא היתה מלחמה צודקת לשם הגנה עצמית מפני תוקפנות, אלא מלחמה תוקפנית, מתוכננת היטב, במשך זמן רב, הן מבחינה מדינית והן מבחינה צבאית.¹ המטרה הראשית של המלחמה היתה למגר את המשטרים האנטי-אימפריאליסטיים ב-מצרים ובסוריה, לשים קץ למדיניות הידידות ושיתוף-הפעולה של המדינות הללו עם ברה"מ ומדינות סוציאליסטיות אחרות, לבטל את הרפורמות הכלכליות והסוציאליות המת-קדמות בפנים הארצות הללו.

המעצמות האימפריאליסטיות ניסו תחילה — בעזרת הריאקציה הפנימית באותן מדי-נות ובמדינות ערביות אחרות — להביא למיגור המשטרים בדרכים אחרות: ע"י איר-גון הפיכות נגד-מהפכניות, לחץ כלכלי, פיתוי פוליטי על בסיס האנטי-קומוניזם, איום צבאי ועוד. רק לאחר שכל האמצעים הללו לא נתנו פרי, באה המהלומה הצבאית הישירה. אן להבין את אופייה של מלחמת-יוני בלי לראותה על הרקע הכללי של ההתפת-חות בזירה הבינלאומית בכלל ובמזרח-התי-כון בפרט, באותה התקופה:

(1) החרף המאבק הגלובאלי בין שתי השיטות, הקאפיטאליסטית והסוציאליסטית, בין האימפריאליזם והתנועה הלאומית האנטי-אימפריאליסטית בעולם כולו. לאחר הפסדיו המרובים במשך תקופה ארוכה, עבר האימ-פריאליזם להתקפת-נגד, בנצלו את הקרע במחנה הסוציאליסטי עם התייצבותה של סין העממית נגד ברה"מ, נגד הרוב בתנועה הקומוניסטית.

עדות לכך: ההפיכות הריאקציוניות באיר-דוניה ובגאנה, באמריקה הלאטינית, ההפיכה הצבאית ביוון.

בין כוחות השלום והקידמה לבין כוחות המלחמה והריאקציה בעולם.

אין זה מקרה, כי ברה"מ ומדינות סר ציאליסטיות אחרות עמדו לצד קורבן ה"תוקפנות" — העמים הערביים — ואילו האימפריאליזם האמריקאי, המערב-גרמני והבריטי התייצב לצד התוקפן.

לא מתוך אהבת ישראל התייצבו האימפריאליסטים האמריקאיים והאחרים מאחורי מלחמת-יוני. הם עשו זאת למען האינטרסים האנוכיים שלהם, למען ריווחי הנפט שלהם, למען האינטרסים האסטרטגיים שלהם ב"אזורנו, נגד התנועה האנטי-אימפריאליסטית הערבית ונגד ברית-המועצות.

ממשלת ישראל והמעצמות האימפריאליסטיות יכלו בקלות יחסית להוליך שולל את דעת-הקהל בישראל ובארצות רבות אחרות, להציג מלחמה תוקפנית כמלחמת-הגנה, מחמת העמדות השוביניות והשגיאיות של גורמים שונים בתנועה הלאומית הערבית. במקום לרכז את המאבק על פרוגרמה נכונה של מימוש הזכויות הלאומיות הצודקות של העם הערבי הפלשתינאי, נמצאו חוגים ומדינאים ערביים, אשר שללו את זכות קיומה של ישראל, את זכויותיו הלאומיות של עם ישראל.

התעמולה של תחנות הרדיו במדינות הערביות, ערב ובעת מלחמת-יוני, שקראה לחי"סול ישראל, הגישה עזרה גדולה לשוביניסטים ולמיליטאריסטים הקיצוניים בישראל, עזרה להם להוליך שולל את דעת-הקהל בישראל ובארצות אחרות.

מפלגתנו הזהירה לא פעם, כי תעמולה שובינית אנטי-ישראלית זאת לא-זורבלבד שאינה משרתת את העניין הצודק של העם הערבי הפלשתינאי, לא-זורבלבד שאינה פוגעת בשליטי ישראל הפרו-אימפריאליסטים, כי אם להיפך, מכה כבומראנג במאבקו של העם הערבי הפלשתינאי לזכויותיו שלא באו על מימושן, ומגישה עזרה רבתי למיליטאריסטים בישראל ולתעמולה האימפריאליסטית.

לא הצהרות מילוליות הן הקובעות את אופי המלחמה, אלא המדיניות היסודית ש"המלחמה באה כהמשכה. הדבר המכריע והקובע אינם הדיבורים הבלתי-רשקולים לגבי ישראל, אלא מעשה פתיחת המלחמה התוקפנית על-ידי ממשלת ישראל, בעצה אחת עם האימפריאליזם, נגד המדינות הערביות. התוקפן נשאר תוקפן גם אם המדינות שנפלו קורבן לתוקפנות לא השכילו לנהל לפני

כוללות, הגלובאליות והאזוריות, המכוונות לבלימת המאבק האנטי-אימפריאליסטי ב"עולם בכלל ובמזרח-התיכון בפרט.

אין זאת אומרת, שלבורגנות הישראלית ולכלל החוגים השליטים בישראל לא היו מטרות מלחמה נוספות משלהם, מטרות מלחמה "לאומיות", כביכול. אחת מהן היתה: להרוס "סופית" את תוכניות הטיית מקורות הירדן בסוריה, שתוכננו כתגובה לשאיבה החד-צדדית של המים המשותפים על-ידי ממשלת ישראל. מטרה "ישראלית" יסודית יותר של המלחמה היתה: התפשטות טריטוריאליזם.

ממשלת ישראל לא היתה מסוגלת לפתות במלחמה, לא מבחינה כלכלית, לא מבחינה צבאית ולא מבחינה פוליטית, לולא הגיבוי המלא והכל-צדדי מצד האימפריאליזם האמריקאי. גם עתה במידה מכרעת מתאפשר המשך הכיבוש הצבאי של שטחי ירדן, סוריה ומצרים ע"י גיבוי אימפריאליסטי אמריקאי זה.

התוכנית האימפריאליסטית המקורית היתה להתקיף תחילה את סוריה, להפיל את ה"משטר הנוכחי בה ולאחר-מכן לפנות למשטר במצרים. באחת: להפיל את המשטרים ה"אנטי-אימפריאליסטיים זה אחר זה.

איומים גלויים על-פי כתובתו של המשטר האנטי-אימפריאליסטי בסוריה, פורסמו מפי דוברים ישראלים רשמיים עוד בשנת 1966 ובתחילת 1967. עתונים בישראל פירסמו ידיעות והערכות בסתיו 1966, כי ארה"ב דוחפת את ישראל להתקיף את סוריה, כדי להפיל את משטרה הנוכחי. באפריל 1967 בוצעה התקפה אווירית גדולה על סוריה ומטוסים ישראלים הגיעו עד לשמי דמשק. כל זה העיד, כי מכינים מלחמה נגד סוריה. מתוך סולידאריות ערבית אנטי-אימפריאליסטית ומתוך אינטרסים של הגנה עצמית לסווד-ארוך יותר, התייצבה מצרים בצד סוריה. כן נאלצו שליטי ירדן להתייצב בחזית זו, בהתחשב עם לחץ דעת-הקהל בירדן.

העובדה שגם ירדן השתתפה במלחמה אינה משנה במאומה את ההערכה, שהמלחמה היתה במהותה חלק מהמאבק הכללי בין אימפריאליזם ואנטי-אימפריאליזם, בין כוחות אנטי-אימפריאליסטיים שנפלו קורבן לתוקפנות, לבין כוחות פרו-אימפריאליסטיים ש"פתחו במלחמה.

מהותה של מלחמה אינה נקבעת ע"י עמדתו הסובייקטיבית של כל גורם בה, אלא ע"י משמעותה האובייקטיבית במאבק הכללי

המלחמה מדיניות נבונה יותר וריאליסטית יותר.

כל הנחה, כי מדינה כלשהי במזרח-התיכון מסוגלת בתנאים הבינלאומיים של ימינו לפתוח במלחמה תוקפנית, בלי גיבוי פוליטי, כלכלי וצבאי מצד מעצמה גדולה — תלושה מהמציאות המזרח-תיכונית והבינלאומית. ואכן, המלחמה בה פתחה „ממשלת הליכוד הלאומי“ של אשכול-דיין-בגין, קיבלה גיבוי מלא מצד האימפריאליזם האמריקאי ובני בריתו העיקריים בנאט"ו.

לעומת זאת ברית-המועצות, המקיימת יחסים הדוקים עם מצרים ועם סוריה, מעולם לא נתנה ולעולם לא תיתן גיבוי למלחמה תוקפנית. מדיניותה של ברית-המועצות בי אזורנו היא מדיניות המגינה על השלום ועל עצמאות העמים נגד ההשתלטות והסכסכנות האימפריאליסטיות, בעד פתרון סכסוכים בין מדינות בדרכים מדיניות.

המטרות היסודיות, אשר יוזמי המלחמה הציבו לפנייהם לא הוגשמו, למרות הנצחון הצבאי. „ישראל — כתב ס.ל. סולצברגר ב„ניו יורק טיימס“, ב-20 ביולי 1967 — לא השיגה מטרות פוליטיות בסיסיות. היא לא הצליחה להפיל את המשטר לא בקאהיר ולא בדמשק...“. אפשר להוסיף לכך, ששליטי ישראל וספקי הנשק והממון מוואשינגטון, לא הצליחו גם לנתק את המדינות הערביות האנטי-אימפריאליסטיות מקשרי הידידות שלהן עם ברה"מ, למרות נסינות הריאקציה הפנימית. כתוצאה ממלחמת-יוני הודקו עוד יותר היחסים בין מצרים וסוריה לבין ברה"מ, וכן שופרו היחסים עם ירדן. במקום להביא למיפנה ימניה, פרר-מצרבי בסוריה ובמצרים, חלה בארצות הללו התפתחות מתקדמת נר ספת, למרות המאבק המעמדי החריף המתנהל במדינות אלו.

יחד עם זאת, גילתה המלחמה את החולשה הפוליטית והחברתית של מצרים ושל סוריה. התמורות החברתיות לא היו עמוקות די צורכן כדי להתגבר על החולשות שהן ירר שות דורות של משטרים חברתיים מפגרים ושלטון קולוניאלי. מעמד-הפרעלים המוני העם לא שותפו כראוי בניהול עניני המדינה. במנגנון הצבא ובמנגנון הממלכתי בכלל נשארו בעמדות-מפתח נציגי בעלי האחרות ובעלי ההון, אשר תמכו במשטר החדש מן השפה אל החוץ בלבד. שירותי-הביון האמריקאים והישראליים יכלו לשאוב בנקל ידי עות חיוניות במצרים ובמדינות ערביות אחרות. לאחר המלחמה הם הודו בתפקיד הגדול שמילאו השירותים הללו בהנחלת ה-

תבוסה לצבאות של המדינות הערביות. דמוקרטיזציה של החיים החברתיים בארצות הערביות, העמקת התמורות הסוציאליות בתוכן, קבלתה של פרוגרמה לפתרון הבעיה הפלשתינאית והסכסוך הישראלי-ערבי על בסיס זכות ההגדרה העצמית של עם ישראל ושל העם הערבי הפלשתינאי, על-ידי התנר עה הערבית לשחרור לאומי — כל אלה יסייעו למאבק המתנהל בישראל ובזירה הבינלאומית למען חיסול תוצאות מלחמת-יוני ולמען קידום עניין השלום באזורנו.

מלחמת-יוני עוררה תהודה גדולה ביותר בקרב העמים הערביים. אפשר להעריך, כי התנועה הלאומית הערבית עולה על שלב גבוה יותר, מתפתחת, מתבגרת; היא רואה ראייה כוללת יותר את המצב הבינלאומי וראייה ריאלית יותר את הסכסוך הישראלי-ערבי; רואה ראייה עמוקה יותר את קשר הגומלין בין המאבק לשיחרור לאומי לבין המאבק לשיחרור סוציאלי. בין המאבק ל-מימוש זכויותיו של העם הערבי הפלשתינאי לבין המאבק הכללי בעולם נגד האימפריאליזם.

מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית לחמה כל השנים לפתרון מדיני, בדרכי-שלום, של הסכסוך הישראלי-ערבי ושל השאלה ה-פלשתינאית על בסיס הכרה הדדית בזכויות הלאומיות הצודקות של שני עמי א"י, עם ישראל והעם הערבי הפלשתינאי. אמרנו, כי עם ישראל מימש את זכויותיו הלאומיות ואילו מן העם הערבי הפלשתינאי הן נשללו. לכן ראינו, בצדק, את הדרך אל השלום בהכרת ישראל בזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשתינאי וקודם-כל בזכות הפליטים הערביים לבחור בין שיבה למולדתם לבין קבלת פיצויים, בהתאם להחלטות ה-או"ם. אמרנו, כי את השאלה הלאומית, לרבות הטריטוריאלית, יש לפתור על בסיס זכות ההגדרה העצמית של העמים ובהתאם לאינטרס הכללי של השלום, הקידמה והמאבק האנטי-אימפריאליסטי.

התייצבנו בכל כוחנו ובכל העיקביות נגד המדיניות של שליטי ישראל, מדיניות פרר-אימפריאליסטית והרפתקנית מעמדות של כוח, הנשענת בעיקר על הכוח של האימפריאליזם, שלעולם אינו אלא משענת קנה-רצוף. מפלגתנו העריכה נכון את ממשלת אשכול, שהחליפה את ממשלת בן-גוריון. בוועידה ה-15 סיכמנו, כי

„מקורות המשבר של המדיניות ושל השלטון בישראל נעוצים באורייני-טאציה על המעצמות האימפריאליס-

חמת סואץ בשעתה, בניגוד לאינטרסים הרב-טחוניים האמיתיים של עם ישראל. ממשלת אשכול העמיקה את התהום בין ישראל לבין המדינות הערביות, הביאה להרעת היחסים בין ישראל לבין ברה"מ, המדינות הסור-ציאליסטיות האחרות והמדינות העצמאיות באסיה ובאפריקה; היא גרמה על-ידי מלחמת-יוני לניתוק היחסים הדיפלומטיים עם ברה"מ ועם רוב המדינות הסוציאליסטיות, שקיימו יחסים דיפלומטיים עם מדינת ישראל לפני מלחמת-יוני (פולין, בולגריה, הונגריה, צ'כוסלובקיה ויוגוסלביה).

מאמצים כבירים השקיעה ברית-המועצות למניעת המלחמה. ברית-המועצות נאבקה ל-הבטחת השלום באזורנו, לסיכול הקנוניה האימפריאליסטית להצית את אש המלחמה, להקריב חיים של יהודים וערבים למען מטרותיהם החמסניות של אדוני הוולסטריט והפנתאגון, משעבדי העמים ומציתי המלחמות. ברה"מ הגנה ומגינה על בטחונה של כל העמים באזורנו, עם ישראל והעמים הערביים כאחד.

מפלגתנו פעלה רבות למען מניעת מלחמת-יוני, ועם פרוץ המלחמה נאבקה ל-הפסקת-אש ולנסיגת צה"ל אל קווי שביתת-הנשק. באווירה היסטורית של שוביניות מלחמתית, של הסתה אנטי-קומוניסטית ואנטי-סובייטית, נשאה מפלגתנו באומץ את דגל השלום והידידות בין העמים, את דגל המאבק נגד התככים האימפריאליסטיים ולמען האינטרסים הלאומיים האמיתיים של ישראל, נגד ההסתה האנטי-סובייטית ובעד ידידות עם ברה"מ. למרות הטירור, המאסרים, ההתקפות הבריוניות, הפיטורים מעבודה והאיומים — עמדו חברי המפלגה ואוהדיה בכבוד במבחן הקשה של המלחמה והוכיחו, כי בניס נאמנים הם למולדת, נאמנים לאינטרנאציונאליזם הפרולטארי, לעניין האחווה היהודית-ערבית. בהתייבבה למאבק נגד המדיניות של ממשלת אשכול-דיין-בגין, הקושרת את גורל ישראל בגורל האימפריאליזם באזורנו, בהתייבבה למאבק נגד המדיניות ההרפת-קנית, המסכנת את בטחונה ועתידה של ישראל — מילאה מפלגתנו הקומוניסטית לא רק חובה אינטרנאציונאליסטית אלמני-טארית, אלא הגנה בכך על מיטב האינטרסים הלאומיים של עם ישראל, על בטחונה ועל עצם קיומה ועתידה של מדינת ישראל, על סיכויי השלום הישראלי-ערבי.

כבמקרים אחרים, האינטרנאציונאליזם שלנו עלה בקנה אחד עם הפאטרניסטיזם

טיות, בתמיכתם בשמירת העמדות הכלכליות והאסטרטגיות של מעצמות-המערב באזור, בשירות לאינטרסים של ההון המונופוליסטי, בהתנכרותם לעצם קיומו ולזכויותיו הלאומיות של העם הערבי הא"י, בהתנגדותם לתנועה לשחרור לארץ מי של העמים הערביים. מדיניות יסודית זאת נשארה בתוקפה עד היום הזה, למרות שהתפטרותו של בן-גוריון סימלה את פשיטת-הרגל של מדיניות פרראימפריאליסטית ואנטי-לאומית זאת.

(ספר הוועידה ה-15, עמ' 25)

כל ההתפתחות בין ועידה לוועידה אישרה במלואה את הדברים הנ"ל.

בוועידה ה-15 הגדרנו את מדיניות החוץ של ממשלת אשכול כדלהלן:

„המשך מדיניות ההתחברות עם מעצמות האימפריאליסטיות והעמקת התלות בארצות-הברית ובגרמניה מערבית במיוחד.“

זאת ועוד:

„אין ההתחברות שליטי ישראל עם האימפריאליזם וריתוק ארצנו למר-כבתו מסייעת לבטחוננו, אלא מסכנת אותו, באשר היא עלולה לסבך את ישראל במלחמה בשירות האימפריאליזם, כגון מלחמת-סואץ בשעתה, באשר היא מעמידה את ישראל בני-גוד לאינטרס עמה, נגד התנועה האנטי-אימפריאליסטית של העמים הערביים ונגד הכוח אדיר של המדינות הסוציאליסטיות והנייטראליסטיות.“

(שם, עמ' 29)

ההערכות הנ"ל לא-זרבלבד שהיו נכונות, אלא כל ההתפתחות אישרה אותן באופן המלא והמדויק ביותר:

(1) ממשלת אשכול העמיקה את התלות של מדינת ישראל באימפריאליזם האמריקאי והמערב-גרמני. מלחמת-יוני 1967 העמיקה את התלות, באורח המסוכן ביותר, באימפריאליזם האמריקאי במיוחד. ממשלת אשכול-דיין-בגין הפקירה את גורלה של מדינת ישראל לשבט ולחסד של האימפריאליזם האמריקאי. במשך כל תולדותיה לא היתה מדינת ישראל תלויה במידה בלעדית כזאת באימפריאליזם האמריקאי, כפי שהיא תלויה עכשיו מבחינה כלכלית, צבאית ופוליטית.

(2) ממשלת אשכול העמידה את מדינת ישראל לשירות האימפריאליזם ופתחה במלחמה בשירות האימפריאליזם, בדומה למל-

שלנו, והלא שניהם אינם אלא שני צדדים של אותו מטבע ואין ביניהם כל סתירה. שליטי ישראל, אשר בקנוניה עם האימפריאליזם האמריקאי פתחו ביוני 1967 במלחמה נגד המדינות הערביות — עשו בכך מעשה נפשע נגד עם ישראל ומדינת ישראל. למרות קשיינו הזמניים, אין לנו כל ספק בכך, כי עמלי ישראל, עם ישראל, בסופר-שלדבר יבינו את צידקת ונכונות עמדתה של המפלגה, ולא יסלחו לממשלת אשכול על מלחמת-יוני 1967, כשם שלא יסלחו לממשלת בן-גוריון על מלחמת סיני-סואץ ב-1956. הנסיון העצמי ומאבק מפלגתנו יוכיחו להמוני העם בישראל, כי בהתייצבה נגד מלחמת-יוני התוקפנית הצילה מפלגתנו הקרמוניסטית את כבודו של עם ישראל, הוכיחה לעמים הערביים, לכוחות השלום והקידמה בעולם כולו, כי ישראל אינה מהווה גוש ריאקציוני אחד של מיליטאריסטים ופרריאימפריאליסטים, כי בישראל — כבכל מדינה קאפיטאליסטית בעלת ממשלה ריאקציונית — קיימת דיפרנציאציה מעמדית ופוליטית, כי אין זהות ואף קיימת סתירה בין מדיניותם של שליטי ישראל ובין האינטרסים האמיתיים של עם ישראל, כי ישנם כוחות בישראל, רבבות יהודים וערבים, הרושיטים בכנות את ידם לעמים הערביים לשלום ולשיתוף-פעולה במאבק נגד האויב האימפריאליסטי המשותף, בעד החירות שלנו ושלם.

ההתפתחות הפוליטית של התקופה האחרונה, בין ועידה לוועידה, הוכיחה פעם נוספת וביתר-שאת, כי נקודת-התורפה של המדינות הישראלית הרשמית היא הפרריאימפריאליזם שבה, ההתחברות עם המעצמות האימפריאליסטיות. האנטר-קומוניזם, האנטר-סובייטיזם של הרוגים השליטים בישראל הוא הצד השני של המטבע הפרריאימפריאליסטי שלהם. השוביניזם הקיצוני, ההתנשאות הלאומנית, השאיפה להשתלט, בעזרת האימפריאליזם, על מאכסימום שטחים ערביים ולסלק מהם מספר גדול ככל-האפשר של תושבים ערביים — הם הקווים המאפיינים את המדיניות השלטת, מדיניות ציונית קצרת-ראות והרת-סכנות לעם ישראל.

ההתפתחות הפוליטית בין ועידה לוועידה מוכיחה, כי כאשר בראשית ימיה הכריזה ממשלת אשכול כי מעוניינת היא בשיפור היחסים עם ברה"מ, הרי לא היה זה יותר מתכסיס חדש, כדי להתאים עצמה לתנאים הבינלאומיים החדשים ולשלם מס-שפתיים

לרצונו של חלק גדול מדעת-הקהל בישראל. אך המדיניות בכללה סתרה את ההכרזות ההן, שאתת ממטרותיהן היתה להרדים את הערנות של דעת-הקהל בישראל ולהסיח את הדעת מהידוק קשרי התלות באימפריאליזם האמריקאי והמערכת-גרמני — שני האויבים הראשיים לשלום העולם.

לכן נשארנו מטרותנו הראשית, לכן נשאר האינטרס הראשי של עמלי ישראל, של עם ישראל — לשים קץ למדיניות התלות באימפריאליזם, למדיניות המעמדה את ישראל מול ונגד העמים הערביים שבתוכם אנו חיים, מול ונגד ברית-המועצות והשיטה הסוציאליסטית העולמית, מול ונגד תנועת הפרעלים המתקדמת הבינלאומית, מול ונגד עמי אסיה, אפריקה ואמריקה הלאטינית, מול ונגד כוחות השלום, העצמאות הלאומית והקידמה החברתית בעולם כולו.

ממשלת אשכול לא רק פועלת בעצה אחת עם המעצמות האימפריאליסטיות העיקריות של נאט"ו בתחום המזרח-התיכון, אלא היא מגישה להן "שירותים טובים" כמיטב יכולתה בכל מערכותיהן הגלובאליות במאבק נגד הקומוניזם ועצמאות העמים.

ההסתה האנטר-סובייטית הארסית בשאלה היהודית גברה לפני ולאחר מלחמת-יוני. זו היתה תמיד מערכה משולבת, מחושבת ומתוראמת בין שליטי ישראל לבין מרכזי האנטר-קומוניזם בארה"ב, בגרמניה המערבית ובמרכזים האימפריאליסטיים אחרים.

כן מגישה ממשלת אשכול את שירותיה למדינות נאט"ו בפעולתן במדינות אפריקה ואסיה, בהן מהדקת היא את קשריה בעיקר עם המשטרים הרקובים ביותר, המוקעים עלידי עמים אלה. דוגמה אופיינית לכך הם היחסים הידידותיים ביותר הקיימים בין ממשלת אשכול לבין ממשלת הבובה האימפריאליסטית של מאלאווי, התומכת בגזענים הלבנים של דרום-אפריקה נגד העמים האפריקאיים.

לא עם האימפריאליזם נגד עמי ערב, אלא עם עמי ערב נגד האימפריאליזם.

לא מדיניות של ברית עם האימפריאליזם נגד ברה"מ, אלא ידידות עם ברית-המועצות, נייטראליות במדיניות-החוץ.

שני עקרונות אלה היו ונשארו צורך חיוני למדינת ישראל.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית רואה את התפקיד החשוב והדחוף ביותר בתקופה הקרובה — להביא לחיסול המשבר באזורנו, אשר נוצר בעקבות מלחמת-יוני.

ההתפתחות האחרונה הוכיחה, כי מדינות

ביצוע החלטת מועצת הבטחון יסלול את הדרך לחיסול הסכסוך הישראלי-ערבי ול- שלום-קבע באזורנו.

בתנאים של כיבוש לא ניתן להגיע לפתרון כל בעיות היסוד התלויות והעומדות מזה עשרים שנה בין ישראל והמדינות הערביות. הבעיה העומדת בתנאים הקיימים על הר פרק היא להגיע להסדר-מדיני, אשר מצד אחד יביא לפינוי השטחים הכבושים ע"י צה"ל ומצד שני יבטיח לישראל את ביטול מצב הלוחמה והסתלקות רשמית מהערעור על זכות קיומה של ישראל כמדינה ריבונית. הסדר-מדיני כזה על בסיס ביצוע החלטת מועצת הבטחון מנובמבר 1967, לפי לוח זמנים, יאפשר לשני הצדדים לשאת ולתת על בסיס של שוויון וחירות. הסדר-מדיני כזה הוא תנאי מוקדם להתקדמות לקראת פתרון שאלות היסוד ולחתימת חוזה-שלום בין מדינת ישראל והמדינות הערביות. לדרוש פתרון מיידי של כל הבעיות במסגרת חוזה-שלום, כפי שדורשת ממשלת אשכול — פירושו לא לגלות נכונות לפתרון מדיני, פירושו לרצות להכתיב תנאים מעמדות של כיבוש צבאי, פירושו לרצות הנצחת הכיבוש שים ולהשאיר בעינה את הסכנה לפרוץ מלחמה חדשה.

במשך תקופה ארוכה מנעה הממשלה כל התקדמות לקראת פתרון מדיני של המשבר באזורנו, בהעלותה תביעה אולטימטיבית של „מר"מ ישיר" כתנאי לכל דיון, בה בשעה שצורת המר"מ חשיבותה משנית בלבד. היה זה תכסיס להכשלת הביצוע של החלטת מועצת הבטחון.

בציבור הישראלי גוברת ההכרה, כי מל"חמתי-יוני לא הביאה בטחון לישראל, אלא ערערה את הבטחון עד היסוד; כי מלחמת-יוני לא פתרה אף בעיה מן הבעיות העומדות בפני ישראל, אלא סיבכה אותן יותר ויצרה בעיות קשות חדשות; כי מלחמת-יוני לא-זרבלבד שלא חיסלה את סכנת המלחמה באזורנו, אלא הסכנה למלחמה מאיימת באורח מתמיד, כל עוד לא חוסלו התוצאות של מלחמת-יוני ונמשך הכיבוש של השטחים הערביים, כל עוד לא נמצא הסדר-מדיני.

במצב דברים זה גברו גם הניגודים בתוך ממשלת „הליכוד הלאומי" של אשכול-דין-בגין. הקיצוניים ביותר, שבראשם השרים מנחם בגין ויוסף ספיר מגח"ל ושר-הבטחון משה דיין, תובעים סיפוחים מאכסימאליים ומעדיפים המשך המלחמה, פתיחת „סיבוב רביעי" בגיבוי אמריקאי, על קבלת

ערביות, ובראש-וראשונה מצרים וירדן, פר-עלות בזירה הבינלאומית לפתרון המשבר הנוכחי בדרכי-שלום, באמצעים מדיניים. הן מוכנות להעמיד את יחסיהן עם מדינת יש-ראל על בסיס חדש, הנבדל מזה שהיה קיים במשך עשרים שנה. המדינות הערביות הר-דעו על נכונותן לבטל את מצב הלוחמה עם מדינת ישראל, להכיר בזכות קיומה של ישראל בגבולות בטוחים ומוכרים, להכיר בזכותה של ישראל לשייט חופשי במיצרי טיראן ובתעלת סואץ, אם ממשלת ישראל תסכים מצידה לפנות את השטחים הכבושים בירדן, במצרים ובסוריה, לפתור את בעית הפליטים הפלשתינאיים — בעיה אנושית ולאומית כאובה זו — בהתאם להחלטות האו"ם.

החלטת מועצת הבטחון מה-22 בנובמבר 1967 כוללת את כל היסודות הללו. בזירה הבינלאומית הועלו הצעות בדבר דרכי הבי-צוע של החלטת מועצת הבטחון של האו"ם על-פי לוח-זמנים קבוע מראש, אשר יחייב הן את ישראל והן את המדינות הערביות. ההצעות בדבר ביצוע החלטת מועצת הבטחון על-פי לוח-זמנים קבוע מראש הן הצעות נכונות וריאליות, המכוונות להביא לפתרון מדיני ולמנוע מלחמה חדשה.

רוב רובן של המדינות הערביות הביעו נכונותן לבצע את החלטת מועצת הבטחון במלואה, את נכונותן לבטל את מצב הלוחמה עם ישראל ולהכיר בזכותה לחיות בגבולות בטוחים ומוכרים — כבר בשלב הראשון של ביצוע החלטת מועצת הבטחון, במקביל ל-פינויים של השטחים הערביים הכבושים על-ידי ישראל. בשלב הבא, לפי לוח-זמנים, יובטחו זכויותיהם של הפליטים הערביים הפלשתינאיים בהתאם להחלטות האו"ם ויוב-טח חופש השייט לישראל גם בתעלת סואץ. המיכשול העיקרי לפתרון המשבר נובע מאי-הסכמתה של ממשלת ישראל לפנות את השטחים הערביים הכבושים במסגרת ביצוע החלטת מועצת הבטחון. השאיפה לסיפוחים טריטוריאליים, המנחה את מדיניות הממ-שלה לגבי השטחים הכבושים, היא הגורם המרכזי המונע הסדר שלום ופתרון מדיני.

בתנאים אלה, רואה מפלגתנו הקומוניסטית כתפקיד חשוב ביותר המוטל על כוחות ה-שלום והאחריות הלאומית בישראל, ללא-הבדל השקפה פוליטית והשתייכות מפלגתית — לעשות הכל כדי למנוע התלקחות מלחמה חדשה, לעשות הכל כדי לאלץ את ממשלת אשכול להסכים לביצוע החלטת מועצת ה-בטחון מה-22 בנובמבר 1967.

החלטת מועצת הבטחון מה'22 בנובמבר 1967. חלק אחר בממשלה, שדוברו הוא שר החוץ אבא אבן, מציע עמדה גמישה יותר, בהתחשב עם הבידוד הגובר של העמדה הישראלית וכדי לאפשר לאימפריאליזם ה' אמריקאי לשפר את מעמדו באזורנו. „נוכח האיום הסובייטי בים-התיכון והחדירה ה' סובייטית במזרח-התיכון“.

אך הממשלה כולה עומדת על בסיס של סיפוחים טריטוריאליים בניגוד להחלטת מ' עצת הבטחון, ומונעת בכך פתרון מדיני. אי-נכונותה העיקשת של ממשלת אשכול-דיין בגין לסגת מהמדיניות התוקפנית ולהס' כים לביצוע החלטת מועצת הבטחון, הביאה לבידודה של המדיניות הישראלית הרשמית בזירה הבינלאומית. חלק ניכר מדעת-הקהל העולמית, אשר התעמולה הישראלית הרש' מית והתעמולה האימפריאליסטית הצליחו בימי יוני 1967 להוליכו שולל — מתפכח והולך.

האימפריאליזם האמריקאי, שהשפעתו ב' אזורנו ירדה פלאים בעקבות מלחמת-יוני, אינו מוכן עדיין לסגת מההרפתקה. חוגים אימפריאליסטיים בוואשינגטון עדיין דוחפים ומעודדים את ממשלת ישראל להרפתקות חדשות, כדי לנסות ולהשיג את מטרתיהם הגלובאליות באזורנו, שלא הושגו במלחמת-יוני: הפלת המשטרים האנטי-אימפריאליס' טיים במצרים ובסוריה. בו בזמן מסתמנות בוואשינגטון גם מגמות אחרות: לשפר את היחסים עם המדינות הערביות, לא לסכן את המשטרים הפרו-ערביים במדינות ערביות מסוימות על-ידי תמיכה קיצונית מדי ב' צעדים המלחמתיים של שליטי ישראל.

הגברת מירון-הזיון באזורנו והעלאתו על שלב גבוה יותר ע'י האדמיניסטרציה של הנשיא ג'ונסון, מעמיקות הסכנה למלחמה חדשה באזורנו.

לפעול נגד סכנה זו, ללכד חזית רחבה ביותר בישראל נגד הסכנה להתלקחות מל' חמה חדשה — הוא צו השעה.

תפקידה הראשי של מפלגתנו בתקופה ה' קרובה הוא להיאבק למניעת מלחמה חדשה, לפתרון מדיני של המשבר באזורנו על-ידי ביצוע החלטת מועצת הבטחון.

★

מלחמת-יוני הביאה בעקבותיה תוצאות שליליות רבות בתחומים שונים של החיים הפוליטיים, החברתיים והתרבותיים בישראל. השוביניות קיבלה עומק ורוחב ללא-תקדים והגיעה למימדים מדאיגים ביותר.

מדיניות הדיכוי האכזרי באזורים הכב' שים הוסיפה חטא על פשע.

לגבי השטחים הכבושים נוקטת הממשלה מדיניות, המכוונת ליצור עובדות מוגמרות: (1) סיפוח החלק הערבי של ירושלים תוך הכרזה רשמית, כי לעולם לא יוחזר.

(2) ביצוע התנתלויות בכל השטחים ה' כבושים, במטרה להכשיר את הקרקע לסיפ' חים רשמיים בעתיד. לאותה מטרה משמשים צעדים רבים אחרים (כגון הנהגת אדמיניס' טרציה ישראלית אורחית „רגילה“, קביעת ועדת שרים לשטחים הכבושים וכו').

(3) ביצוע מעשי-דיכוי חמורים בשטחים הכבושים: הטלת עוצר, הרס בתים, דיכוי אכזרי של שביתות והפגנות (אף של תלמי-דות), מאסרים המוניים, עינויים בבתי-הכלא, הגליות של איש-ציבור, מנהיגידת, ראשי האינטליגנציה וכו', יצירת תנאי-קיום כל' כלים בלתי-נסבלים.

מעשי הדיכוי המחמירים והולכים הביאו בעקבותיהם התגברות והתרחבות ההתנגדות רבת-הצורות לכיבוש. כתוצאה ממצפונה ה' בלתי-טהור, הביעה הממשלה התנגדות לבואו של שלית האר'ם לחקירת מצב האוכלוסייה האזרחית בשטחים הכבושים, שעל שיגורו החליטה פה-אחד מועצת הבטחון של האר'ם. מדיניות הממשלה בשטחים הכבושים נכ' שלה כישלון חרוץ. כל הנסיונות להכניע את האוכלוסייה, לשברה מבחינה פוליטית ולא' מית, לרמוס את כבוד האדם של הת' שבים, לייאשם ולאצם להשלים עם הכיבוש או לעזוב בהמוניהם את ארצם — עלו בתוהו. ההתנגדות לכיבוש קיבלה ממדים המוניים ביותר ותוכה לאהדה גדלה והולכת בדעת-הקהל העולמית.

באותה מידה נכשלו הנסיונות לפתות את האוכלוסייה לשיתוף-פעולה עם שלטונות הכיבוש. אותם חוגים שליטים בישראל, אשר במשך 20 שנה לא הכירו בזכויותיו ואף בעצם קיומו של העם הערבי הפלשתינאי, ניסו להעלות תוכנית של הקמת „מדינה פלשתינאית“ אוטונומית בשטחים הכבושים. באורח דמגוגי, תחת כיבוש צבאי ישראלי מוכנים השלטונות להעניק „זכות הגדרה עצמית“ לעם הערבי הפלשתינאי. תוכנית „המדינה הפלשתינאית“, בתנאים הקיימים, אינה אלא תוכנית להקמת קולוניה ישראלית ולהנצחת הכיבוש הצבאי.

כשלון תוכניות הפיתוי ואמצעי הדיכוי, התגברות ההתנגדות לכיבוש על כל צורותיה והפיכתה להמונית ומתמדת, הזעם הגובר והולך בדעת-הקהל הבינלאומית נגד הכי'

בוש ומעשי הדיכוי בשטחים הכבושים — מעמידים את שליטי ישראל במצב קשה ביותר.

שני תהליכים סותרים מתחוללים עתה בישראל. האחד, תהליך של התפכחות משיכרון המלחמה, של גידול הפחד והחרדה מפרוץ מלחמה חדשה, של ריבוי הקולות נגד המדיניות ההרפתקנית של הממשלה. השני, מרביתם להופיע חוגים קיצוניים, ובכלל זה שרי הממשלה, בקריאה להתכונן למלחמה חדשה, שכביכול אין מנוס ממנה, בזריעת אי-אמון באפשרות של פתרון מדיני, וביחדשה מראש של כל פתרון מדיני על-פיה החלטת מועצת הבטחון, כמנוגד, כביכול, לבטחון ישראל. אותם חוגים מנסים בפומבי להכשיר את דעת-הקהל בישראל אפילו לן אפשרות של מלחמה נגד ברית-המועצות, מתוך תקווה לגיבוי אמריקאי.

לחוגים קיצוניים אלה עמדות-מפתח בממשלה, בצבא ובמוסדות ממלכתיים וציבוריים רבים. קיימת סכנה רצינית שהתלקחות מלחמה חדשה תביא לחיסול שארית החירויות הדמוקרטיות בישראל, להטלת דיקטטורה צבאית, למשטר של מחנות-ריכוז לכל שוחרי השלום והדמוקרטיה.

המזימות לחיסול שיטת הבחירות הדמוקרטיות היחסית לכנסת, הגברת הרדיפות נגד האוכלוסייה הערבית בישראל גופא, ההגבלות וההטרדות הישירות והעקיפות על פעילות שוחרי השלום, ובמיוחד על פעילותה של מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית, מסער הלחץ, הטיור והאימים מצד השלטונות והשירותים החשאיים נגד חבריה ועסקניה — כל אלה מאיימים להשתיק כל דעה חופשית ועצמאית של אזרחי ישראל, כל דעה של הגיון, ריאליזם ואחריות לאומית. בעקבות הצעדים והמזימות האנטי-דמוקרטיות באה גם ההסתערות על זכויות העמים. זכויות שפועלי ישראל רכשו אותן אחרי מאבקים מעמדיים קשים עוד בימי השלטון הבריטי הזר — הולכות ונרמסות ע"י ממשלת אשכול, בה שלטת, כביכול, „הגמוניה פועלית“.

ממשלת אשכול, בקנוניה עם המעבידים והרוב בהנהגת ההסתדרות, חיסלה כמעט כליל את תוספת-היוקר, לאחר שחיסלה

הישגים ונכסים רבים אחרים של תנועת הפועלים בארץ (זרם החינוך הפועלי ועוד). עתה מאיים על ציבור העובדים החוק המכוון להגבלת חופש השביתה, החוק ל„צינון שביתות“, המחייב את העמלים להודיע שבר עיים קודם על הכוונה להכריז שביתה, הוא תקדים מסוכן והינו חלק מתוכנית כוללת של תחיקה אנטי-פועלית.

נוכת ההסתערות של המעבידים והממשלה, בעזרת הרוב בהנהגת ההסתדרות, על זכויות הפועלים והמוני-העמלים — גיאבק להקמת חזית עמלים מאוחדת, ללא-הבדל השקפה פוליטית והשתייכות מפלגתית, להגנת זכויות העמלים, להעלאת השכר ולשיפור תנאי העבודה, להבטחת חופש השביתה.

בתנאים אלה עלינו לפעול למען ליכוד מאבקים כוחות בקרב העמלים והעם בי מאבק לפתרון הבעיות החיוניות והדחופות ביותר, שהן:

(1) מניעת מלחמה חדשה ופתרון המשבר באזורנו בדרכים מדיניות.

(2) הפסקת פעולות הדיכוי בשטחים הכבושים.

(3) ביצוע החלטת מועצת הבטחון מה-22 בנובמבר 1967.

(4) הגנה על החירויות הדמוקרטיות ובכלל זה מניעת שינויים אנטי-דמוקרטיים בשיטת הבחירות לכנסת.

(5) הבטחת שוויון-זכויות לאוכלוסייה הערבית בישראל.

(6) הגנה על זכויות העמלים ובכלל זה סיכול המזימה להגבלת חופש השביתה.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית מוכנה לשתף פעולה עם מפלגות אחרות, עם חוגי ציבור ועם אישי-ציבור, מעל להבדלי השקפה על אופייה של מלחמת-יוני 1967, בניהול מאבק משותף למען כל מטרה, ותהיה הן חלקית ביותר, המכוונת לקדם את פתרון הבעיות החיוניות והדחופות הנ"ל. מפלגתנו תפעל למען הקמת חזית מאוחדת של כל הכוחות המוכנים לפעול למען מניעת מלחמה, להפסקת פעולות הדיכוי בשטחים הכבושים, לביצוע החלטת מועצת הבטחון, להגנה על החירויות הדמוקרטיות ועל זכויות העמלים, או למען אחת המטרות הללו.

3. מיפנה ימינה במפה הפוליטית של ישראל

המאבק היומיומי האיגודי-מקצועי של הפועלים אינו מוכן לשתף פעולה עם הקומוניסטים. הגישה הכיתתית והפלגנית של מנהיגי המפלגות הפועליות-הציוניות, — פרי מדיניות ואידיאולוגיה ריאקציונית של שלום-בית מעמדי — עמדה בסתירה בולטת לשינוי תוקף-הפעולה הנרחב, שהתפתח במשך השנים שקדמו לבחירות, בין פרעלים בעלי השקפות פוליטיות שונות והשתייכות מפלגתית שונה, על בסיס אינטרסים מעמדיים משותפים. שיתוף-פעולה זה בא על ביטוי בהתארגנות ועדי הפעולה של ועדי הפועלים ופעילים ממקומות עבודה, אשר רשמו דפים חשובים במאבקם של פועלי ישראל ללחם, עבודה ותנאים-חיים טובים יותר.

תוצאות הבחירות לוועידה ה-10 של ההסתדרות הביאו לכישלון ההנהגה הקיימת. המערך של מפא"י ואחה"ע קיבל 50.88% בלבד (בלי רפ"י, שקיבלה 12.1%), בזמן שבבחירות לוועידה ה-9 קיבלה מפא"י בלבד 55.43% ויחד עם אחה"ע — 72.46%. מכאן שנכונה היתה הערכת מפלגתנו, כי אפשר היה להוריד את מפא"י למצב של מיעוט בהסתדרות לולא פנייתה של אחה"ע ימינה והקמת המערך על-ידה עם מפא"י. כישלון המערך בבחירות להסתדרות ביטא את אי-שביעות הרצון של הפועלים ממדיניות הנהגת מפא"י ומהמערך מפא"י-אחה"ע. אך השלילה שבתוצאות הבחירות להסתדרות היתה בכך, שנוצר כוח ימני חזק בהסתדרות. גח"ל קיבלה 15.2% ורפ"י 12.11%. המפלגה השמאלית ממפא"י, מפ"ם, קיבלה 14.51% (בבחירות לוועידה ה-9 ב-1959 — 13.92%).

למרות התנאים החמורים בהם היתה נתונה מפלגתנו הקומוניסטית אחרי הפילוג, למרות ההסתה ללא-תקדים מצד כל המפלגות נגדה והפרובוקציות מצד קמ"ס, היא השיגה 8449 קולות — 1.25%, לעומת 2.8% שקיבלה הרשימה הקומוניסטית בבחירות ב-1959. הפילוג נתן את אותותיו. בבחירות לכנסת ה-6 שהתקיימו ב-1959

מייד לאחר הוועידה ה-15 נכנסה המפלגה למערכות הבחירות לוועידה ה-10 של ההסתדרות (ספטמבר 1965), לכנסת השישית ולרשויות המקומיות (נובמבר 1965). כבר ההיערכות לבחירות סימנה שינויים מסויימים במפה הפוליטית בישראל, אשר קיבלו תנופה רחבה ועמוקה יותר לאחר הבחירות.

בבחירות להסתדרות השתתפה זו הפעם הראשונה רשימת גח"ל (גוש חירות-ליברל-לים) וזו הפעם הראשונה שאחדות-העבודה לא הופיעה ברשימה עצמאית, אלא ברשימה אחת עם מפא"י ("מערך"). היה זה מיפנה ימינה בהסתדרות מבחינה פוליטית כללית ומעמדית-פועלית כאחד. אחה"ע הלכה למערך בחירות עם מפא"י על בסיס המצע של מפא"י. בכך הצילה אחה"ע את מפא"י, עליה איימה הסכנה ליהפך בפעם הראשונה למיעוט בהסתדרות. ההתפתחות הבאה הוכיחה, כי צעד זה לא היה מקרי ולא היה אחרון מצד אחדות-העבודה.

בבחירות להסתדרות העלתה מפלגתנו הקומוניסטית את התביעה לשינוי פני ההסתדרות, לשינוי הנהגתה המסורתית, אשר הפכה את ההסתדרות לזרוע מבצעת של מדיניותה האנטי-פועלית והאנטי-לאומית של הממשלה; להפיכת ההסתדרות לגורם עצמאי, המגן על האינטרסים של הפועלים וכלל העמלים וההוֹדף את הסתערות ההון והממשלה; להפיכת ההסתדרות לגורם הלוחם למדיניות-חוץ ישראלית חדשה של שלום, אי-תלות ונייטרליות.

מפלגתנו הקומוניסטית קראה לליכוד כל הכוחות בהסתדרות שהיו באותה תקופה שמאלה ממפא"י: קבוצת "מן היסוד" שפרשה ממפא"י, אחה"ע, מפ"ם והקומוניסטים. קריאתנו לאחדות-פעולה של כל חלקי תנועת הפועלים שהם שמאלה ממפא"י — נדחתה ע"י מנהיגי המפלגות הפועליות-הציוניות. מנהיג מפ"ם, מאיר יערי, אף הכריז, כי לא רק בשאלות פוליטיות, אלא אף בשאלות

במבר 1965 — 5 שבועות בלבד אחרי הבחירות להסתדרות ולאחר הנסיון מתוצאותיה, הששו בוחרים רבים מפני עליית כוחם של גח"ל ורפ"י הבוגריונית. כדי לחסום בפניהם את הדרך, רבים נתנו את קולם למערך של מפא"י ואחה"ע שבהנהגת אשכול.

גח"ל קיבלה 26 צירים, לעומת 27 בכנסת ה-5, אך עם זאת, נשארה המפלגה האופוזיציונית החזקה ביותר. רפ"י קיבלה 10 צירים. המערך קיבל 45 צירים ויחד עם גרוריו הערביים — 49. מפ"ם ירדה מ-9 ל-8 צירים. מפלגתנו הקומוניסטית קיבלה 27,413 קולות — 2.1% ו-3 צירים. קמ"ס קיבלה ציר אחד לכנסת. 3 המפלגות הדתיות — 17, הליב-ראלים העצמאיים — 5 צירים.

מייד לאחר הבחירות לכנסת השישית היה ברור, כי חל מיפנה ימינה במפה הפוליטית של ישראל. האופוזיציה הימנית של גח"ל ורפ"י, שמנתה 36 צירים, היוותה לחץ כבד על מדיניות הממשלה, אשר צעדה בלא-הכי ימינה והידקה את קשריה עם האימפריאליזם האמריקאי, תוך המשכת שיתוף-הפעולה ההדוק בכל השטחים — הכלכליים, המדעיים, הצבאיים והפוליטיים — עם ממשלת בון, אשר יסודו הונח ע"י ממשלת בן-גוריון. ממ"שלת אשכול פתחה גם בהסתערות על זכויות העמלים והישגיהם (תוספת-יוקר, זכות השביתה וכו') ועל החירויות הדמוקרטיות.

לעומת זאת, האופוזיציה השמאלית היתה מורכבת, במקרה הטוב מ-5 חברי כנסת, ובשאלות מכריעות רק מ-3 חברי כנסת של סיעתנו הקומוניסטית. מצב זה נוצר מאחר שמפ"ם פנתה אף היא ימינה ולמרות התנגדותם של חלק מחבריה, היא הצטרפה לאחר הבחירות לקואליציה הממשלתית ללא-תנאי. הצטרפותה של מפ"ם לקואליציה הממשלית

תית אחרי הבחירות לכנסת השישית (1966), לא היתה חזרה פשוטה על הצטרפויותיה הקודמות. היא היתה הפעם כרוכה בשינוי ערכים יסודי מצד הרוב במפ"ם. מפלגה פועלית-ציונית זו, השמאל בתנועה הציונית, התפתחה בשנים האחרונות באורח עקבי ימינה. היא הלכה בעקבות אחדות-העבודה. עוד בתחילת השנה החליטה ועידת מפ"ם על מערך עם מפלגת העבודה (שבינתיים קמה כתוצאה מאיחוד מלא בין מפא"י ואחה"ע) בבחירות להסתדרות ולרשויות המקומיות. עתה עומדת מפ"ם להתחסל גם בבחירות לכנסת על-ידי הצטרפות למערך עם מפלגת העבודה, וזה למרות שהצטרפה אליה גם רפ"י, בראש שותף של משה דיין.

התחלפותה של מפ"ם כגורם פוליטי עצמאי

באה ללא תנאי בעל-משקל כלשהו במדיניות החוץ ובמדיניות הפנים. זהו כישלון, המוכיח את חוסר האפשרות לאחד את האידיאולוגיה הציונית עם הסוציאליזם, את הציונות עם המאבק האנטי-אימפריאליסטי. בכל מיפנה היסטורי חד, בכל מצב של החרפת המאבק המעמדי מבחינה בינלאומית, אזורית או ארצית, התייצבה הנהגת מפ"ם לצד האימפריאליזם, הבורגנות והימין בתנועת הפוע"ל. כך היה במלחמת-סיני ב-1956, כך היה במלחמת-יוני ב-1967. מדיניות ההתנערות השיטתית מערכי המארכסיזם הביאה להתחלפותה של מפ"ם כגורם פוליטי עצמאי.

הצטרפותה של מפ"ם למערך עם מפלגת העבודה עוררה בה אופוזיציה, המקיפה כשיש מחברי מפלגה זו. אופוזיציה זו אינה חדגונית מבחינה פוליטית. בצד התנגדות להתחלפותה של מפ"ם כמפלגה עצמאית, הנובעת בעיקר מסנטימנטים של מסורת בת עשרות שנים, קיימת אופוזיציה שמאלית, המתנגדת לקו המדיני המתחייב מההצטרפות למערך עם מפלגת העבודה, כי זו האחרונה מנהלת מדיניות פרו-אימפריאליסטית ואנטי-סובייטית תוקפנית, וממילא מדיניות אנטי-פועלית ואנטי-לאומית.

יחד עם ציון המיפנים החדים ימינה שחלו במפה הפוליטית של ישראל, רואה מפ"לגתנו הקומוניסטית פרספקטיבה של הרחבת הדיפרנציאציה הבלתי-נמנעת בעתיד בקרב מעמד הפועלים הישראלי, בקרב כל שכבות העם בישראל.

המדיניות הפרו-אימפריאליסטית התוקפנית של "על חרבך תחיה" תפשוט את הרגל באורח בלתי-נמנע. שינוי ערכים בתנועת הפועלים הישראלית שמאלה הוא הכרח היסטורי.

כדי להתייצב נגד הגל העכור של השוביניזם ונטישת ערכים אלמנטאריים של תנועת הפועלים ע"י הנהגות המפלגות, "ההיסטוריות", ומפ"ם בכלל זה — על מפלגתנו להגביר ולהרחיב את ההסברה ואת המאבק הציבורי, המכוונים לחשוף את מהותה האנטי-לאומית והשובינית של המדיניות הרשמית, המהווה סכנה לישראל גופא; להגביר ולהרחיב את ההסברה המארכסיסטית-לנינית, להביא את האמת על הסוציאליזם והקומוניזם בפני ציבור רחב יותר ככל האפשר. על מפלגתנו שומה התפקיד להחדיר את ההכרה שרק ע"י אחדות-פעולה של מעמד הפועלים ושל כלל העמלים אפשר יהיה להגן בהצלחה על האינטרסים של הפועלים והמוני-העם; כי רק שינוי ערכים שמאלה בתנועת הפוע

לים, שיתוף-פעולה קומוניסטי-סוציאליסטי, הנתמך ע"י המוני פועלים ואנשי עמל — יהווה בסיס איתן לחזית לאומית אנטי-אימפריאליסטית למען הבטחת אי-תלותה של ישראל במונופולים הזרים ובמעצמות האימפריאליסטיות, למען העלאת ישראל על דרך

של מדיניות עצמאית, שוחרת שלום וקידמה חברתית.

מפלגתנו תפעל למען ליכוד חזית שמאל בתנועת הפועלים ובאותו זמן היא תהיה מוכנה לשיתוף-פעולה עם מפ"ם ומפלגות אחרות בכל עניין קונקרטי מתקדם.

4. ההתפתחות הכלכלית

א. המשך המגמות היסודיות

המגמות היסודיות בהתפתחות הכלכלה הישראלית נמשכו גם בתקופה שבין ועידה לוועידה (1965—1968):

גוברת התלות בהון הזר, וקודם־כל בהון האמריקאי. דבר זה בא לידי ביטוי בגידול המתמיד והמהיר בחובות החוץ של המדינה, בשליטה הגדלה והולכת של ההון הזר במשק הישראלי. ההון הזר חדר כבר למפעלי מפתח, כמו מפעלי ים־המלח והתעשייה הכימית. ועתה מוצעות לו למכירה חלק ממניות חברת החשמל.

ייבוא ההון העצום לישראל בממדים שאין דומה להם, יחסית, בשום ארץ אחרת, הסתכם לפי נתונים רשמיים בשנים 1967—1949 בסכום הענק של 7.7 מיליארד דולר נטו (ברוטו) הגיע הסכום ל־9 מיליארד דולר). ייבוא הון זה הביא אמנם להגדלת ממדי המשק, אך יחד עם זאת גרם להגברת התלות בהון הזר, לזירוז מירון הזיון, להמשך העיוותים ב־מיבנה המשק.

גוברת המיליטאריזציה של המשק וגדלות ההוצאות הצבאיות בתקציב המדינה. בשנת התקציב הנוכחית 1968/69 בולעות ההוצאות הצבאיות הרשמיות 43% מכלל התקציב, ואילו בתקציב המתוכנן לשנת 1969/70 יתפסו ההוצאות הצבאיות אף למעלה מ־50%. ההוצאות הצבאיות גדלו בקצב מהיר במיוחד מאז מלחמת־יוני, שלפי הודאתו של שר־האוצר לשעבר, פ. ספיר, עלתה למעלה מ־3.5 מ־ליארד ל"י.

נמשך התהליך של הרכוז וריכוז ההון, שבי מרכזו ההון הבנקאי, הקשור הדוקות בהון הזר. מאז 1949 הסתכמו ההשקעות הזרות ביש־ראל בלמעלה ממיליארד דולר. מחצית ההשקעות מקורה בארצות־הברית, וכשליש מהן — באירופה המערבית. הנטייה לעלייה בהיקף ההשקעות הזרות במשק הישראלי נעצרה בשנות המשבר הכלכלי. בשנת 1966 הסתכמו ההשקעות הזרות נטו (לאחר ניכוי ערך ההשקעות שחוסלו) ב־86 מיליון דולר, ואילו בשנת 1967 הן ירדו עד ל־14 מיליון דולר.

בתנאים של משבר כלכלי, של ירידה בהיקף הפעילות הכלכלית וצימצום ההשקעות לא מצאו בעלי ההון הזר לנכון להשקיע את הונם בארץ. על אף הדיבורים הרמים בדבר הסנטימנטים המלווים את המשקיעים, הסתבר שוב, כי הגורם העיקרי המדרבן אותם הוא הסיכוי להשיג רווחים גאותיים.

הירידה בהיקף השנתי של ההשקעות הזרות לא השפיעה על הממשלה בכיוון של שינוי המגמה היסודית של מדיניותה הכלכלית, המגמה של משיכת הון מחו"ל.

לכן, כאשר נוכחה הממשלה לדעת שחלה ירידה בורם ההשקעות הזרות, היא מיהרה להציע הקלות נוספות למשקיעים האמריקאיים והאחרים. באפריל 1968 כונסה בירר שלים ועידת המיליונרים השנייה (הראשונה נערכה באוגוסט 1967), שנועדה לתת תגובה חדשה להשקעות מחו"ל. שרי הממשלה הר פיעו בפני הוועידה ובידיהם כמה "פתיונות": צינור הנפט הגדול מאילת לאשקלון ואפשרויות ניצול אוצרות הנפט בסיני; רכישת מניות של מפעלים ממלכתיים ריווחיים, כגון כימיקלים ופוספטים, חברת החשמל ובנק טפחות; רכישת מניות בחברת השקעות חדשה, "החברה לישראל בע"מ", אשר תש־תלט בהדרגה על מפעלים חשובים בענפי התעשייה, החקלאות, התיירות, התחבורה ו־שירותים הציבוריים; הקלות נוספות בחוק לעידוד השקעות־הון, כגון מענק ממשלתי בגובה של שליש מההשקעה, אשר ביחד עם מלוות ממשלתיים יכול להגיע עד 80% מה־השקעה, הורדה נוספת של שיעורי המסים ועוד.

ההצעות וההטבות מרחיקות־הלכת להון הזר העמידו למעשה את כל המשק הישראלי, ואף את האוצרות בשטחים הכבושים, למכירה פומבית ובתנאים שלא קיימים כמעט בשום ארץ אחרת בעולם. מעטות הן הארצות בעולם המתירות למשקיעים זרים להוציא את כל ריווחיהם במטבע־חוץ, אך ישראל מתירה. מעטות הן הארצות בהן זוכה משקיע זר לאשראי בלתי־מוגבל, בישראל הוא זוכה לכך. מעטות הן הארצות בהן פטור בעל הון זר

ממסדה הכנסה, בישראל הוא פטור מכך, במידה ורכש מניות של החברה לישראל בע"מ. בשנים האחרונות נמשכה הפרקטיקה, לפיה משקיעים בישראל נהנים מהעדר כל סיכון בקשר לרווחים. הן בקשר למפעלי ים-המלח והן בקשר למפעלים הפטרוכימיים, נהגה הממשלה בשנתיים האחרונות בשיטה של הלאמת הפסדים, לפיה כאשר יש רווחים — נוטל אותם לעצמו ההון הפרטי, אך כאשר יש הפסדים — מפסידה ממשלת ישראל. כאשר הסתבר, כי בגלל קשיי השיווק של האשלג לאחר מלחמת-יוני (מרבית האשלג שווקה לארצות הסוציאליסטיות) לא יניבו מפעלי ים-המלח רווחים, לחצו בעלי ההון הזרים (שבידיהם 65% מהמניות) שיחליפו את מניותיהם באגרות-חוב בעלות דיבידנדה קבועה והממשלה נכנעה ללחץ. כאשר בראשית 1968 הסתבר, שהמפעלים הפטרוכימיים (שליד בתי-הזיקוק בחיפה) לא הניבו רווחים, מיהרה הממשלה לרכוש מהמשקיעים האמריקאיים והדרום-אפריקאיים את מניותיהם, כדי שאלה לא יפסידו חס ושלום.

תהליך ריכוז ההון במשק הישראלי הלך והתחזק בשנים האחרונות, ואף זאת בעידוד הממשלה. הממשלה מעודדת הקמת חברות-השקעה וחברות-גג, שתהיינה שייכות במידה מכרעת להון זה, ואשר תשתלטנה על ענפים שלמים במשק. נוסף לחברת 100 מיליון הדולר (החברה לישראל בע"מ), שהוקמה לא מכבר, הקימה הממשלה, למשל, חברת-גג לתעשיות הכימיות והעמידה בראשה את ג'רי סדרסקי, אחד ממנהלי החברה הכימית הרגולה ביותר בעולם המערבי.

המשבר בבנקים פויכטוונגר ואלרן, שפרץ בראשית 1967, נבע ביסודו מהמשבר הכלכלי שפקד את המשק הישראלי. תוצאתו הבלתי-נמנעת של המשבר היתה חיוק הריכוזיות בבנקאות הישראלית. שני הבנקים שהסתככו בחובות, נרכשו — לאחר התערבות הממשלה — ע"י בנק לאומי לישראל, שעל-ידי רכישה זו חיוק את מעמדו כבנק הפרטי המרכזי בארץ.

זרם ההעברות החד-צדדיות מהמגבית הרמאוחדת ומהפיצויים מגרמניה המערבית וזרם ההשקעות הזרות, לא הספיקו לכיסוי הגרעון המסחרי הכרוני, למימון ההוצאות הצבאיות הגדולות. לכן פנתה הממשלה יותר ויותר לנטילת הלוואות מארה"ב ואף מארצות אחרות. משקלן של הלוואות בייבוא ההון לישראל נמצא בקו עלייה, להוציא את שנת 1967, בה נאספו סכומים נכבדים במגבית החירום. הפנייה הגוברת להלוואות הביאה לגידולם המתמיד של חובות-החוץ של ישראל.

בסוף שנת 1967 הסתכם החוב של ישראל במטבע-חוץ ב-1.6 מיליארד דולר, שהיוו כמחצית מהתוצר הלאומי של ישראל באותה שנה. בחישוב לנפש הגיע חוב-החוץ לסכום של 580 דולר לנפש, לעומת סכום של 350 דולר לנפש בסוף 1957.

היקף עצום זה של חובות החוץ, שקשה למצוא דומה לו בארצות אחרות, מחייב את ישראל להפריש מדי שנה סכומים גדלים להתזרת הלוואות ולתשלום הריבית. בשנים האחרונות הוציאה ישראל לתשלומי סרן וריבית למעלה ממחצית הכנסותיה מהערך המוסף של הייצוא (כלומר מערך הייצוא פחות ערך הייבוא הכלול בו).

לפי הצעת-התקציב לשנת 1969/70 יוקצב לכיסוי הלוואות ולתשלום הריבית הסכום הענק של 1.25 מיליארד ל"י — סכום הגדול ב-50 אחוזים מהסכום שהוקצב למטרות אלו בשנת התקציב הנוכחית.

אם להוציא את מלווה העצמאות, המופץ בעיקר בקרב יהודי ארה"ב, ואשר בחלקו מוחזר במטבע ישראלי, הרי רוב-רובו של החוב עולה בחלקם של ממשלת ארה"ב ושל מוסדות אמריקאיים ואמריקאיים למחצה.

אולם, נוסף לכך שישראל חייבת בעיקר לארה"ב, הרי המסחר הבלתי-שווה שלה עם ארה"ב גורם לגידול הגרעון המסחרי של ישראל. בשנים האחרונות, עודף ייבוא מארה"ב על הייצוא אליה גרם ל-40% מהגרעון בסחר-החוץ הישראלי.

גידול היקף ההשקעות מארה"ב, גידול הרעון במסחר עמה וגידול החוב שישראל חבה לה — כל אלה הינם צדדים שונים של התלות הכלכלית הגוברת של ישראל במעצמה האימפריאליסטית הראשונה במעלה, ארצות-הברית.

לצידה של ארה"ב הולך ומתחזק בישראל מעמדה הכלכלי של גרמניה המערבית. בסחר-החוץ הישראלי תופסת גרמניה המערבית כיום את המקום השני, והיא הופכת לספקית של ציוד ומתכת לישראל. על הקשרים הרכלליים ההדוקים עם מערב-גרמניה תעיד העובדה, שדווקא לחברות מערב-גרמניות נמסרה ההזמנה הגדולה לפלדה עבור צינור הנפט אילת-אשקלון.

נוסף לאשראי ארוך-מועד למימון תוכנית זו, קיבלה ממשלת ישראל סכומים נוספים מגרמניה המערבית. כך, למשל, בסוף 1965, כאשר התגלו עסקי אספקת-נשק מגרמניה המערבית לממשלת ישראל וכאשר ממשלת בון נאלצה להפסיק עסקות אלו — בלחץ דעת-הקהל בארצות הערביות ובארצות אחר

רות — שילמה ממשלת בון לישראל 150 מיליון מארק כפיצוי. במאי 1966 ניתן אשראי ארוך-מועד בסך 160 מיליון מארק. סכומים אלה אינם כוללים השקעות של בעלי-הון גרמניים בישראל והתקשרויות בין הון מערב-גרמני והון ישראלי, המוסדות לעתים קרובות עלידי תיווך חברות הנר-שמות בשווייצריה או בליכטנשטיין. ידוע, שחלק לא קטן של המחקר הנעשה במכון וייצמן ברחובות משרת מוסדות ומפ-עלים מערב-גרמניים. לא ידוע היקף שיתוף-הפעולה של ממשלת בון ושל הון מערב-גרמני במפעל דימונה.

ב. ההתפתחות הכלכלית בשנים 1965—1968

השנים 1965—1967 עמדו בסימן משבר כלכלי עמוק, שזכה לכינוי „המיתון“. סימניו הראשונים של המשבר ניכרו כבר ב־1965, אך לשיאו הגיעו ב־1966 ובמחצית הראשונה של 1967. במחצית השנייה של 1967 החלה ההתאוששות המשקית ובשנת 1968 עבר ה-משק הישראלי לשלב של התרחבות משקית. המשבר הכלכלי שנתחולל בישראל היה חולייה בשרשרת של משברים בשורה של ארצות קאפיטאליסטיות. בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה, אין מתחוללים מש-

ברים כלכליים בעת ובעונה אחת בכל העולם הקאפיטאליסטי, אך החל מ־1965 החלה ירידה בקצב גידול הייצור בשורה של ארצות קאפיטאליסטיות, וירידה זו הפכה למשבר בשנת 1967. בארצות הקאפיטאליסטיות ה-עיקריות — ארה"ב, אנגליה וגרמניה המער-בית — חלה ב־1967 ירידה בהיקף הייצור וההשקעות וגדלה במידה ניכרת האבטלה. באותן שנים חל גם משבר במערכת המטבע של הארצות הקאפיטאליסטיות, משבר שבא לידי ביטוי בפיחות הלירה שטרלינג, שלוה בפיחות המטבע ב־20 ארצות נוספות, (כולל ישראל), ובבהלת הזהב בעיקבות עירעור מעמדו של הדולאר האמריקאי.

העובדה שהמשבר הכלכלי פקד מדינות, בהן קשורה ישראל במיוחד, אין פירושה שהמשבר הכלכלי בישראל היה בבחינת השלכה בלבד של המשבר הכלכלי באותן ארצות. הסיבות היסודיות למשבר הכלכלי בישראל נעוצות בהעמקת הסתירות היסודיות שבהתפתחות המשק הקאפיטאליסטי בארצנו ובהפניית חלק גדל והולך של התוצר הלאומי למטרות צבאיות. על המחזוריות בתקופת הד"ח מעידים המספרים הבאים (שנת 1964 היתה השנה האחרונה של גיאות משקית שנמשכה מאז 1958):

התפתחות המשק הישראלי 1964—1967

(עליה או ירידה (—) לעומת השנה הקודמת באחוזים)

1964	1965	1966	1967	1968 (אומדן)
10.2	8.2	1.0	2.2	12—13
5.9	4.6	—1.6	—1.0	
23.0	—1.9	—17.6	—25.7	40
15.0	9.9	1.8	—3.0	
התוצר הלאומי הגולמי				
התוצר הלאומי הגולמי לנפש				
ההשקעה הגולמית				
הייצור התעשייתי				

המקור: דו"ח בנק ישראל 1967, עמ' 4, 266; דו"ח שר האוצר לממשלה ב־20.10.68.

הזרות. ירידה בקצב הגידול הכלכלי באה לידי ביטוי גם בעלייה מסויימת באבטלה. ב־1965 נסתיימו העבודות בנמל אשדוד ובים-המלח, אך הממשלה לא החלה בעבודות רבות-היקף אחרות. 1965 היתה השנה האחרונה של השילומים מגרמניה המערבית, אשר הסתכמו באותה שנה ב־17 מיליון דולאר. סיום השילומים והירידה בהשקעות-חוץ גרמו לכך, שהממ-שלה נאלצה לקחת יותר הלוואות בחו"ל, כדי לכסות את הגרעון, שהסתכם באותה שנה ב־452 מיליון דולאר. שנת 1966 ניתן לכנות כשנת משבר ממש. בשנה האמורה ירד התוצר הלאומי לנפש ב־2% בקירוב, חלה ירידה תלולה

המדד המאפיין ביותר את התפתחות ה-משבר הכלכלי הוא ירידת ההשקעות ב-משק. בשנת 1964 גדלו ההשקעות ב־23% לעומת ההשקעות ב־1963. בשנת 1965 הש-קיעו קצת פחות מאשר ב־1964 (ירידה של 2%), ואילו ב־1966 ירדו ההשקעות ב־18% בקירוב, ובשנת 1967 הן ירדו ב־26% גר-ספים. אולם, גם כל אחד מן המדדים ה-אחרים מצביע על הירידה שחלה בשנים 1965—1967 ועל העלייה שחלה ב־1968. בשנת 1965 החלו מופיעים הסימנים ה-ראשונים של ההאטה בפעילות הכלכלית. נוסף לירידה בהיקף ההשקעות ולירידה בקצב גידול הייצור התעשייתי, חלה באותה שנה האטה בענף הבנייה וירידה בהיקף ההשקעות

תחזיות לגבי סיכום ההתפתחות הכלכלית ב-1968 מצביעות על כך, שהשנה צפוי גידול של 12-13% בתוצר הלאומי. פירושו של דבר, שהמשק הישראלי שב לקצב הגידול של תקופת הגאות, וזאת לאחר שנתיים של משבר כלכלי.

ג. המשבר ומדיניות הממשלה

מדיניות ממשלת ישראל בלתי־עקבית ואף מלאה סתירות בתגובותיה על השינויים המחזוריים במשק. אך בדרך־כלל היא ניהלה מדיניות דפלאציונית, שהעמיקה את המשבר וצימצמה עוד יותר את הפעילות המשקית. כך למשל, צימצמה הממשלה דווקא בתקופה שבה הופסקה כמעט כליל הבנייה הפרטית של דירות, את בניית דירות לשכבות עממיות מתקציב הפיתוח.

בנאום בכנסת ב־5 בינואר 1965, הציע שר האוצר פ. ספיר לצמצם את הפעילות הכלכלית בארבע דרכים: (1) ע"י ליברליזציה של הייבוא ("מדיניות החשיפה"), שתביא לסגירת אותם המפעלים שלא עמדו בהתחרות עם התוצרת מחו"ל; (2) ע"י פיטורי ייעול של אלה, שכונו על־ידיו בשם "מובטלים סמויים", כלומר, ע"י הגברת ההוצעה של חלק מהפועלים ופיטוריהם של אחרים; (3) ע"י מדיניות שתגביל את עליית השכר ("מדיניות הכנסות"); (4) ע"י צימצום ההשקעות הממלטיות בתעשייה, בשיכון ובענפים אחרים. היתה זו הכרזה על מדיניות של דפלאציה.

מה דחף את הממשלה להכריז על מדיניות המיתון? ב־1964, שנתיים אחרי הפיחות של הלירה הישראלית (מ־1.80 ל"י לדולאר ל־3 ל"י לדולאר), קפץ הגרעון במאזן התשלומים (מוצרים ושירותים) והגיע לסכום שיא של 573 מיליון דולר לעומת 448 מיליון דולר ב־1963. לנוכח הסיום הצפוי של הסכם השילומים ב־1965 ולנוכח הירידה בהכנסות מילווה הפיתוח, חששה הממשלה, כי היא לא תוכל לכסות להבא גרעון כה גדול. במדיניות המיתון ראתה הממשלה דרך להקטנת הגרעון. הקטנת הגרעון המסחרי היתה נחוצה לממלטלה במיוחד, כדי להגדיל את הרזרבות שלה לקראת המלחמה הקרובה. ברור, שדוברי הממשלה לא הזכירו נימוק זה ב־1965, אך כפי שנראה להלן, כאשר באו לסכם את המיתון, הצביעו הם על התועלת שביצירת רזרבות לקראת עמידה במבחן מלחמה.

יחד עם זאת, היה למדיניות המיתון כיוון סוציאלי ברור: היא כוונה לפיטורי "ייעול", להרחבת האבטלה ולהגברת הלחץ להורדת השכר.

בהשקעות ובייחוד בהיקף הבנייה. שיעור האבטלה בסוף 1966 היה גבוה פי 3 מאשר ב־1965 ומספר המובטלים עלה, גם לפי מקורות רשמיים, על 100 אלף איש. המשבר הכלכלי הורגש תחילה בענף הבנייה, אך התפשט לאחר־מכן לענפים אחרים. ההשקעות בתעשייה ירדו ב־1966 בשליש בהשוואה לשנה הקודמת והייצור התעשייתי ירד בחודשים פברואר עד דצמבר ב־11%. במחצית הראשונה של 1967 נמשך המשבר הכלכלי ואף הוחרף, כתוצאה מצימצום הפעילות הכלכלית ערב מלחמת־יוני. ב־מחצית השנייה של 1967 חלה התאוששות במצב הכלכלי, וההתפתחות הכלכלית הביאה לסיכום שנתי של גידול ב־2% בתוצר הלאומי הגולמי וירידה של 1% בלבד בתוצר הלאומי לנפש. יחד עם זאת נמשכה ב־1967 הירידה בהשקעות במשק: ההשקעות ירדו ב־26% בהשוואה ל־1966 וב־39% בהשוואה ל־1965. בשנת 1968 נשתנתה המגמה: חלה עלייה גדולה בהיקף ההשקעות, התרחב ה־ייצור וצומצמה האבטלה.

הסתירה שבין ההתאוששות המשקית במחצית השנייה של 1967 לבין הירידה בהשקעות מקורה בכך, שהגורם המדרבן לאותה התאוששות היה הגידול בהוצאות הממשלתיות ובייבוא ההון מחו"ל. לאחר מלחמת־יוני גדלו במידה ניכרת ההוצאות לרכישת ציוד צבאי חדש, לשליטה בשטחים הכבושים, להחזקת הצבא הרגיל והמילואים. כן גדלו במידה רבה ההשקעות הממשלתיות בכבישים, בבנייה לתיקון נזקי המלחמה, בדואר ובתקשורת ובבניינים ממשלתיים. לעומת זאת לא כיסו, למשל, ההשקעות בתעשייה אף את הבלאי. כלומר את ערך המכונות והציוד שהתיישן ויצא מכלל שימוש, והמשיכו לרדת ההשקעות בסקטור הפרטי.

בשנת 1967 הגיע ייבוא ההון לישראל לשיא של 780 מיליון דולר. המקורות העיקריים לייבוא הון זה היו מגבית החירום, שהוכרזה על־ידי ממשלת ישראל בארה"ב ובארצות אחרות, וכן גידול בהכנסות "מילווה הפיתוח". אולם, אף ייבוא הון בהיקף כזה לא הספיק לכיסוי הוצאות המלחמה וההוצאות של התקופה שלאחר המלחמה. לכן פנתה הממשלה להלוואות מהבנקים המסחריים ומבנק ישראל ולמילווה־חובה מהעמלים וממוסדות הגמל, אשר הסתכמו ב־1.5 מיליארד ל"י בקירוב. סכומים אלה היו נחוצים, כדי לכסות את ההוצאות הצבאיות. שלפי ד"ח בנק ישראל גדלו ב־1967 ב־64% בהשוואה ל־1966.

מעדותו של השר שרף מסתבר, כי הגרעון במאזן התשלומים בשנת 1968 יסתכם ב־600 מיליון דולאר, כלומר הוא יעלה אף על גרעון השיא ב־1964. יש להוסיף, כי סכום הגרעון החזוי ל־1968 אינו כולל את התשלום עבור ה"פאנטומים", כאשר ממשלת ישראל תוכל לרוכשם.

התפתחות זו מוכיחה, כי "ההישג הגדול" של "המיתון" בדמות צמצום הגרעון במאזן התשלומים, שהודגש בתעמולת הממשלה, לא היה למעשה אלא תופעה חולפת בלבד, שנבעה מהמשבר הכלכלי.

הגורם העיקרי לצימצום הזמני בגרעון נבע מכך, שייבוא המוצרים נשאר באותה הרמה בשנים 1965 ו־1966 ואף ירד ב־9% ב־1967. הייבוא לא גדל ואף פחת בשנים האמורות בגלל הירידה בהיקף ההשקעות וצימצום הייצור. משום כך העלייה המסויימת שחלה בייצוא באותן שנים, הביאה לירידה בעודף הייבוא.

הישג אחר, שדוברי הממשלה התגאו בו בשנות המשבר, היה "שינוי במיבנה המשק". זו היתה גם אחת המשימות המוצהרות של מדיניות "המיתון", שראש הממשלה, לוי אשכול, הגדירה בנאום ברדיו (11.9.1966) כ"הפיכת האבטלה הסמוייה לגלוייה". נכון, שכתוצאה מהמיתון עלה בהרבה מספר ה"מובטלים", אך לא־זרבלבד שלא הביא לשינוי לטובה במיבנה המשק, אלא להרעה נוספת.

אילו היתה נכונה הנחתו של אשכול, לפיה פוטרו רק עובדים שהיו עד כה "מובטלים סמויים", ז"א, שהיו מיותרים בייצור, כי אז — גידול האבטלה לא היה מלווה בירידת הייצור. אם אלה שפוטרו היו מיותרים, הרי פיטוריהם לא היו צריכים להביא לירידת קצב הגידול של התוצר הלאומי. אולם, באותן שנים בהן האבטלה גדלה במהירות, ירד גם הייצור. מכאן, שהסיבות האמיתיות לאבטלה היו: הירידה בהשקעות וצימצום הבנייה והייצור התעשייתי.

לא עמדה במבחן המציאות הנחתו של נגיד בנק ישראל, ד. הורוביץ, שטען, כי הפועלים שיפוטרו (משום שהם מיותרים, כביכול) ימצאו לעצמם תעסוקה בענפים יצרניים, וב־עיקר בענפים המייצרים לייצוא, ושינוי זה בהרכב המועסקים ישפר את מיבנה המשק. אולם במציאות הפועלים שפוטרו לא מצאו תעסוקה בענפים אחרים ונותרו מובטלים ומיבנה המשק לא שופר כלל וכלל. חלקם של המועסקים בשירותים בכלל המועסקים עלה מ־30% ב־1965 ל־32% ב־1967, ואילו

על מדיניות המיתון הוכרז אמנם בראשית 1965, אך בסיכומה של אותה שנה הסתבר, כי בצד צעדים דפלאציוניים המשיכה הממשלה במדיניותה הגרעונית, האינפלציונית, בגלל ההכנות למלחמה. עודף הביקוש (הגרעון) של הסקטור הציבורי הסתכם ב־1965 ב־500 מיליון ל"י בקירוב, וכוסה ע"י מילווה העברות מחו"ל וע"י מילווה מבנקים ישראליים.

בתחילת 1966 נמשכה מדיניות המיתון. התקציב לשנת 1966/67 שוב הוכן כתקציב מצמצם, ושוב הוקטנו ההשקעות של הממשלה במשק. הממשלה ראתה בחיוב את ירידת הייצור ואת הגידול באבטלה, וקיוותה שיעלה בידה להמשיך ולפקח על התהליכים במשק. אולם בשעה ששר האוצר פ. ספיר הילל את המיתון (בנאום מ־17.7.1966), החלה הממשלה במדיניות הנוגדת את הכרוזתה היא. כפי שמוסר דו"ח בנק ישראל 1967, הרי כאשר הסתבר באמצע 1966, כי "מדי המיתון חרגו מהחזוי", החלה הממשלה במדיניות אינפלציונית ע"י הגדלת האשראי למשק, הרחבת העבודות הציבוריות ומתן הקלות נוספות ליצואנים. מדיניות אינפלציונית זו באה לידי ביטוי בתקציב המדינה לשנת 1967/68.

אולם גם המדיניות האינפלציונית לא הועילה ובמחצית הראשונה של 1967 נמשך המשבר הכלכלי — ההשקעות המשיכו להצטמצם, הייצור התעשייתי ירד, האבטלה המשיכה להקיף כ־100 אלף איש. הוכח, שהממשלה איננה מסוגלת להפסיק כרצונה את מיתון הפעילות המשקית, שכן מיתון זה היה קודם־כל תוצאה של משבר כלכלי, שפקד את המשק הישראלי. המדיניות התקציבית ומדיניות האשראי והמיסוי של הממשלה משר־פיעות ללא־ספק על ההתפתחות הכלכלית ויכולות לזרז או להאט תהליכים מסויימים. אולם, החוקים הפועלים במשק הקאפיטאליסטי, חזקים מכוחו של הוויסות הכלכלי. משום כך המדיניות האנטי־מחזורית של ממשלת ישראל נגזרת אחרי ההתפתחות המשקית יותר מאשר משפיעה עליה.

ד. המשבר והמשק

דוברי הממשלה הבטיחו, כי המיתון יפתור בעיות־יסוד של המשק הישראלי, אך הסתבר שאף אחת מהן לא נפתרה. הם טענו, למשל, כי אחת המטרות היסודיות של מדיניות "המיתון" היא לשפר את מאזן התשלומים. ואמנם ירד הגרעון במאזן התשלומים בשנים 1964—1967 ב־24% (ב־1964 — 573 מיליון דולאר; ב־1967 — 437 מיליון דולאר). אך

חלקם של המועסקים בתעשייה ובבניין ירד באותו פרק זמן מ-36% ל-32%. אמנם תל בשנים האחרונות שינוי במיבנה המשק, אך שינוי זה הוא אחר לגמרי ומתבטא בהעברת הון וכוח-עבודה במידה ניכרת מה-תעשייה האזרחית אל התעשייה הצבאית. האמת היא, כי אחת המטרות העיקריות של מדיניות המיתון של הממשלה היתה להכין את האמצעים לניהול המלחמה. בדו"ח בנק ישראל 1967, נכתב בפירוש, כי השמירה על יתרות מטבע-חוץ והקטנת הגרעון המס-חרי הבטיחו את "אפשרות העמידה במבחן המלחמה, במתיחות שקדמה לה, יבצרכים שהתהוו עם גמר המלחמה, ללא זעזועים במשק...". מאותה סיבה הקטינה הממשלה את השקעותיה במשק ועשתה מאמצים, כדי למנוע עליית-שכר (הממשלה היא המעביד הגדול ביותר בארץ).

ה. המשבר הכלכלי ומעמד הפועלים למשבר הכלכלי היו תוצאות חמורות לגבי מצבו של מעמד הפועלים, לגבי כלל העמלים בארצנו.

האבטלה גדלה לממדים ללא-תקדים מאז קום המדינה. נעצרה העלייה בשכר הריאלי של העובדים ובהמשך המשבר הוא אף ירד. הבורגנות הצליחה, בעזרת הממשלה, לנצל את המשבר למשימותיה המעמדיות. האווירה השובינית הכללית פגעה קשות בכושר הקרבי של מעמד הפועלים.

אחת התוצאות הבולטות של המשבר הכלכלי היתה הירידה במספר המועסקים והעלייה התלולה במספר המובטלים. בשנת 1966 פחת מספרם של העובדים בכל ענפי המשק (שכירי רים ועצמאיים) ב-6 אלפים, וב-1967 פחת מספרם ב-43 אלף איש נוספים. פירוש של דבר, שבמשך השנתיים האמורות הושלכו לזרועות האבטלה כ-50 אלף איש, שעבדו קודם לכן. אולם, במשך שנתיים אלה נוספו גם מחפשי עבודה חדשים, בעיקר נוער וצעירי רים לאחר צבא, וכן עולים חדשים.

הסיכומים הרשמיים מצביעים על גידול מהיר במספר המובטלים. בעוד שמספר המובטלים המלאים הגיע ב-1965 ל-33 אלף, הוא עלה ל-70 אלף ב-1966 ול-96 אלף ב-1967. יש לזכור, כי מספרים אלה הינם ממוצעים שנתיים, וכי האבטלה הגיעה לשיאה בסוף 1966 ובראשית 1967, שעה שמספר המובטלים עלה על 100 אלף איש.

הנתונים הרשמיים אינם מקיפים את כל סוגי המובטלים. הם אינם לוקחים בחשבון אותם מובטלים — בעיקר נשים, נוער וקשי-

שים — אשר בתנאי אבטלה המונית מתייאשים מלמצוא עבודה. כמרכן אין הנתונים הרשמיים מקיפים את המובטלים החלקיים ואת המועסקים בעבודות יזומות, שאף הם למעשה מובטלים. לפי הערכה, הרי הוספת הקבוצות הללו של המובטלים לכלל המובטלים היתה מעלה את מספרם הכולל עד ל-150 אלף איש בסוף 1966 ובראשית שנת 1967.

אולם, גם המספרים הרשמיים מעידים על העלייה התלולה באבטלה: אם בשנת 1965 היה מובטל אחד על כל 25 עובדים, הרי ב-1966 היה מובטל אחד על כל 12 עובדים ובשנת 1967 — מובטל אחד על כל 9 עובדים. בין הנפגעים הראשונים היו הפועלים הר-

עריבים, שחלק ניכר מהם מועסק בבנייה. נפגעו קשות גם בני הנוער מחוסרי-המקצוע, שלא יכלו להיקלט בעבודה, וכן פועלים מקצועיים, פקידים, מהנדסים ועובדים אקדמאיים אחרים. בארבעת החודשים הראשונים של 1967 הגיע מספר המובטלים המלאים לפי הנתונים הרשמיים, ל-106 אלף איש, ואילו בחודשים שלאחר המלחמה ירד המספר הממוצע של המובטלים ל-87 אלף איש. הירידה באבטלה מקורה בעיקר בהרחבת גיוס המילואים, בעליית ההזמנות הצבאיות ובשורה של עבודות ממשלתיות כסלילת כבישים, בניית מחנות צבא ועוד.

התרחבות האבטלה פגעה קשות ברמת החיים של הפועלים ויתר השכבות העמלות. אחד הביטויים לפגיעה זו הם השינויים בצריכה הפרטית, כלומר בצריכת המשפחות. בעוד שב-1965 גדלה הצריכה הפרטית לנפש ב-4.6%, הרי ב-1966 היא לא גדלה, ואילו ב-1967 חלה אף ירידה של 1.5% בצריכה לנפש. פירוש של דבר, שבאופן ממוצע ירדה כמות המוצרים לנפש שקנתה משפחה ב-1967 לעומת מה שהיא קנתה ב-1966. ברור, שי הירידה לא היתה שווה. במיוחד היתה חמורה הירידה במשפחות המובטלים.

הן ב-1965 והן ב-1966 נרשמה עלייה בשכר החודשי הממוצע לשכיר. אולם, עליית השכר החודשי לזוהה בעליית מחירים ומסים. בשנת 1965 נרשמה עליית מחירים של 8%, וזאת לפי מדד המחירים לצרכן, שאינו משקף את מלוא עליית המחירים.

עליית המחירים הביאה לכך, שבעוד שי השכר החודשי הממוצע גדל ב-1966 לעומת 1965 ב-20% בקירוב, הרי השכר החודשי הריאלי גדל (לפי הנתונים הרשמיים) ב-10% בלבד. הנתונים אינם לוקחים בחשבון את עליית המסים הממלכתיים והעירוניים באותו זמן.

של האוכלוסייה הערבית. לפי סקר הכנסות נשומים 1960/61, הגיעה ההכנסה השנתית הממוצעת של מפרנס ערבי ל-55% מהכנסתו של המפרנס היהודי.

ו. ההשלכות הכלכליות של מלחמת-יוני 1967

למלחמת-יוני, להכנתה ולניהולה, לכיבושים ולסיפוחים — תוצאות חמורות ביותר לכל-כלת הארץ. תוצאות המלחמה וההוצאות הצבאיות בכלל, מכבידות מאוד על תקציב המדינה, הן גורמות לגרעון מתמיד בו, מסכנות את מאזן התשלומים הבינלאומי, מעוותות עוד יותר את דמות המשק הישראלי, מהוות עול קשה על שכם העם העובד.

ההוצאות הצבאיות של מלחמת-יוני הסתכמו, לפי השר פ. ספיר, בסך 3.5 מיליארד ל"י. הגידול העצום בהוצאות הצבאיות בא לידי ביטוי בגידול הפער בין הכנסות הממשלה ממסים והעברות מן הציבור לבין הוצאותיה. פער זה, המכונה בשפה הכלכלית הרשמית „עודף הביקוש של הסקטור הציבורי“, גדל (במחירים שוטפים) מ-319 מיליון ל"י ב-1965 ל-557 מיליון ל"י ב-1966 ול-1537 מיליון ל"י ב-1967. מכאן, שבשנתיים שקדמו ל-מלחמת-יוני ובשנת המלחמה עצמה, הוציאה הממשלה כ-2.5 מיליארד ל"י יותר מהכנסותיה. אין ספק, כי מרביתו של סכום זה הוצאה לרכישת ציוד צבאי, שכן באותן שנים חלה ירידה מתמדת בהיקף ההשקעות הממשלתיות במשק.

גידול ההוצאות הצבאיות הביא לגידול הגרעון בתקציב המדינה. הגרעון הסתכם ב-1967 ב-1254 מיליון ל"י, שהן למעלה ממחצית ההכנסות השוטפות של הממשלה. משמעות היקף זה מתבררת מהשוואה עם שנים קודמות: בעוד שב-1965 היווה הגרעון כ-2% מהכנסות הממשלה וב-1966 — כ-8%, הרי ב-1967 הגיע הגרעון ל-58% מהכנסות הממשלה.

כדי לממן גרעון זה נאלצה הממשלה ב-1967 ליטול מבנק ישראל מקדמות למימון התקציב וחייבה את מוסדות הגמל ואת העם לרכוש איגרות-חוב ממשלתיות בסכום של כ-500 מיליון ל"י. כלומר, כדי לכסות את הגידול הרב בהוצאות הצבאיות, נזקקה הממשלה להיקף רחב של מימון גרעוני, בצורת הדפסת כסף וספיגת אמצעים מהעם.

גידול ההוצאות הצבאיות בא לידי ביטוי גם באותו חלק מהן, שעבורו יש לשלם במטבע-חוזר. הוצאות אלו תרמו כ-60% מהגרעון במאזן התשלומים ב-1967.

בראשית 1966 נרשמה עליית שכר כתוצאה מתשלום תוספת-יוקר בסך 9% וכתוצאה מ-עליית שכר היסוד ברוב הענפים. בשירותים הציבוריים שולמו באותה שנה הפרשי-שכר, וזאת לאחר מאבק של שנים. אך עליית השכר הנומינלית לוותה בהעלאות מסים ומחירים. ב-1966 הועלו שיעורי המסים העקיפים ומס-ההכנסה וכן שיעורי המסים העירוניים. בו-בזמן הועלו מחיריהם של מוצרים, הנמצאים בפיקוח ממשלתי, כגון: חלב, ביצים, משר-קאות, תעריפי דואר, תחבורה ציבורית, חשמל, מים ועוד.

בשנת 1967 נשאר השכר החודשי הממוצע לשכיר ברמה של 1966, אולם מאחר שהמחירים עלו באותה שנה ב-2%, חלה ירידה של אחוז אחד בשכר החודשי הריאלי. ירידת השכר הריאלי היתה שונה בענפים שונים: בשירותים אישיים נרשמה ירידה של 3% ואילו בתקלאות, בתעשייה, בבנייה ובשירותים הציבוריים נרשמה ירידה של 2% בשכר הריאלי. הירידה בשכר הריאלי והירידה בצריכה הפרטית לנפש מצביעות על כך, שהמשבר הכלכלי והמלחמה הביאו ב-1967 להתרששות מוחלטת של הפועלים ויתר שכבות השכירים, לירידה ממשית ומוחשית ברמת-חיהם של המוני העם, אף לפי הנתונים הרשמיים. המשבר הכלכלי והאבטלה פגעו קשות במיוחד בעמלים הערביים:

לפי הנתונים הרשמיים לשנת 1967 היוו המובטלים כ-10% מכוח העבודה היהודי ואילו בין הערבים הגיע משקל המובטלים ל-18% מכוח העבודה.

בני כפרים ערביים רבים מחפשים עבודה בערים. למעלה מ-30 אלף פועלים ערביים ניידים מועסקים ביישובים חקלאיים יהודיים, בבנייה, בשירותים אישיים, במפעלי מלאכה. הפלחים הערביים נאלצו להפוך לפועלים ניידים בגלל מדיניות הפקעת הקרקעות. באמצעות חוקים שונים הופקעו מהפלחים הערביים כ-700 אלף דונאם מאז קום המדינה. כתוצאה מתנאים אלה ומרמת-העיבוד הנמוכה בחקלאות הכפרים הערביים — בגלל היעדר תמיכה ממשלתית נאותה וסיוע להכנסת שיטות עיבוד מודרניות — נפגעו העמלים הערביים במיוחד מן המשבר. הם נדדו לחפש עבודה בערים. עם המשבר חזרו לכפר, אך שם רובם לא יכלו להיקלט מאחר שרוב קרקעות משפחותיהם הופקעו. בעוד שבמשק היהודי השטח המושקה מהווה כמחצית השטח המעובד, הרי במשק הערבי הוא מהווה כ-5% בלבד.

אין נערכים סקרים נפרדים על רמת החיים

הממשלה להחליט ולהשקיע בצינור הגדול, שכדאיותו הכלכלית — מבחינתה של ישראל — מוטלת בספק אף בעיני מומחי־נפט מערביים. השיקול הוא בראש וראשונה מדיני, אס־טראטגי.

כיבוש חצי־האי־סיני איפשר לישראל ל־השתלט על בארות־הנפט הנמצאות בשטחו. אומנם הבארות שעל החוף נסגרו בחלקן, אך מהבארות בים־סוף בלבד ניתן להפיק נפט בהיקף של כ־3 מיליון טונות בשנה. ומה שנוגע לנפט שבסיני, העריך עורך „פיננשל טיימס” בראשית 1968, כי ההכנסות מהנפט בסיני בכוחן לכסות את הוצאות הכיבוש.

בתכנון את בניית צינור הנפט הגדול הדרך־הממשלה גם ע”י חישובים של ניצול הנפט בסיני, אך עוד יותר ע”י שיקולה לבנות צינור־נפט שיהיה מסוגל להתחרות עם תעלת־סואץ.

מכאן, שהנחת צינור הנפט אילת־אשקלון עשויה אומנם להביא רווחים הגונים למשק־עים הזרים ותועלת כלכלית לחברות הנפט שישתמשו בצינור, אך יחד עם זאת היא עשויה להערים מכשולים נוספים על הסדר עם הארצות הערביות, בהיותה מכוננת לפגיעה באינטרסים הכלכליים שלהן, ולא לקידום הכלכלה הישראלית.

★

מלחמת־יוני 1967 והחזקת השטחים הכבושים, ההכנות לאפשרות של התלקחות מל־חמה חדשה, בלעז ובולעים סכומים עצומים ודבר זה בא לידי ביטוי בהגדלת התקציב הצבאי ובהכבדת עול המסים והמילואות על העמלים. לאחר שבמאי 1968 אושר התקציב הנוסף לצרכים צבאיים, הגיע סך התקציב לשיא חדש. ב־7.5.68 אמר נציג מפלגתנו בכנסת בדיון על התקציב הנוסף: „עם התר־ספת שמבקשת הממשלה להוסיף לתקציב הבטחון הגלוי יגיעו ההוצאות הכלליות לצורכי בטחון — אם ניקח בחשבון גם תקציבים מיוחדים ורזרבות, לסכום של 2.7 מיליארד ל”י, שהן למעלה מ־43% מכלל התקציב.” תקציב צבאי בהיקף כזה לא ידעה ישראל מאז הקמתה. רק בהשוואה לשנה ה־קודמת, שנת 1967/68, גדל התקציב הצבאי הרשמי ב־50%.

ניפוח ההוצאות הצבאיות מביא בהכרח להקטנת הסכומים המיועדים לפיתוח ולשירר־תים סוציאליים. בעוד שתקציב הפיתוח לשנת 1967/68 הסתכם ב־1.5 מיליארד ל”י, הרי בתקציב המתוקן לשנת 1968/69 הוא הועמד על 0.8 מיליארד ל”י בלבד, כלומר, כמחצית

ב־1967 הגיע יבוא ההון לישראל לשיא של 780 מיליון דולאר, ובכלל זאת ממגביות חירום של „המגבית היהודית המאוחדת” ל־522 מיליון דולאר וההכנסות נטו ממילואות העצמאות והפיתוח ל־175 מיליון דולאר. הר־זות לזרם גדול זה של יבוא הון עלה בידי הממשלה לא רק לכסות את הגרעון במאזן התשלומים, אלא אף להגדיל את יתרותיה במטבע־חוץ ב־340 מיליון דולאר.

מלחמת־יוני וכיבוש שטחים ערביים הביאו תועלת חומרית ישירה לבעלי ההון הזרים והמקומיים. החברות הישראליות קיבלו ה־ז־מנות צבאיות רבות, מאחר שגדל הצורך הן בצידו הצבאי והן באספקה לצורכי החזקת המנגנון הצבאי המוגדל. בו זממן כבשו חברות ישראליות רבות את השווקים בגדה המערבית וברצועת עזה, בשווקן לשם בעיקר מוצרים של תעשיית המזון והתעשייה הקלה. בירושלים ובמקומות אחרים, החלו מעסיקים פועלים ערביים מן השטחים הכבושים, ופ־עלים אלה מקבלים לרוב שכר נמוך יותר מעמיתיהם הישראליים והם אינם זוכים ל־תנאים סוציאליים.

מפעל ממנו יפיק תועלת ההון הזר ואשר קרם עור וגידים לאחר המלחמה, הינו צינור הנפט הגדול אילת־אשקלון. התוכנית להנחת הצינור הובאה לאישור הכנסת לאחר שהחלו כבר בעבודות המעשיות להנחת הצינור עצמו. לפי לוח הזמנים יתחיל הצינור לפעול כבר בראשית 1969. הנחת הצינור והקמת מיכל־י־מאגר ומתקני־שאיבה תעלה לממשלה 60 מיליון דולאר בשלב הראשון, ועד השלב השני מקווה הממשלה להעביר את הזכויות להפעלת הצינור לחברה זרה.

בין המפעלים המערב־גרמניים, שסיפקו 70,000 טון לוחות־פלדה להכנת הצינור, נמצאים שני קונצרנים הידועים בקשריהם ההדוקים עם מכונית־המלחמה ההיטלרית: מאנסמן וטיסן. ריכוז המימון נמצא בידי ה־זויטשה בנק, שבראשו עומד הרמן אבס, הידוע לשימצה.

נוסף להקלות מרחיקות הלכת לבעלי ההון שישקיעו בזכויות, לרבות זכויות אכס־טרי־טוריאליות, הממשלה הבטיחה לכל אותן החברות המערביות אשר תסכמנה להעביר בצינור נפט שלהן — לא לגבות מהן כל תמלוגים. דבר זה הינו בניגוד למקובל באר־צות המזרח־התיכון ובארצות אחרות, אשר לפיו משלמות החברות תמלוגים למדינות, שבשטחן עוברים צינורות הנפט.

לא שיקולים כלכליים הם שהניעו את

ז. המאבק המעמדי

מאבקם של עמלי ישראל להעלאת שכר, לתשלום תוספת-יוקר ונגד פיטורים ואבטלה — לבש בשנים האחרונות צורות שונות. מבחינת מספר השביתות והשובתים הגיע המאבק המעמדי לשיאו בשנים 1965—1966. בכך אחת מהשנים הללו נערכו למעלה מ-280 שביתות, בהן נטלו חלק כ-90 אלף שובתים. בשנת 1967, שנת המלחמה, נמשך המאבק האיגודי-מקצועי, אם כי בהיקף מצומצם יותר. בשנת 1967 נרשמו 142 שביתות, בהן השתתפו 25 אלף שובתים.

המאבק המעמדי הקיף בשנים האחרונות לא רק את פועלי הייצור, אלא גם את הסקידים, עובדי המדינה, האקדמאים ועוד. באוקטובר 1965 שבתו 40 אלף עובדי מדינה שבייתת-אזהרה בת יום אחד, ותבעו את תשלום הפרשי השכר על בסיס הסיווג. בנובמבר אותה שנה שבתו 6000 עובדי מינהל ומשק בקופת-חולים בתביעה להעלאת-שכר. בשנת 1966 שבתו, בין היתר, פקידי בנק לאומי ועובדי "אל-על". באפריל 1968 קויימה שבייתת-אזהרה של מורי כיתות ז' ות' בתביעה לשיפור תנאי העבודה.

אולם, המאבקים העקשניים והממושכים ביותר נוחלו ע"י פועלי התעשייה. בשנות המשבר הכלכלי ומדיניות המיתון הונף על הפועלים שוט הפיטורים והאבטלה והופעל לחץ מצד המעבידים והנהגת ההסתדרות למנוע כל דרישה להעלאת-שכר. אולם, הפועלים לא נכנעו וניהלו שורה של מאבקים קשים להגנת זכויותיהם ונגד הקפאת השכר. בסוף 1965 שבתו 500 פועלי ארגמן ר-150 פועלי כיתן נגד פיטורים. שביתת ארגמן נמשכה 30 יום, למרות איומי המעביד לפטר את כל הפועלים. שביתת פועלי כיתן נמשכה כ-45 יום והיתה מלווה בהתנכלויות לשובתים מצד המשטרה. שביתות פועלי ארגמן וכיתן זכו לסולידאריות נרחבת מצד הפועלים ברחבי גוש דן. עשרות ועדי פועלים ערכו ליד הוועד הפועל של ההסתדרות הפגנת-הזדהות עם שובתי ארגמן וכיתן.

ביוני 1966 שבתו פועלי אילין במשך 22 יום נגד פיטורי מחצית הפועלים, וביוני אותה שנה שבתו פועלי סלילים במשך 3 שבועות. בינואר-פברואר 1967 היינו עדים להחרפה נוספת של המאבק המעמדי, כאשר 40 פועלי נמל אשדוד וכן פועלי המפעל רשת (אושה) בחיפה קיימו שביתות רעב ממושכות.

שלוש-ארבע השנים האחרונות סימלו שלב

הסכום. בו בזמן, בתקציב לשנת 1968/69 הוקטנו ההוצאות לחינוך (ב-24%), לבריאות ולסעד (ב-25%) ולמוסד לביטוח לאומי (ב-30%).

כדי לעמוד על עול ההוצאות הצבאיות די לציין, כי במוצע תשלום כל משפחה (בת 4 נפשות) בשנת התקציב 1968/69 כ-4000 ל"י, או כ-350 ל"י לחודש, למימון ההוצאות הצבאיות.

הכבדת נטל ההוצאות הצבאיות באה לידי ביטוי ישיר בשני מילווות-הבטחון. על מילווה-הבטחון הראשון הוכרו ביוני 1967, מיד לאחר המלחמה, ואילו על המילווה השני הוכרו בחדש מאי 1968. הן המילווה הראשון והן השני הוכרו כמילווות מרצון, אך למעשה הם הפכו למילווות חובה, למס חדש. בשני המקרים נקבע מראש, שהמילווה יהיה בגובה של מחצית המשכורת ברוטו וייגבה במשך 5 או 10 חודשים.

ההרחבה הנוכחית של התקציב הצבאי והכבדת עול המסים על הציבור אינן בבחינת סוף פסוק. מאחר שהממשלה ממשיכה במדיניות הכות וההתפשטות הטריטוריאלית ברורה, כי יידרשו סכומים גדלים והולכים להתחזק הצבא ומנגנון הכיבוש, למימון המדיניות התוקפנית. בבואם להכין את התקציב הבא לשנת 1969/70, קובעים מעצבי המדיניות הכלכלית מראש, כי הציבור יצטרך להוריד את רמת-חיו, כדי לממן את ההוצאות הצבאיות הגדלות. מדובר בהקשר זה על המשך הקפאת השכר ועל הכבדת עול המסים. ההתעוררות הכלכלית אשר חלה עתה בימשק הישראלי מבוססת, כאמור, במידה רבה על הרחבת הייצור הצבאי והגדלת ההזמנות של הצבא. כתוצאה מכך, עשוי להיפגע במשך ההתפתחות הייצור האזרחי, עשויה להתרחב האינפלציה, ובסופו-של-דבר שוב תגדל האבטלה.

הגדלת הייצור הצבאי על-חשבון הייצור האזרחי מביאה בהכרח לעיוותים נוספים במיבנה המשק הישראלי. ייצור אמצעי הייצור וכן ייצור מוצרי הצריכה, משרתים את התפתחות המשק ואת צריכת העם, ואילו הייצור הצבאי יוצר תוצרת שאין לה שום ערך כלכלי. מבחינה כלכלית כל השקעת הון וכווץ-עבודה בייצור הצבאי מהווה בזבוז מלא. העברת אמצעים כה גדולים, כפי שנעשה כעת בארצנו, מסכנת את תהליך הייצור-ההוור המורחב, ואולי אף את תהליך הייצור-ההוור הפשוט של המשק הישראלי.

פועלים החקלאיים, והושגה בהן אחדות של פועלי העיר והכפר;

(ה) גידול האבטלה והחרפת המצוקה הולידו אחדות מאבק בין פועלים יהודיים וערביים. פועלי נצרת וישובים ערביים אחרים השתתפו בשביתה הארצית ביוני 1966 ובהפגנת ועדי העובדים מול הכנסת בינואר 1967.

(ו) התגברות על מאמצי הנהגת ההסתדרות לבלום את המאבק המעמדי באמצעות סנקציות ואימתן עזרה חומרית לשובתים. הנהגת ההסתדרות המשיכה במדיניות של אי-אישור שביתות, ואכן בכל אותה תקופה היה מספר השביתות „הפראיות” מחצית ואף יותר מכלל השביתות. כאשר שיטת אי-האיר שור לא הוכיחה את עצמה, פנתה הנהגת ההסתדרות להענשת נציגי הפרעלים. ביולי 1966 הובאו למשפט הסתדרותי חברי ועד פועלי סלילים על שאירגנו שביתה במפעל והוצאו מן ההסתדרות למשך שנתיים. החרפת המאבק המעמדי והאבטלה המתרחבת אילצו באותן שנים אף חלק ממנהיגי האיגוד המקצועי של ההסתדרות לתמוך בכמה מתביעות הפועלים. כך, למשל, יצא מרכז פועלי הבניין, בראשית 1966, נגד האבטלה והטיל את החריות להתרחבותה על הממשלה.

למאבקם של עובדי הייצור והשירותים הצטרפו גם תושבי שכונות העוני. תושבי שכונות העוני קיימו הפגנות ואירגנו משלוח מחאות בתביעה לדירה תמורת דירה ולעסק תמורת עסק.

אחת התוצאות החמורות של מלחמת-יוני היתה החלשה ניכרת של המאבק המעמדי. הבורגנות וממשלת „הליכוד הלאומי” ניצלו בהצלחה את המלחמה להפניית המוני ה-עמלים אל „הסכנה מבחור”, כדי להקהות את ערנותם לגבי מזימות האויב המעמדי. כתוצאה מכך, הוטלו מילווה-חובה ונגזלה תוספת-היוקר ללא-התנגדות מאורגנת.

אולם, הרעל השוביני החל לאבד מהשפעתו, ועמלים רבים מתחילים להגיע למסקנה, שאין הם צריכים להסכים להטלת העול הכלכלי של המלחמה, הוצאות הכיבוש ומחיר ההכנה למלחמה חדשה על שכמם.

מפלגתנו הקומוניסטית נאבקה לליכודם והתארגנותם של מעמד הפועלים וכל שכבות העם העובד במקום העבודה, בענף, באזור וכן מבחינה ארצית להגנה על האינטרסים המעמדיים שלהם.

חדש בהתארגנותו של מעמד הפועלים הישראלי להגנה על זכויותיו. בשנים הללו גברה והתחזקה פעילותם של ועדי-הפעולה וועדי העובדים, אשר הצליחו לארגן שורה של שביתות ארציות. ב-15 בפברואר 1966 שבתו 70 אלף פועלי תעשייה וחקלאות במשך שעה אחת נגד גל היוקר ובעד העלאת-השכר. במאסר אותה שנה נערכה שביתה-אזהרה של 15 אלף פועלים חקלאיים, שהודות לה זכו פועלים אלה להעלאת-שכר של 10-15%. שאלות תוספת היוקר, הפיטורים, האבטלה והחקיקה להגבלת חופש השביתה, העסיקו רבות את ועדי העובדים במשך שנת 1966. ביוני 1966 נערך כנס של ועדי עובדים ממפעלים בתל-אביב, ברמת-גן, בחולון, ב-חיפה, באשקלון ובנצרת. ובו הוחלט לארגן פעולות נגד אבטלה ובעד חוק ביטוח מפני אבטלה, לתבוע תשלום תוספת-יוקר ביולי אותה שנה ולפעול נגד הצעות החוקים בדבר הגבלת חופש השביתה. קריאתו של כנס ועדי העובדים נתקבלה בהתלהבות ע"י פועלי התעשייה והחקלאות, וב-11 ביולי 1966 נערכה שביתה ארצית של שעה אחת להגשמת התביעות שהועלו בכנס.

האבטלה שהקיפה בראשית שנת 1967 (לפי נתונים רשמיים) למעלה מ-100 אלף פועלים ופקידים, הפכה לבעיה המרכזית של מעמד הפועלים. ב-25 בינואר 1967 נערכה הפגנה של מאות חברי ועדי פועלים יהודים וערבים, מול בניין הכנסת בירושלים, ובה מחו נגד מדיניות הממשלה, נגד הפיטורים והאבטלה ההמונית. במאסר אותה שעה נערכה בת"א הפגנת פועלים ומובטלים למען תעסוקה ונגד פיטורים. הפגנה זו פוזרה באכזריות ע"י המשטרה.

לשלב החדש במאבקו המעמדי של ציבור הפועלים הישראלי בשנים האחרונות היו אופייניים:

(א) ניהול מאבקים בקנה-מידה אזורי (גוש דן) וארצי;

(ב) הנהגת המאבקים היתה בידי נציגים נאמנים על ציבור הפועלים, בידי ועדי העובדים וועדי הפעולה;

(ג) נוסף לנושאים הכלכליים, כגון תשי-לום תוספת-יוקר והעלאת השכר, נשאו ה-מאבקים, ובעיקר השביתות הארציות, אופי של הפגנה ומחאה נגד מדיניות הממשלה בשטח התעסוקה, השכר וחופש המאבק המקצועי;

(ד) בשביתות הארציות השתתפו גם ה-

השאלות המכריעות העומדות בפני המשק הישראלי הן: השגת העצמאות הכלכלית והפסקת מירון-הזיון.

דוברי הממשלה והכלכלנים הבורגניים מדגישים אף הם את חשיבות העצמאות הכלכלית, אך הם מסלפים את המושג ומעוותים את השאלה. הם מציגים את שאלת העצמאות הכלכלית כשאלת גישור הפער בין הייבוא לבין הייצוא, כשאלת ביטול הגרעון במאזן התשלומים. בהתאם לגישה זו, התקרבה ישראל לעצמאות כלכלית בשנות ה-70 משבר הכלכלי, שכן אז ירד הגרעון המסחרי, ולעומת זאת היא מתרחקת מעצמאות כלכלית בשנות הגיאומטריה, המלווה בגידול הגרעון המסחרי. יתר-על-כן, בהתאם לגישה זו קיימת סתירה כמעט-בלתי-ניתנת-לגישור בין התפתחות המשק לבין השגת העצמאות הכלכלית: אם המשק מתפתח בקצב מהיר, מזיק הדבר להשגת העצמאות הכלכלית; אם

מתקרבים לעצמאות כלכלית (כלומר — צמצום הגרעון המסחרי) הרי זה במחיר משבר כלכלי.

בניגוד לגישה שטחית ופשטנית זו, מצביע עה מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית על הגורמים היסודיים להתרחקותה של ישראל מעצמאות כלכלית, על ההשתלטות הגוברת של ההון הזר על המשק הישראלי ועל מירון-הזיון. כמובן, שאלת הגרעון המסחרי הינה שאלה חשובה מאוד, אך השורש לגידול בגרעון המסחרי ובחובות-החוץ טמון בשיעבוד הגדל של הכלכלה הישראלית למונופולים האמריקאיים, המערב-גרמניים, הבריטיים והאחרים.

בתנאים של עצמאות כלכלית, ניתן לפתח את המשק על בסיס בריא, להביא לעליית רמת-חיינו של העם העובד, לשיגשוג כלכלי, לשימוש נכון בכשרונותיהם הרבים של ה-70 פועלי הישראלי והמדען הישראלי, וכן לאיזון המאזן המסחרי.

5. הפרוגרמה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית

למען מדיניות של אי-תלות, שלום, דמוקרטיה וקידמה חברתית.
ואלה עיקרי הפרוגרמה:

1. ניתוק התלות במונופולים הזרים ובמעצמות האימפריאליסטיות.

ביטול כל החוזים המשעבדים עם ארצות-הברית ומדינות אחרות; הפסקת שיתוף-הפעולה המדעי-אטומי עם גרמניה המערבית. ניהול מדיניות חוץ של שלום, אי-תלות ונייטרליות, מדיניות של ידידות עם ברית-המועצות ועם כל המדינות הסוציאליסטיות, עם כל המדינות שוחרות השלום בעולם. ניהול מדיניות המכוונת למניעת מלחמת-עולם שלישית, לבלימת תוקפנות והתערבות אימפריאליסטית, לקידום מאבקם של כל העמים לשיחרור לאומי ולביצור עצמאותם הלאומית.

תמיכה במאבק לדירקיום בשלום בין מדינות בעלות משטרים חברתיים שונים, לפסקת מירון-הזיון בעולם, לאיסור הנשק הגרעיני, לפירוז המזרח-התיכון ואזורים אחרים בעולם מנשק גרעיני, לאיסור הפצתו של הנשק הגרעיני — לפירוק נשק כללי.

2. חתירה לכינון השלום בין ישראל לבין המדינות הערביות

השלום ייכון עלי-די כיבוד הדדי של הזכויות הלאומיות החוקיות של עם ישראל ושל העם הערבי הפלשתינאי, זכויות הנובעות מזכותם היסודית להגדרה עצמית. מאחר שזכויותיו הלאומיות של עם ישראל באו על מימושן, הרי הדרך אל השלום היא בהכרת ישראל בזכויות הלאומיות של העם הערבי הפלשתינאי וקדם-כל בזכות הפליטים הערביים לבחור בין שיבה למולדתם לבין קבלת פיצויים, בהתאם להחלטות האו"ם. בתנאים שנתהוו לאחר מלחמת-יוני, תנאי

מטרת המפלגה הקומוניסטית הישראלית היא לכונן משטר סוציאליסטי בישראל, אשר יעקור מן השורש את הניצול המעמדי, את הניצול של אדם בידי אדם ואת הדיכוי של עם בידי עם.

הפרוגרמה של המפלגה בשלב הנוכחי של ההתפתחות בישראל היא פרוגרמה כללית-דמוקראטית ואנטי-אימפריאליסטית, המכוונת להביא לידי שינוי יסודי במדיניות הישראלית: לניתוק ישראל מהתלות באימפריאליזם, להפיכתה למדינה בלתי-תלויה במונופולים הזרים ובמעצמות האימפריאליסטיות, להעלאתה על דרך השלום עם המדינות הערביות, על דרך הדמוקראטיה והקידום מה החברתית, על דרך הידידות עם ברה"מ ועם כל המדינות הסוציאליסטיות, על הדרך בה צועדים עמי אסיה, אפריקה ואמריקה הלאטינית, הנאבקים נגד האימפריאליזם.

הפרוגרמה של המפלגה מבטאת את האינטרסים של רובו המכריע של עם ישראל, יהודים וערבים כאחד, את האינטרסים של הפועלים בחרושת ובחקלאות, של אנשי ההתיישבות העובדת והפלחים, של האינטליגנציה העובדת והיוצרת, של בעלי-המלאכה והסוחרים הזעירים והבינוניים, של הבורגנות הלאומית, וכן את האינטרסים של האוכלוסיה הערבית — של כל שכבות העם, אשר שליטת ההון המונופוליסטי הזר במשק הישראלי והתלות הפוליטית, הכלכלית והצבאית באימפריאליזם סותרת את האינטרסים שלהם ומעמידה בסכנה את עתידם. הפרוגרמה של המפלגה היא, איפוא, תוכנית המבטאת את האינטרסים הלאומיים של עם ישראל והמכוונת להבטחת קיום, בטחון, שגשוג לישראל, להבטחת שלום ושיתוף-פעולה עם העמים הערביים על בסיס של כיבוד זכויות הדדי.

לשם הגשמת הפרוגרמה תפעל המפלגה להקמת חזית לאומית אנטי-אימפריאליסטית

תקציב הממשלה והרשויות המקומיות; פירוק יעיל על המחירים.

התאמת המיבנה של מדד היוקר לסל המזונות המציאותי של משפחת העובד, תשלום תוספת-יוקר כל שלושה חודשים, בהתאם להתחייקות המציאותית.

ב. שינוי שיטת המסים הממשלתיים והמוניציפליים — הורדת עומס המסים משכם מעמד הפועלים והשכבות העממיות והטלתו על שכם בעלי ההון הגדול.

הגדלת הסעיפים לחינוך, לבריאות, לסעד, לשיכון, למדע, לתרבות, לאמנות ולספורט בתקציבי המדינה והרשויות המקומיות; הרחבת רשת החינוך המקצועי, התיכון והגבוה.

הוזלת הדיוור על-ידי מניעת הספסרות בקרקע, הפחתת ההיטלים על חומרי הבנייה וצימצום ריווחי הקבלנים וחברות הבנייה; היסול משכנות-העוני והבטחת דירה חמורת דירה למפונים; בניית מגורים ממשלתיים מוניציפליים-ציבוריים נרחבת להשכרת דירות בשכר דירה נמוך; הקלת עול המשכנתאות המוטל על משפחות העמלים.

ג. הרחבת החקיקה הסוציאלית: חוק בטיחות מפני אבטלה, חוק הבטחת עבודה לכל דורש, הגדלת הפנסיה לקשישים והתמיכות לנזקקי הסעד; הגברת הבטיחות למען מניעת תאונות עבודה; קיצור יום העבודה ושבוע העבודה; ללא הפחתת השכר; שכר שווה בעד עבודה שווה ללא הבדל לאום, עדה, מין וגיל; הגנה מיוחדת על האשה העובדת ועל הנוער העובד; קליטה יצרנית של העורלים החדשים ללא כפייה וללא אפליה.

ד. שיחרור ההתיישבות העובדת מנטל החובות לבנקים ולמוסדות המיישבים; מתן אשראי זול וארוך-מועד; הוזלת מחירי התישומות ליצור (כגון: החשמל, המים, הדיק), ע"י ביטול ההיטלים הממשלתיים; העלאת מחירי התוצרת החקלאית לייצור, תוך הורדת המחירים לצרכן על-ידי סוב-סידיות ממשלתיות ועל-ידי קיצור רווחי התייור.

עידוד הקואופרציה, בכפר ובעיר.

ה. עזרה לבעלי המלאכה, לתעשיינים זעירים ובינוניים על-ידי אשראי ממשלתי זול, אספקת חומרי-גלם, מכונות וחלקי-חילוף בתינאים נוחים, הגנה עליהם מפני המפעלים המונופוליסטיים הגדולים.

מוקדם להתקדמות אל השלום הוא היסול תוצאות המלחמה התוקפנית בהתאם להחלטת מועצת הבטחון מה-22 בנובמבר 1967.

3. מדיניות של עצמאות כלכלית ופיתוח המשק הלאומי.

א. ביטול הזכויות וחוקיות-היתר להון המונופוליסטי הזר; הלאמת מפעלי היסוד של המשק; הלאמת הבנקים; ריכוז הייבוא והייצוא ברשות ממלכתית; פיקוח עממי על המפעלים המולאמים; פיתוח אוצרות הארץ ותעשיות חדשות ע"י המדינה; פירוק קארטלים קיימים ומניעת הקמתם של קארטלים חדשים; עידוד ממלכתי למפעלים הנמצאים בבעלות ישראלית בלעדית והעברת מפעלים מבעלות תן זר או מעורב לבעלות ישראליה; הגנה על הייצור המקומי מפני ייבוא מתחרה לטובת הפיתוח הכלכלי.

ריכוז כל הקרקעות שבידי המדינה והמורסדות, כגון הקרקע-הקיימת, בבעלות ממלכתית אחידה למען פיתוח המתוכנן ולמניעת ספירות בקרקע; איסור העברת קרקע ציבורית לבעלי-הון פרטיים; החכרת אדמה חקלאית לעובדיה ללא אפליה לאומית.

ב. הפסקת מירוף-היוון וצימצום ההוצאות הצבאיות בהתאם לצורכי ההגנה של ישראל בלבד, למען הגדלת תקציבי הפיתוח והשירותים הציבוריים והסוציאליים, למניעת אינפלאציה, ירידת ערך הלירה הישראלית ועליית מחירים.

ג. מדיניות סחר-חוץ התואמת את צורכי המשק הישראלי וההתקדמות לעצמאות כלכלית; הרחבת קשרי הסחר הכלכלה עם הארצות הסוציאליסטיות ועם ארצות אסיה ואפריקה העצמאיות, על יסוד חליפין של סחורות ושירותים, ייבוא תמורת ייצוא (קלי-רינג) לשם צימצום הגרעון המסחרי; הפסקת המאמצים להשתלב בשוק המשותף המערבי אירופי.

4. הגנה על הזכויות והאינטרסים של מעמד הפועלים והשכבות העממיות

א. הגדלת חלקו של השכר לכל סוגי העובדים השכירים, והקטנת חלקם של הרווחים בהכנסה הלאומית; הורדת מחירים על סחורות ושירותים לצריכה המונית ע"י ביטול מסים עקיפים, על-ידי סובסידיות ועל-ידי הרחבת השירותים הציבוריים על חשבון

5. הבטחת שוויון-זכויות לאוכלוסיית סייח הערבית בישראל

א. ביטול כל החוקים והתקנות המפלים לרעה את האוכלוסייה הערבית בישראל; ביטול מלא ומוחלט של הממשל הצבאי והמשטרה באזורים הערביים; ביטול הסעיפים בחוק האזרחות המפלים לרעה את התושבים הערביים בקבלת אזרחות והמונעים אזרחות מרבים מהם.

ב. ביטול הפקעת הקרקעות והפסקת גירושם של פלחים מאדמתם. החזרת הקרקעות ל"פליטים" הערביים המקומיים, שנושלו מאדמתם ומכפריהם. הקצבת מיכסות-קרקע וכן מים וציד, כדי להבטיח קיום אנושי לפלחים מחוסרי-קרקע ודליר-קרקע. ביטול כל אפליה לגבי התקלאות הערבית בקביעת מחירים, שיווק ואספקה.

ג. ביטול האפליה והשוואת תנאי העבודה והשכר של הפועל הערבי לאלה של הפועל היהודי; הבטחת מלוא הזכויות לחברי ההסתדרות הערביים; הקמת מועצות פועלים נבחרות בכל היישובים הערביים; הבטחת תעסוקה לצעירים הערביים בוגרי בתי-ספר תיכוניים וגבוהים; ביטול האפליה ביחס לקבלת תלמידים ערביים למוסדות החינוך הגבוה.

ד. מוניציפליזציה מלאה של היישובים הערביים; הרחבת שטח-הבנייה ביישובים הערביים; ביטול האפליה בשירותים הציבוריים לאוכלוסייה הערבית; הבטחת חשמל, מים ותחבורה מסודרת לכפרים הערביים; עזרה ממשלתית להקמת מפעלי תעשייה ומלאכה ביישובים הערביים; דאגה לרמת חינוך נאותה במערכת החינוך הערבית. תוך טיפוח המורשת המתקדמת של התרבות הערבית; שיתוף שווה-זכויות של האזרחים הערביים במנגנון המרכזי והמקומי של המדינה.

6. הגנה על החירויות הדמוקרטיות טיות והרחבתן

א. חקיקת חוקת-יסוד דמוקרטית וחילונית למדינת ישראל. ביטול תקנות-החירום הבריטיות הקולוניאליות; ביטול חוקים וסעיפי חוקים הנושאים אופי אנטי-דמוקרטי.

ב. שמירה על שיטת הבחירות היחסית-דמוקרטית הכל-ארצית לכנסת; נגד בחירות אזוריות ונגד העלאת אחוז החסימה. מניעת סכנה של דיקטטורה צבאית על ידי ליכוד הכוחות הדמוקרטיים.

ג. כיבוד החירויות הדמוקרטיות של העם והרחבתן; הגנה על חופש הפרט — חופש בחירת מקום המגורים וחופש התנועה; חופש הדיבור, העתונות, ההתארגנות, האספות, התעמולה הפוליטית, ההפגנה והשביתת; ביטול הצנזורה על העתונות; עקירת הכפייה הפוליטית על העובדים באמצעות לחץ כלכלי, בילוש ואיום משטרה.

ד. התנגדות לכל צורה של בורות-חובה או "בורות מוסכמת", לכל פגיעה בחופש השביתה והמאבק האיגודי-מקצועי של העובדים.

ה. שוויון-זכויות מלא, הלכה למעשה, לכל תושבי ישראל בכל שטחי החיים — ללא הבד דת, לאום, דת, עדה, מין, מוצא, השקפת עולם או השתייכות מפלגתית.

ו. ביטול אי-השוויון של האשה בדיני אישות (נישואין וגירושין) וירושה, בחיים הציבוריים, בעבודה ובשכר, תוך מילוי החרבות המיוחדות של החברה לאם ולמשפחה.

ז. חקיקת חוק נישואין וגירושין אזרחיים. ח. הפרדת הדת מן המדינה; חופש הפולחן הדתי וחופש המצפון; שוויון-זכויות לכל הדתות ומניעת כפייה דתית.

ט. הרחבת המרות האזרחית ופיקוח פרטי למנטרי יעיל על מערכת-הבטחון.

י. הבטחת אופי מתקדם ודמוקרטי של החינוך.

יא. הנהגת חינוך תיכון חינוכי.

יב. פיתוח המדע למטרות שלום.

**ב. המפלגה הקומוניסטית
הישראלית והתנועה
הקומוניסטית הבינלאומית**

התמוטטות השיטה של השיעבוד הקולוניאלי הולכת ונשלמת. יותר מ-70 מדינות חדשות קמו על חורבות האימפריות הקולוניאליות. תמורות סוציאליות עמוקות מתחוללות בחלק מן המדינות החדשות. הן פונות יותר ויותר עורף לדרך ההתפתחות הקאפיטאליסטית. אחדות מהן בחרו בדרך ההתפתחות הלא-קאפיטאליסטית. הסוציאליזם המדעי, המארכסיזם-לניניזם, הולך וכושב את ליבם של העמים בארצות אסיה, אפריקה ואמריקה הלאטינית. התנועה המאורגנת של מעמד ה"פועלים בארצות הקאפיטאליסטיות התפתחה לתנועה עצומה. היא הפכה בשורת ארצות לגורם רב-השפעה בחיים הפוליטיים. בשורת ארצות קאפיטאליסטיות, התפתחו המפלגות הקומוניסטיות לכוח פוליטי רב-עוצמה.

בזמננו עומדים הקומוניסטים בראש האייגודים המקצועיים של הפועלים ובראש אייגודים דמוקראטיים המוניים בארצות קאפיטאליסטיות רבות. הם רוכשים עשרות מיליונים של קולות בבחירות פרלמנטאריות ועומדים בהנהגת אלפי רשויות מקומיות. במספר ארצות הם ניצבים בהנהגת מאבקים מזוינים נגד הדיקטטורה של בעלי-ההון, או נגד הקולוניאליזם.

הודות לתנועה הקומוניסטית הבינלאומית, קמה ומתחזקת האחדות של שלושת הכוחות המהפכניים העיקריים של ימינו — השיטה הסוציאליסטית העולמית, מעמד הפועלים בארצות שלטון ההון והתנועה האנטי-אימפריאליסטית לשיחרור לאומי — המתמזגים לזרם מהפכני אחד.

כתוצאה מהישגיה ההיסטוריים של תנועתנו הקומוניסטית ושל כלל התנועה המהפכנית, חל שינוי יסודי ביחס-הכוחות הבינלאומי. כתוצאה משינוי יסודי זה חדל האימפריאליזם להיות הכוח המכריע, והשיטה הסוציאליסטית העולמית הופכת יותר ויותר לגורם המכריע בהתפתחות החברה האנושית. כתוצאה מכך קיבל אופי חדש המאבק ההיסטורי בין מעמד הפועלים לבין הבורגנות. המאבק בין שתי השיטות העולמיות.

מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית הינה פלוגה שוות-זכויות, חוליה בלתי-נפרדת של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

אנו שואבים עידוד והשראה מעובדה זו במאבקנו למען האינטרסים היומיומיים וההיסטוריים של מעמד הפועלים בארצנו, למען עצמאותה ושלומה של ישראל, למען שלום צודק ובר-קיימא בין ישראל לבין המדינות הערביות, למען רווחתו של העם.

בימינו, כאשר כל הישג והרקוב בחברה האנושית, כאשר שופרות התעמולה של האימפריאליזם והריאקציה הבינלאומית, מנצלים את קשייה הזמניים של תנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית, את חילוקי הדעות בתוכה, כדי להגביר את חתרנותם — פועלים אנו, הקומוניסטים הישראליים, ביתר-שאת לבירור אחדותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, על בסיס המארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי, לחיזוק אחדותה של התנועה במאבק הכללי נגד האימפריאליזם, למען השלום, העצמאות הלאומית, הדמוקראטיה והסוציאליזם. במאבקנו זה דוחים אנו בהחלטיות כל עמדה פלגנית, הן מצד הימין הרביזיוניסטי והן מצד ה"שמאל" הדוגמאטי, וכן כל עמדה לאומנית. הערכתנו היא, כי קשייה הנוכחיים של תנועתנו הם קשיים זמניים, הם קשיי ההתפתחות וההתרחבות.

מעשרות מעטות של קומוניסטים, אשר היו מאורגנים בליגה הקומוניסטית הראשונה של מארכס ואנגלס, מפחות מ-400 אלף קומוניסטים בעולם כולו בזמן המהפכה הסוציאליסטית המנצחת הראשונה, מהפכת אוקטובר 1917 — התפתחה תנועתנו הבינלאומית לכוח הפוליטי הראשי של תקופתנו.

50 מיליון קומוניסטים מאורגנים ב-88 מפלגות קומוניסטיות בכל היבשות. באירופה, באסיה וביבשת אמריקה, כשליש האנושות, כבר השתחרר בהנהגת הקומוניסטים ממשטר הניצול המעמדי ועלה על דרך המלך של בניית הסוציאליזם והקומוניזם. הסוציאליזם הפך לשיטה עולמית.

הקשיים הזמניים במסגרת ועל רקע ההישגים ההיסטוריים של תנועתנו הקומוניסטית הער למית והתרחבותה הנוספת רק ראייה כוללת של התפתחות התנועה הקומוניסטית בזמננו מאפשרת למצוא את הדרך הנכונה להתגברות על הקשיים.

השיטה הסוציאליסטית והשיטה הקאפיטאליסטית, הפך לזירה העיקרית של המאבק המעמדי.

התקדמות היסטורית סוערת זו מן הנמנע שלא תהיה מלווה בקשיים, בנסיגות פה ושם, ובחילוקי דעות זמניים. אנו מעריכים את

2.

המארכסיזם-לניניזם, בהתחשב עם התנאים המיוחדים של ארצנו, העצמאות של מפלגתנו אינה מנוגדת לציווי הסולידאריות שלנו עם כלל התנועה הקומוניסטית הבינלאומית ולי צורך בשמירה על אחדותה של תנועתנו. בשאלת הקשר ההדוק בין עצמאות המפלגה ואחדותה של התנועה זהה עמדתנו עם הקביעה המשותפת, אליה הגיעה התייעצות מוסקבה של המפלגות הקומוניסטיות והפועליות משנת 1960: „כל מפלגה אחראית לפני מעמד הפועלים, לפני העמלים של ארצה, לפני כלל התנועה הפועלית והקומוניסטית הבינלאומית“.

בהדגישנו את הצורך בכיבוד עצמאותה של כל מפלגה בקביעת דרכה וענייניה הפנימיים על בסיס המארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונליזם הפרולטארי, שוללים אנו את העמדות האופורטוניסטיות-לאומניות של מסלפי המושג עצמאות כל מפלגה קומוניסטית, המודדים עצמאות זו באמת-מידה של הסתייגות המפלגה מברית-המועצות. עצמאות, כביכול, כזאת היא למעשה התנכרות לציווי אחדותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, לאינטרנאציונליזם הפרולטארי.

הבנה כזאת של מושג העצמאות אינה אלא סילוף כל ההיסטוריה של תנועתנו הקומוניסטית. מארכס ואנגלס ראו בהקמת מפלגה קומוניסטית דרך לשיחרור מעמד הפועלים מהתלות האידיאולוגית בבורגנות. המפלגה הקומוניסטית היא הביטוי המאורגן לעצמאותו הרעיונית של מעמד הפועלים, לאי-תלותו באידיאולוגיה של הבורגנות. מאבקם של לנין והלניניסטים נגד הרפורמיזם בתנועת הפועלים, אשר הביא להקמת המפלגות הקומוניסטיות והאינטרנאציונאל הקומוניסטי, היה המשך המאבק לעצמאותו הרעיונית

אנו רואים באינטרנאציונאליזם הפרולטארי, עקרון עליון של מעמד הפועלים. האינטרנאציונאליזם הפרולטארי הוא הביטוי הנעלה לפאטריוטיזם של מעמד הפועלים. אלה הם שני צדדים של אותו מטבע. אין ולא יכול להיות ניגוד בין ציווי האינטרנאציונאליזם הפרולטארי לבין האינטרסם הלאומיים האמיתיים של כל מעמד פועלים ושל כל עם. קיים ניגוד אחר, בלתי-מתפשר, והוא הניגוד בין האינטרנאציונאליזם הפרולטארי לבין הנאציונאליזם הבורגני.

ההתפתחות בארצנו מוכיחה אף היא, כי הלאומנות הבורגנית הציונית, השלטת בארצנו, הביאה ומביאה אסונות על עם ישראל ועל מדינת ישראל. דרכה — דרך הברית עם האימפריאליזם והשוביניזם האנטי-ערבי — בודדה את ישראל מהעמים הערביים, מהגלים מאבק גורלי למען חירותם הלאומית, נגד האימפריאליזם. דרכה — דרך ההתפשטות הטריטוריאלית, הדיכוי הלאומי והגזענות — מערערת את בטחונה של ישראל ומרחיקה את השלום, שהוא האינטרס העליון של ישראל.

הפאטריוטיזם הישראלי שלנו, אהבת העם והמולדת, מאבקנו נגד מדיניות החוגים השליטים — המנוגדת לאינטרסים של העמלים ולאינטרסים הלאומיים האמיתיים של עם ישראל, המסכנת את עתידה של המולדת — כל אלה נובעים ממהותו של האינטרנאציונאליזם הפרולטארי שלנו. בכך מגינים אנו על העם והמולדת מפני אויביהם מבית, הקרשורים באויבי האנושות מבחוץ.

מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית הינה מפלגה ישראלית עצמאית, פלוגת החלוץ של מעמד הפועלים הישראלי. מפלגתנו קורבת את מדיניותה ודרכי פעולתה על בסיס

גנציה היהודיים ממקומם הטבעי בקרב כוחות הקידמה, השלום והסוציאליזם — סייע לכלל תנועתנו לנהל מאבק נכון נגד האידיאולוגיה הציונית. בד בבד עם המאבק העקבי נגד האנטישמיות ולהשרשת הרעיונות הנעלים של האינטרנאציונאליזם הפרולטארי. מאבק זה עולה בקנה אחד עם ענין עצמאותה של מדינת ישראל, עם עתידם המאושר של העמים היהודיים.

פעילותה של מפלגתנו לחשיפת אופיים הריאקציוני של היחסים הרשמיים בין ישראל וגרמניה המערבית, שמהותם חיפוי על הרבאנשיזם הגרמני ועזרה „יהודית“ בינלאומית לו — מהווה תרומה למאבק של תנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית נגד הסכנה של החייאת הנאציזם ולבידודו של האימפריאליזם הגרמני. דבר זה עולה בקנה אחד עם האינטרסים הלאומיים היסודיים של עם ישראל.

בו בזמן מציינים אנו את תמיכת המפלגות האחרות ובמיוחד המפלגה הקומוניסטית של ברה"מ במפלגתנו, במדיניותה הפאטריסטית והאינטרנאציונאליסטית, ובמאבקה בתנאים קשים, להפסקת המלחמה התוקפנית במזרח התיכון, לחיסול תוצאות המלחמה ולמען פתרון שלום צודק של הסיכסוך הישראלי-ערבי.

הננו מציינים את סולידאריות האחים של המפלגות האחרות עם מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית ועם יתר שוחרי השלום, רתנגדי המלחמה והמגינים על הדמוקרטיה בארצנו, העומדים איתן מול מסע מוגבר של טירור, מאסרים, שלילת חופש התנועה ומקור הפרנסה.

פוליטית והאירגונית של מעמד הפועלים, לשיחרורו מהאידיאולוגיה הבורגנית הרפוא-מיסטית.

נסיונו אנו עם הפלגנים, אשר הופיעו במפלגתנו תחת דגל „עצמאותה של המפה לגה“, מראה לאן מיועדות פניהם של „עצמאיים“ לאומניים, אשר ב„השתחררם“ מציר וויי האינטרנאציונאליזם הפרולטארי נעשו תלויים, גרורים עלובים של התוגים הפרו-אימפריאליסטיים השליטים בארצנו, מזדבנים אחרי האידיאולוגיה הבורגנית הציונית. בכך איבדו הם את עצמאותם הרעיונית והפוליטית. מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית, — מפלגה שוות-זכויות במשפחת המפלגות הקומוניסטיות בעולם — תרמה ותורמת ככל יכולתה לחיזוק אחדותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית על בסיס המארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי.

חשיבות מיוחדת היתה לעמדתנו הפאטריסטית והאינטרנאציונאליסטית בשאלת הסיכסוך הישראלי-ערבי, המנוצל ע"י האימפריאליזם לביצוע תוכניותיו התוקפניות נגד התנועות לשיחרור לאומי וסוציאלי באזורנו, לעמדתנו לגבי מלחמת-יוני 1967. עמדתנו סייעה לכלל תנועתנו בביצור אחדותה, במאבקה לכיבוי מוקד-מלחמה מסוכן, לשמירת שלום העולם והישגי התנועה האנטי-אימפריאליסטית באזורנו. עמדתנו עולה בקנה אחד עם האינטרסים של עמלי ישראל ועם האינטרסים הלאומיים של עם ישראל, המ-עונין בשלום ובבטחון.

מאבקנו נגד האידיאולוגיה הציונית, הלאומנית והריאקציונית, המנוצלת ע"י האימפריאליזם לשיעבוד הכלכלי והפוליטי של ישראל, ולהרחקת העמים ואנשי האינטלי-גנציה.

3.

במוסקבה בשנים 1957 ו-1960, ולקחה חלק פעיל בקביעת הקו הכללי של התנועה, אשר נתקבל בהתייעצויות אלה, תמכנו והננו תומכים בקו כללי זה, אשר נכונותו הוכחה במיבחני החיים.

מפלגתנו משתתפת באורח פעיל בכל ההכנות לכינוס התייעצות חדשה של התנועה

מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית השתתפה ומשתתפת, השתתפות פעילה, בכל הצעדים של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית לביצור אחדותה על בסיס המארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי.

מפלגתנו השתתפה בהתייעצויות ההיסטוריות של המפלגות הקומוניסטיות והפועליות

הקומוניסטית הבינלאומית. מפלגתנו סבורה, כי יש לקיים את ההתייעצות החדשה בזמן הקרוב ביותר. אנו סבורים, כי למרות חילוקי דעות בשאלות שונות, יש בסיס רחב להתייעצות חדשה ומוצלחת והוא: הקו הכללי שנתקבל בשתי ההתייעצויות הקודמות. הופעת בעיות חדשות, שהולידו ההתפתחות והנסיון, מחייבת סיכום משותף של התנועה. מפלגתנו התייצבה, יחד עם כל התנועה, נגד העמדות הדוגמאטיות-הרפתקניות, הלא-אומניות והאנטי-סובייטיות של הנהגת מארס-טסה-טונג בסין העממית. עמדות אשר פגעו באחדות התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, בכושר-תנופתה, וסייעו בידי האימפריאליזם להרחיב את תוקפנותו הנפשעת נגד עמה הגיבור של וייטנאם ונגד עמים אחרים. בו בזמן נאבקים אנו עם תופעות רביזור-ניסטיות בתנועתנו הקומוניסטית.

בתומכנו במאמצי החברים הצ'כוסלובקיים לתקן שגיאות שהופיעו במהלך הבנייה הסוציאליסטית, לשים קץ לפגיעות בחוקיות הסוציאליסטית, להרחיב את הדמוקרטיה הסוציאליסטית ולחסל שיטות ביורוקרטיות בניהול המדינה והמשק הסוציאליסטי, — התייצבנו למן הרגע הראשון, יחד עם רוב רובה של תנועתנו, נגד דעות ועמדות רביז-זיוניסטיות, אשר הופיעו במפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית. הופענו נגד העירעור על הצורך בדיקטטורה של הפרולטאריאט. שהיא התוכן והמהות של הדמוקרטיה הפרולטאריאטית ונגד החלשת התפקיד המנהיג של המפלגה הקומוניסטית. דעות ועמדות רביז-זיוניסטיות אלה נוצלו על-ידי הכוחות האנטי-סוציאליסטיים ושרידי הבורגנות בצ'כוסלובקיה, אשר בתמיכה ישירה של האימפריאליזם מבחוץ, ובעיקר של גרמניה המערבית הניאורנאצית, ניסו לערער את יסודות הסוציאליזם ולהחזיר את הקאפיטאליזם בצ'כוסלובקיה, לשנות את יחס-הכוחות במרכז אירופה לטובת הרבאנשיזם הגרמני ולאיים על בטחון של הארצות הסוציאליסטיות ועל שלום העולם.

תמכנו בעזרה הצבאית, שמדינות ברית-וארשה הסוציאליסטיות ובראשן ברה"מ הגישו לקומוניסטים ולמעמד הפועלים הצ'כוסלובקיים כדי להגן על הישגי הסוציאליזם בארצם, עזרה אשר הכשילה את מזימת

האימפריאליזם והכוחות האנטי-סוציאליסטיים בצ'כוסלובקיה. מפלגתנו סבורה, כי זוהי לא רק זכותו, אלא גם חובתו האינטרנאציונאליסטית הראשונה במעלה של המחנה הסוציאליסטי להגן באורח קולקטיבי על הישגי הסוציאליזם בכל ארץ סוציאליסטית.

הקהילה הסוציאליסטית, ובראשה ברה"מ, היא ההישג ההיסטורי החשוב ביותר של מעמד הפועלים הבינלאומי במאבקו רב-השנים, רב-הגבורה והסבל, החובה האינטרנאציונאליסטית הראשית בזמננו היא לעשות הכל להגנת הישג היסטורי זה.

נשארה נכונה עד היום הזה, הבטחתו של לנין לממשלה הסובייטית ההוגרית בשנת 1919, כי:

„מעמד הפועלים של רוסיה ממחר בכל כוחו לבוא לעזרתכם הפרולטאריאט של ה' עולם כולו עוקב בדריכות אחר המשך מאבקכם והוא לא יתיר לאימפריאליסטים להרים יד נגד הרפובליקה הסובייטית החדשה“ (לנין כרך 29, עמ' 174, מהדורה 4 רוסית). החדש בתקופתנו הוא, שמאחר שיחס-הכוחות נשתנה באופן יסודי לטובת הסוציאליזם, יש באפשרותם של „מעמד הפועלים של רוסיה“, של המדינה הסובייטית האדירה והמחנה הסוציאליסטי העולמי, של מעמד הפועלים הבינלאומי, לקצץ את ידם של האימפריאליסטים, המורמת נגד ארץ סוציאליסטית כלשהי, ולמנוע מהם מלהחזיר את גלגל ההיסטוריה אחורה.

החיים מוכיחים, כי כל סטייה מעקרונות המארכסיזם-לניניזם, בכיוון הלאומנות, הדוגמאטיות והרביזיוניזם, מערערת את יסודות הסוציאליזם, פוגעת באחדותה של התנועה הקומוניסטית ובכלל התנועה המהפכנית בת-זמננו. המצב הטראגי, אליו נקלעו המפלגה הקומוניסטית הגדולה של סין ועמה הגיבור של סין, והסכנה שאיימה על הסוציאליזם בצ'כוסלובקיה — אלה הינם הוכחה נוספת לפשיטת-הרגל של הדוגמאטיזם והרביזיוניזם.

בו בזמן מוכיחים 50 שנות הבנייה הסוציאליסטית והקומוניסטית בברה"מ על-פי דרכו של לנין, והנצחונות של מדינות-החץ הסובייטיות, הלניניות, כי על-אף קשיים זמניים ושגיאות, המארכסיזם-לניניזם היוצר והמתפתח הינו הדרך הנכונה היחידה של תנועת הפועלים ושל כל האנושות המתקדמת.

4.

מודים, כי כל תחזיתם נתבדתה. הלא הם־הם, אשר כתבו בביטחה ובהתנשאות:

„לא לנו נשקפת הסכנה — כביכול — להיקלע להתנגשות עם התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, עם מקב"מ, עם ברה"מ. לעומת זאת נשקפת גם נשקפת סכנה זו לאלה מהחברים המרבים לדבר ולכתוב על התלקחות מלחמתית במזרח־התיכון בין האימפריאליזם ועוזריו הישראליים לבין הכוחות האנטי־אימפריאליסטיים הערביים, כעל דבר ודאי או כמעט ודאי" — (דעה ב' — אותו מקור).

החיים הוכיחו, מי העריך נכון את המצב ומי ראה את הנולד.

נסיוננו אנו מוכיח מה מסוכנת הידרדרותם של קומוניסטים לביצת הלאומנות והרביזיורניזם, הידרדרות המובילה לבגידה באינטרנאציונאליזם הפרולטארי, בקומוניזם, ואף ב־עניין השלום.

הננו רואים בהצלחת מאבקנו נגד הפלגנים העריקים לא רק תרומה לחיזוק המאבק ה־מעמדי והפאטריוטי בישראל מול מדיניות הממשלה, אלא גם תרומה למאבק למען ביצור אחדותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

בדביקותה באינטרנאציונאליזם הפרולטארי ובאחדות התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, ניהלה מפלגתנו גם בתוך שורותיה מאבק עקשני נגד סוטים ופלגנים, אשר ל־אחר־מכן הידרדרו אל קבוצה לאומנית, אנטי־קומוניסטית ואנטי־סובייטית — קבוצת מי־קוניס־סנה.

הנסיון העצמי של מפלגתנו מוכיח, מה מסוכנת ההידרדרות של קומוניסטים אל ביצת הלאומנות.

בשם „עצמאות המפלגה" ניתקו הפלגנים את עצמם מכלל התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, ויתרו על עצמאותם הפוליטית וה־רעיונית והפכו לגרורים עלובים של שלטון פרואימפריאליסטי ואנטי־עממי בארצנו, ל־תומכי התפשטות טריטוריאלית ולמסיתים פעילים נגד ברה"מ וכלל התנועה הקומוניסטית הבינלאומית — עברו לצד השני של הבריקדה.

אנו מציינים, כי הזהרנו אותם מלכתחילה, כי עמדתם „תביא בהכרח, בסופו של דבר, להתנגשות עם התנועה, עם המדינות הסור־ציאליסטיות, עם ברה"מ" (דעה א', לקראת הוועידה ה־15 — „זו הדרך" מס' 5, מאי 1965).

וכך היה. לו היה לפלגנים כבוד עצמי היו

5.

מפלגתנו מציינת בדאגה, הופעת הסטייה הלאומנית גם בקרב ארצות סוציאליסטיות מסויימות.

קשיים אלה הם זמניים וחולפים, קשיי ההתרחבות. הם מופיעים כאשר במצב בינלאומי מורכב ניצבים בפני התנועה תפקידים חדשים, כגון:

מפלגתנו, ככל המפלגות־האחיות, מוד־אגת מהקשיים הפנימיים בהם נתקלת תנו־עתנו, מהסטיות הדוגמאטיות, הרביזיוניס־טיות והלאומניות, אשר מערימות מיכשולים בפני ביצור אחדותה של תנועתנו. מפלגתנו תפעל, גם להבא, להדיפת סטיות אלו ולחיזוק אחדותה של התנועה.

בדבר, שעולם זה אינו נולד מוכן, אינו יוצא בבת-אחת, כפי שיצאה מינרבה מראשו של יופיטר." (לנין, כך 37, עמ' 63).

אין להירתע מפני קשיים וחילוקי-דעות זמניים אלה, ויש להמשיך על בסיס ה"מארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונאליזם ה"פרולטארי, לחפש דרכים לפתרון נכון של הבעיות החדשות ולביצוע נכון של התפקידים החדשים.

יש לחשוף עד הסוף את הסטייה הרביזיוני-ניסטית בתנועתנו, אשר בעליה מנצלים את השגיאות, שהופיעו בתקופת בניית הסוציאליזם בבריה"מ ובמדינות סוציאליסטיות אחרות, כדי לערער על יסודות המארכסיזם-לניניזם, על החוקים האוניברסאליים של תקופת המעבר מקאפיטאליזם לסוציאליזם, על הצורך בדיקטטורה של הפרולטאריאון, שהיא הדמוקראטיה הפרולטארית, על תפקידה המנהיג של מפלגת הפועלים המארכסיסטית-לנינית, על יסודות האירגון של המפלגה הקומוניסטית — על הצנטראליזם הדמוקראטי ועל חובות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי.

— ההגנה על שלום העולם מפני האיום של מלחמת-עולם גרעינית וניהול מדיניות של דו-קיום בשלום בתנאים החדשים, כאשר נוצרת אפשרות לשמירה על השלום ולהצלת האנושות מאסון מלחמת-עולם שלישית;

— ההגנה על השיטה הסוציאליסטית, אשר הפכה לשיטה עולמית, וביצורה;

— ביצור אחדותם של שלושת הכוחות העיקריים של התנועה המהפכנית בת-זמננו: תנועת בוני הסוציאליזם הקומוניזם, תנועת הפועלים בארצות הקאפיטאליסטיות והתנועה לשיחרור לאומי;

— אחריותה הבינלאומית של ברה"מ בתנאי השניו היסודי ביחס-הכוחות הבינלאומיים לטובת המחנה הסוציאליסטי, ותפקידים חדשים אחרים.

אנו למדים מההיסטוריה של תנועת הפרו-עלים, כי תמיד מופיעים קשיים וחילוקי-דעות כאשר נכנסת התנועה לתקופה היסטורית חדשה. כזאת היא תקופתנו.

לנין לא נבהל מהקשיים הכרוכים בבניית העולם החדש ובעיצוב היחסים החדשים:

"עולם חדש — אמר — עולם הסר ציאלים, כך נראים לנו קווי דמותה של הרפובליקה הסובייטית. ואין תימה

6.

הדוגמאטיקנים מזלזלים בחשיבות מאבקנו לשמירת שלום העולם, והרביזיוניסטים מזלזלים בחתרנותו של האימפריאליזם. מכאן נכונותם לוותר על הצורך בדיקטטורה של הפרולטאריאון, על התפקיד המנהיג של מפלגת מעמד הפועלים המהפכנית ועל אירגונה הלניני, המבוסס על הצנטראליזם הדמוקראטי.

האימפריאליזם נחלש, פוקד אותו משבר כללי ממושך, הניגודים בתוכו הולכים ומחריפים. אך אין הוא מוותר על מטרותיו, אלא נעשה אף תוקפני יותר. הוא לומד מכשלונותיו ומתאים את שיטותיו לתנאים החדשים.

כאשר נכשלה ההתערבות האימפריאליסטית המזויינת הישירה במצרים ב-1956, עבר ה-

הסיבה היסודית לקשיים המופיעים בקרב תנועתנו הקומוניסטית נעוצה בחידוד המאבק בין שתי השיטות החברתיות-כלכליות העולמיות: השיטה הקאפיטאליסטית והשיטה הסוציאליסטית.

אנו תמימי-דעים עם סיכומי התייעצות-מוסקבה משנת 1960, האומרים: "הקו האופייני העיקרי של זמננו כל עיקרו הוא בכך, שהשיטה הסוציאליסטית העולמית נהפכת לגורם מכריע בהתפתחות החברה האנושית", וכי "כל מאמצי האימפריאליזם אין בכוחם לעצור את ההתפתחות הנעה קדימה של ההיסטוריה".

בו בזמן שוללים אנו כל זילזול בכוחו של האימפריאליזם ובסכנות הנובעות מתוקפנותו. שללנו את ההנחה של מארטסה-טונג ש"אמרה, כי "האימפריאליזם הוא נמר מנייר".

אימפריאליזם לשיטה של התערבות מזוינת בלתי-ישירה ב-1967.

כאשר נכשלה הנגד-מהפכה הגלויה ב-הונגריה ב-1956, עבר האימפריאליזם לשיטה של נגד-מהפכה "שלווה" בצ'כוסלובקיה ב-שנת 1968.

גם בזמנו של לנין נתקל הסוציאליזם בשיטות רבגוניות של האימפריאליזם. דבריו של לנין על מרד קרונשטאדט, (פברואר 1921), נשמעים אקטואליים גם היום:

"ניצולן ע"י אויבי הפרולטאריון של כל מיני סטיות מהקו הקומוניסטי ש-נבחן בקפדנות, מצא אולי את ביטויו הברור ביותר במרד קרונשטאדט, כאשר הנגד-מהפכה הבורגנית והגייסות הלבנים בכל ארצות העולם הביעו מייד את נכונותם לקבל אפילו את הסיס-מאות של המשטר הסובייטי ובלבד למגר את הדיקטטורה של הפרול-טאריון ברוסיה... בהיווכחם לדעת, כי הנגד-מהפכה, תחת דגל גלוי של ה-גייסות הלבנים, הינה חסרת סיכוי, מאמצים כעת אויבים אלה את כל כוחותיהם, כדי להיאחזו בחילוקי-הדעות בקרב המפלגה הקומוניסטית הרוסית, ולקדם את הנגד-מהפכה, בצורה זו או אחרת, באמצעות העברת השלטון לגוון פוליטי, אשר למראית-עין הינו הקרוב ביותר להכרה בשלטון הסר-בייטי" (לנין, כרך 43, עמ' 90).

החדש כיום הוא בזה, שהאימפריאליזם מנצל חילוקי-דעות לא רק במפלגה קומוניסטית מסוימת, לא רק בארץ סוציאליסטית מסוימת, אלא גם בקרב כלל התנועה ה-קומוניסטית ובקרב השיטה הסוציאליסטית העולמית.

עלינו להבהיר לעצמנו את קשיי המאבק ההולך ומחריף בכל מיני צורות, בין שתי השיטות העולמיות, ואת המחיר שאנו משלמים, ועלולים לשלם במאבק זה. ברה"מ נושאת על שכמה את עיקר הכובד של עול השמירה על שלום העולם, של הדאגה לבטחון כל השיטה הסוציאליסטית העולמית ולהגשת עזרה פר-ליטית, כלכלית וצבאית לעמים הנאבקים נגד האימפריאליזם.

מובן מאליה כי לולא זאת אפשר היה להעלות בקצב מהיר יותר את רמת-חיהם של האנשים הסובייטיים. גם הוצאות ההגנה והעזרה של יתר המדינות הסוציאליסטיות משפיעות בהכרח על תהליך העלאת רמת-החיים בארצותיהן. הוצאות אלו להגנה ול-עזרה הכרחיות וחיוניות הן. הוצאות אלו

מחלישות את האימפריאליזם, מגבירות את בטחונן של המדינות הסוציאליסטיות, מחזקות את מאבקם הצודק של העמים נגד התוקפנות האימפריאליסטית ומונעות מלחמת-עולם הר-סנית, אשר מחירה היה עולה לאין-שיעור על המחיר שעמי הארצות הסוציאליסטיות משל-מים עבור המאבק על שמירת שלום העולם ולהגנת הסוציאליזם ועצמאות העמים.

הרביזיוניסטים ואויבי הסוציאליזם מנסים לסלף את משמעות הדברים הללו, להסית את הציבור בארצות הסוציאליסטיות נגד ברה"מ ונגד המפלגות הקומוניסטיות בארצם-הם. נוכח התעצמותם של ברה"מ והמחנה הסוציאליסטי כולו, הופכת החתרנות האיד-אולוגית של האימפריאליזם לשיטה המסוכנת ביותר.

הנסיון מלמד, כי האימפריאליזם מנצל את הלאומנות, מטפח אותה, כדי לפלג את המדינות הסוציאליסטיות, את התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, ואת שורות המפלגות הקומוניסטיות. גם הנסיון העצמי שלנו מלמד זאת.

לדעת מפלגתנו, יש צורך חיוני ורחוק להגביר את העבודה והמאבק האידאולוגיים בקרב תנועתנו, יש להיאבק בהחלטיות ובעק-רוניות, בפומבי וביוכוח גלוי נגד סטיות לאומניות, רביזיוניסטיות ודוגמאטיות ול-העמיק את ידיעת תורתו המהפכנית של מעמד הפועלים — המארכסיזם-לניניזם.

הדביקות באחדותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית על בסיס המארכסיזם-לניניזם והסולידאריות עם הקהיליה של המדינות הסוציאליסטיות, עם ברה"מ בראשה, הינן הביטוי העליון לאינטרנאציונאליזם ה-פרולטארי בתקופתנו.

מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית תגביר את מאבקה נגד החתרנות האידאולוגית של האויב המעמדי ונגד הלאומנות הבורגנית, ותרים מעלה-מעלה את הדגל הנעלה של האינטרנאציונאליזם הפרולטארי.

הנסיון מוכיח, כי מאחר שבשנים האחרונות נחלש המאבק נגד הרביזיוניזם, קיבל מאבק זה כיום חשיבות מיוחדת. החלשת המאבק נגד הרביזיוניזם ונגד הסטיות הלאומניות בשנים האחרונות, היתה בעוכרה של אחדות תנועתנו. מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית בעד הגברת המאבק האידאולוגי נגד הרבי-זיוניזם מבלי להרפות מהמאבק נגד הדוג-מאטיזם, בעד הגברת המאבק נגד הסטיות הלאומניות. בו בזמן הננו בעד הגברת המאמצים לפיתוח יוצר של המארכסיזם-

לניניזם, למציאת פתרונות ותשובות לבעיות חדשות.

הרביזיוניזם החסלני מחליש את תוכנה המהפכני של תנועתנו. התנועות הספונטניות של הנוער בארצות מערב-אירופה, באמריקה ובארצות אחרות, "השמאל החדש" ותנועות אחרות, אשר מבחינה אובייקטיבית מכוונות נגד סדר-החיים הקאפיטאליסטי ונגד המלחמות האמפריאליסטיות, הן הוכחה נוספת להעמקת המשבר הפוליטי, הכלכלי והחברתי

7.

בהעריכה את התפקיד המיוחד של המפלגה הקומוניסטית של ברה"מ, עומדת מפלגתנו על יסוד הסיכומים המשותפים של התייעצות-מוסקבה משנת 1960, לאמור:

"המפלגות הקומוניסטיות והפועליות

מכרזות כאיש אחד, כי האבנגרד

המוכר עליידי כל התנועה הקומוניסטית

טית העולמית, היתה ונשארת גם

להבא המפלגה הקומוניסטית של

ברה"מ, בתור הפלוגה המנוסה וה-

מחושלת ביותר של התנועה הקומו-

ניסטית הבינלאומית. נסיון מקב"מ,

שנצבר במאבק למען נצחון מעמד

הפועלים, בבניית הסוציאליזם וב-

הגשמת הבנייה המורחבת של הקר-

מוניזם, חשיבות עקרונית לו לגבי כל

התנועה הקומוניסטית הבינלאומית."

המערערים על קביעה זו, מערערים, בעצם,

על הנסיון הזה, על נסיון הבנייה המוצלחת

של הסוציאליזם בפעם הראשונה בהיסטוריה,

על יסודות המארכסיזם-לניניזם. ברצותם

להשתחרר מנסיון זה, רוצים הם, בעצם,

להשתחרר מהחוקים הכלליים של המהפכה

הסוציאליסטית ושל בניית הסוציאליזם.

המארכסיסטים הכירו תמיד בתפקיד ה-

אבנגרדי שממלא מעמד הפועלים של ארץ

מסוימת בקרב תנועת הפועלים המהפכנית.

אין תפקיד זה נקבע כתוצאה מהחלטה

סובייקטיבית של משהו, אלא כתוצאה

מתנאים ותהליכים אובייקטיביים.

כאשר אנו מכירים בכך, שהזירה העיקרית

של המאבק המעמדי בתקופתנו היא במאבק

בין שתי השיטות העולמיות, הסוציאליסטית

של השיטה הקאפיטאליסטית. התפוררות השיטה הקולוניאלית, הגברת המאבקים של מעמד הפועלים והתרחבות הישגיה והשפעתה של השיטה הסוציאליסטית, מסייעות ליצירת מצבים מהפכניים בעולם הקאפיטאליסטי. הרביזיוניזם החסלני מוליד אכזבה בקרב הנוער ומשאיר את הדלת פתוחה בפני "שמאלנים" הרפתקניים, המרחיקים את הנוער מתנועתו המאורגנת של מעמד הפועלים, מהמארכסיזם-לניניזם.

והקאפיטאליסטית, מובן מאליו הוא התפקיד המיוחד של מקב"מ, המנהיגה את הארץ הראשית האדירה של השיטה הסוציאליסטית העולמית. עצומה אחריותה של מפלגה זו לתוצאותיו של מאבק זה, לגורלה של תנועת הפועלים הבינלאומית ולהישגיה, לגורל שלום העולם, לגורל האנושות.

אחריותה המיוחדת של מקב"מ מחייבת את כלל התנועה הקומוניסטית לסולידאריות מיוחדת עם מפלגה זו. תפקידה האבנגרדי של מקב"מ מטיל עליה חובות מיוחדות לטובת כלל התנועה המהפכנית, חובות אשר לפי דעת מפלגתנו, ולפי סיכומי התייעצות-מוסקבה מ-1960, היא ממלאה בנאמנות.

מפלגתנו היתה ונשארה סולידארית עם מפלגת-האחות הגדולה, רבת-הנסיון והאחריות — המפלגה הקומוניסטית של ברה"מ. אנו מציינים בסיפוק רב את הידוק היחסים בין מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית לבין המפלגה הקומוניסטית של ברה"מ. אנו מעריכים במיוחד את הסולידאריות של מקב"מ עם מאבקה של מפלגתנו למען העתיד המאושר של עמנו וארצנו.

מפלגתנו רואה בהדיפת ההסתה האנטי-סובייטית תפקיד פאטריוטי ואינטרנאציונאלי בעל חשיבות מיוחדת. הסתה זו, המנוהלת ע"י החוגים השליטים בארצנו ושופרותיהם, היא תרומתם למסע האימפריאליסטי התוקפני נגד ברה"מ וכלל המחנה הסוציאליסטי. זהו נסיון שקוף להשפיע על הקהילות היהודיות בעולם, להרחיקן מכוחות הקידמה. המדיניות האנטי-סובייטית של שליטי ישראל מבודדת

את ארצנו מידידיה האמיתיים ומפקירה את גורלה לחסדי התככים האימפריאליסטיים. מנסיוננו המר למדנו, לאן מידרדרים בעלי סטיות לאומניות ורביזיוניסטיות, המתחילים בחיפוש אחרי "נקודות שוני" עם מדיניותה הלניגית של ברה"מ וגומרים בביצת ההסתה הפרועה ביותר, נגד ברה"מ, מקב"מ, וכלל התנועה הקומוניסטית העולמית. בביצה זו שקעו ראשי הקבוצה הלאומנית של מיקוניס-סנה. הננו למדים מנסיוננו, כי לא ייתכן קומוניזם אנטי-סובייטי.

כאשר יחסי הכוחות הולך ומשתנה לטובת הסוציאליזם, והאימפריאליזם נעשה בטוח פחות בעילות תוקפנותו הישירה נגד ברה"מ והעולם הסוציאליסטי; כאשר מעמיק משבר השיטה הקאפיטאליסטית ורעיונות הסוציאליזם הולכים וכובשים את ליבותיהם של הפועלים והעמים בארצות הקאפיטאליסטיות — מגביר האימפריאליזם את ההסתה נגד ברה"מ. ההתייצבות מול הסתה זו נעשית לתפקיד רבי-חשיבות לא רק של קומוניסטים, אלא של כלל כוחות הקידמה.

התפקיד האבנגרדי של מקב"מ נעשה מורכב יותר, מאחר שמאז 1943, אין קיימים דפוסי אירגוניים לאחדותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

מפלגתנו היתה והינה בעד פיתוחן של צורות אירגוניות לאחדותה של תנועתנו, המתאימות לתקופה החדשה של מאבק מעמד הפועלים, לתפקידיהן הרבגוניים של המפלגות הקומוניסטיות הפועלות בתנאים שונים, צורות אשר יבטיחו אחדות אידיאולוגית ואחדות פעולה בשאלות משותפות.

נוסף לפגישות הדרצדיות והרבצדיות של המפלגות הקומוניסטיות, אשר הוכיחו את יעילותן, מצדדים אנו בשיטת ההתייעצויות של כלל תנועתנו. אנו בעד הפיכת ההתייעצויות לשיטה מאורגנת, אשר תקבע את הקו הכללי במשותף, את עמדת התנועה לגבי הבעיות הבינלאומיות הבערות. סיכומים כאלה יחייבו את כל המפלגות שקיבלו אותם ועל יסודם תנהל התנועה ויכוח אידיאולוגי גלוי עם סטיות וסוטים למיניהם.

הנסיון מלמד, כי אי-אפשר להסתיר חילון קידעות, כי טובת אחדותה של התנועה מחייבת ויכוח עקרוני, חברי וגלוי עם המתנגדים לקו הכללי של התנועה, אשר נקבע במשותף. הנסיון מוכיח, כי היעדר ויכוח גלוי כזה אך הויק לאחדותה של התנועה.

אנו בעד ויכוח גלוי בקרב התנועה לפי הדפוסים הלניניים:

"כל מי שמופיע עם דברי ביקורת, מחוייב, נוסף לכך, לקחת בחשבון מבחינת צורת הביקורת שלו את מצב המפלגה בקרב האויבים הסובבים אותה... (זאת) תוך מאמץ מתמיד, שהביקורת תיגע בעצם העניין ובשום פנים לא תלבש צורות, העלולות לעזור לאויבים המעמדיים של הפרולטאטאריה". (לנין, כרך 43, עמ' 91).

אנו תומכים בשיטה של בירור חילוקי דעות בפגישות דרצדיות ורבצדיות. אך כאשר פגישות אלו אינן פותרות את חילוקי הדעות והם מחריפים, כאשר ישנה חריגה מסיכומים משותפים, חייבת התנועה להתייצב מול הסטיות במאבק רעיוני-פוליטי. בזו הדרך נשמור על אחדות התנועה ונבצרה.

במגיעה עם מפלגות קומוניסטיות-אחיות, בהתייעצויות בינלאומיות של המפלגות הקומוניסטיות, תפעל מפלגתנו לפי קווים אלה ותעשה כל שביכולתה למען חיזוק אחדותה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, על בסיס המארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי.

אנו מציינים את היחסים החבריים, יחסי הסולידאריות והאמון ההדדי הקיימים בין מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית לבין רובן של המפלגות-האחיות.

אנו מציינים בסיפוק רב התפתחותם של יחסים חבריים וידידותיים בין מפלגתנו לבין המפלגות הקומוניסטיות בארצות הערביות. יחסים חבריים אלה הם הישג נוסף לאינטרנאציונאליזם הפרולטארי. חיזוקם הנוסף של הקשרים בין המפלגות הקומוניסטיות באזורנו על בסיס המארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי יהווה עזרה חשובה למאבק העמים נגד החתרנות התוקפנית והסכסכנות של האימפריאליזם, עזרה חשובה למאבק למען השלום, העצמאות והקידמה.

נפעל להידוק קשרים אלה ולקשירת קשרים חבריים הדוקים עם כל המפלגות הקומוניסטיות והפועליות על בסיס המארכסיזם-לניניזם והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי, — לטובת המאבק המשותף נגד האימפריאליזם ולמען השלום, העצמאות הלאומית, הדמוקרטיה והסוציאליזם, לטובת אחדותה של תנועתנו הקומוניסטית הבינלאומית, לטובת מעמד הפועלים הישראלי ולטובת עתידה המאושר של ישראל.

להשיג:

בתל-אביב, רח' ברכוכבא 10, ת"ד 26205, טלפון 240364
 בחיפה, מדרגות המרוניטים 16, ת"ד 3063, טלפון 41407

בהוצאת המפלגה הקומוניסטית הישראלית
 המחיר: 50 אגורות

דצמבר 1968

ראשי הפרקים לקראת
הוועידה ה-16 של
המפלגה הקומוניסטית
הישראלית / 30.1.1969

ג. גורמי הפילוג במפלגה ב-1965

ד. עבודת המפלגה

במבחנים הקשים

ה. הצעת שינויים

בתקנון המפלגה

ג. גורמי הפילוג במפלגה ב-1965

מסוגלים אנו לסכם את מה שקרה באורח מלא יותר.

ואומנם, אחד הקשיים בשיכנוע חלק מהחברים ערב ובזמן הפילוג היתה העובדה, שמנהיגי קמ"ס ניהלו "טאקטיקה" של גילוי עמדותיהם לא בבתי-אחת, אלא בשלבים. אילו הם היו נוקטים כבר ב-1965 עמדות רעיוניות ופוליטיות, בהן הם נוקטים כיום, אין ספק, כי אך מעטים מאלה שהצטרפו לפלגנים היו תומכים בהם. הוכחה לכך היא עובדה, כי לאחר מלחמת-יוני נטשה את קמ"ס קבוצת פעילים, ובתוכה שלושה חברי מרכז, ואף בקרב הגותרים כמו מערערים על הקו השוביני הקיצוני של סנה ומיקונים. סיכום הפילוג שחל במפלגה ב-1965 נחוץ והכרחי למען התפתחותה העתידה של המפלגה:

(א) כדי ללמוד מהנסיון;
(ב) כדי לחזק את יחסי-האמון בין ה-וועד המרכזי לבין חברי המפלגה והאחידים;
(ג) כדי למלא את חובתנו כלפי מעמד הפועלים והמוני העם בישראל;
(ד) כדי למלא את חובתנו כלפי ה-תנועה הקומוניסטית הבינלאומית, אשר הדאגה מהפילוג וסייעה בידינו להתגבר עליו.

מכל הסיבות הללו חשוב ללמוד את לקח הפילוג. יחד עם זאת מובן מאליו, כי פני הוועידה ה-16 יהיו מופנים בעיקר אל העתיד, אל התפקידים הדחופים של המפלגה כיום ובעתיד הקרוב, אל גיבוש המפלגה והרחבת השפעתה במאבק למדיניות ישראלית חדשה.

1. התנאים האובייקטיביים

הבינלאומית, של שלום-בית מעמדי בפנים. יחד עם זאת, קיימת מסורת של מאבק ה-כוחות הדמוקרטיים, ובמיוחד הקומוניסטים, אשר במשך כל השנים גשאו בארצנו את דגל המאבק האנטי-אימפריאליסטי, האחווה היהודית-ערבית, הידידות עם ברית-המועצות וההגנה על האינטרסים של העמלים.

חדירת ההון הזר לישראל לא-זרבלבד שלא קטנה במשך עשרים שנות קיומה של

משבר גדול עבר על מפלגתנו ב-1965 — משבר הפילוג. ועידתנו ה-15 התקיימה בעיצומו של המשבר, כאשר הקבוצה ה-לאומנית של סנה ומיקונים, שפילגה את המפלגה, קיימה ועידה משלה לקול תשואות הריאקציה. חיצירעל למכביר נורו מכל עבר אל מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית ה-יהודית-ערבית. אך הם לא יכלו לה. ביסורים ובמאמצים כבירים שוקמה מחדש עבודת המפלגה. עתה, לקראת ועידתנו ה-16, לאחר למעלה משלוש שנים, אפשר לסכם, כי התגברנו על המשבר, כי אויבי מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית לא הצליחו לשברה. מאמציהם הם נשברו אל סלע ההכרה ה-מעמדית, המסירות לקומוניזם והרצון ה-פרולטארי המהפכני העז של חבריה הנאמנים של המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

מפלגתנו בגרה והתחשלה בשלוש השנים הללו וממלאת בכבוד את יעודה כלוחמת מסורה ועיקבית למען האינטרסים של עמלי ישראל, למען האינטרסים הלאומיים האמרי-תיים של ישראל, למען השלום והאחווה ה-יהודית-ערבית, למען הסולידאריות הבינ-לאומית של העמלים, כחולייה בלת-נפרדת של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

הוועידה ה-15 של המפלגה יכלה לתת אך סיכום ראשון בדבר הפילוג שחל במפלגה. הסיכומים שלנו בנושא זה בוועידה ה-15 נשארים נכונים עד היום הזה, אך הם אינם מלאים. בינתיים גם נתבהרו יותר העמדות של ראשי קמ"ס. עתה, לאחר שלוש שנים,

מה היו התנאים האובייקטיביים לפילוג במפלגה, פילוג שבעצם חל בקרב החברים היהודיים בלבד?

(א) השפעת המדיניות והאידיאולוגיה של הציונות בקרב היישוב היהודי להנהגה הציונית מסורת רבת-שנים של שיתוף-פעולה עם האימפריאליזם נגד התנור עה הלאומית הערבית האנטי-אימפריאליס-טית, נגד ברית-המועצות והקומוניזם בזירה

מדינת ישראל, אלא אף גדלה. רוב ההון הזר בא מארה"ב. חלק ניכר בהון הזר לשילומים מגרמניה המערבית. ייבוא ההון לישראל הינה יחסית, הגבוה ביותר בעולם. בסוף שנות ה-50 ובראשית שנות ה-60 היתה בארץ גאות כלכלית, כעין "נס כלכלי" ישראלי. מן הנמנע שכל אלה לא ישפיעו על המצב החברתי הפנימי בישראל ולא יעודדו מגמות זעיר-בורגניות.

ההתערבות הרבה של הממשלה בחיי המשק ואמצעי התקשורת ההמונית הביאו לכך, שיש משקל רב ללחץ הכלכלי הכבד וללחץ האידיאולוגי העצום של החוגים ה- ציוניים השליטים. החולשים על כל אמצעי התעמולה.

העובדה, שרוב היישוב היהודי חדש ב- ארץ יוצרת קושי נוסף. התושבים היהודיים שחיו בארץ בזמן הקמת מדינת ישראל, והזוכרים מנסיונם-הם שהיה בארץ שלטון זר ושהיה כאן עם ערבי פלשתינאי, אשר ברובו חי מזה עשרים שנה חיים אומללים של פליטים — התושבים היהודיים הללו אינם אלא מיעוט ביישוב היהודי הנוכחי. הרוב הגדול לא היה בארץ, או נולד לאחר הקמתה של מדינת ישראל.

בתנאים כאלה ניצבים קשיים ומיכשור לים מיוחדים בדרך לגידול כוחה והשפעתה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית בקרב הציבור היהודי. במצב זה איבדו אלמנטים בלתי-יציבים את האמון בדרכה המארכסיסטית-לגיונית של המפלגה וחיפשו מוצא ב- הסתגלות למגמות לאומניות וחסיגניות.

על השפעתם של תנאים אלה למדת העובדה, כי אף השמאל הציוני מעולם לא היה חזק במדינת ישראל. מפ"ם — מפלגת השמאל הציוני — קיבלה בבחירות לכנסת בין 8 ל-9 מנדאטים, בהשוואה למפלגה הקומוניסטית הישראלית שקיבלה בין 3 ל-6 מנדאטים.

והנה, למרות כל זאת התפתחה המפלגה, חישלה את אחדותה היהודית-ערבית, הרחי- בה את השפעתה והצליחה במקרים רבים להפעיל המונים גדולים בחזית עמלים וב- חזית דמוקראטית רחבה ביותר.

ב) הפיכתו הישראלי-ערבי, המשכו והתפתחו

עם גבור השימוש שהמעצמות האימ- פריאליסטיות משתמשות בשליטי ישראל כי- במכשיר להגשמת מדיניותן באזורנו, עם גבור המתיחות והסכנה למלחמה — נערמו בהתמדה קשיים ומכשולים מרובים בדרך

מאבקה של המפלגה הקומוניסטית הישרא- לית. על המפלגה היה לעמוד מול שוביניות ולאומנות עת קראה לפתרון הסכסוך הי- ישראלי-ערבי בדרכי-שלום, על יסוד כיבוד הזכויות הלאומיות הצודקות של שני העמים, עת הצביעה על המדיניות הפרראימפריא- ליסטית של החוגים השליטים בישראל, על מדיניות ההתנכרות שלהם לזכויות הלאור- מיות של העם הערבי הפלשתינאי, כעל המיכשול העיקרי בדרך אל השלום.

מאבק העם הערבי הפלשתינאי, בתמיכת התנועה הלאומית הערבית כולה, למען זכויותיו החוקיות, לפתרון צודק של השאלה הפלשתינאית, ובמיוחד של שאלת הפליטים הערביים — הינו מאבק צודק, הנתמך על- ידי כל הכוחות הסוציאליסטיים והאנטי- אימפריאליסטיים בעולם.

במאבק צודק זה היו וישנן גם תופעות שליליות, תופעות שוביניות. התופעות הללו באו לידי ביטוי בהכרזות של מדינאים ו- שופרות-תעמולה, אשר אמרו, כי מטרתם אינה רק מימוש זכויותיו הצודקות של העם הערבי הפלשתינאי, אלא גם שלילת זכויותיו הלאומיות של עם ישראל וחסולה של מדינת ישראל. הכרזות ועמדות אלו הביאו נזק רב, וקודם-כל למאבקו של העם הערבי הפלשתינאי עצמו, סייעו בידי האימפריאליזם והחוגים השליטים בישראל לסלק את הבעייה הפלשתינאית ולצייר את המקפח בדמותו של מקופח ואת מכין המלחמה בדמותו של מתגונן.

עמדות ותופעות נכונות וחיוניות מצד מפלגות קומוניסטיות ערביות, מצד כל גורם אנטי-אימפריאליסטי ערבי, היו לעזר רב למפלגה הקומוניסטית הישראלית במאמציה לשכנע את העמלים בדבר הצורך בשינוי יסודי של המדיניות הישראלית.

לעומת זאת, תופעות שוביניות של גורמים ערביים אנטי-אימפריאליסטיים ביחס לזכות קיומה של ישראל הסבו נזק רב ל- שמאל, ובמיוחד למפלגה הקומוניסטית הי- ישראלית.

לא קשה לתאר, שהעדר תוכנית חיונית יציבה מצד התנועה הלאומית הערבית לפת- רון הסיכסוך הישראלי-ערבי והשאלה הי- פלשתינאית, תוך כיבוד הזכויות של העמים הנוגעים בדבר ובהתאם לאינטרס הכללי של המאבק האנטי-אימפריאליסטי, מערים קשיים גדולים בדרכה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית. הכרזות שוביניות, שהושמעו מדי פעם נגד זכות קיומה של ישראל הביאו

לתוצאות שליליות ביותר בתודעת הציבור בישראל, היקשו מאוד על האפשרות לשכנע המונים יהודיים רבים לקבל ולתמוך בפרוג' רמת הנכונה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית ביחס לבעייה הפלשתינאית ול-שאלת הסיכסוך הישראלי-ערבי.

ג) בחישה כוחות עוינים במפלגה. בשנות ה-60 חלה גאות חדשה בתנועה הלאומית האנטי-אימפריאליסטית הערבית; גבר המאבק לצמצום הזכויות של מונופול-הנפט הזרים; הודקו הקשרים בין המדינות הערביות לבין ברית-המועצות; החרפו היחסים בין המדינות הערביות לבין המעצמות האימפריאליסטיות — ארצות-הברית, גרמניה המערבית ובריטניה. בתגובה להתפתחות זאת הגבירו האימפריאליסטים את התערבותם, תכניהם וחתירותיהם באזורנו.

בישראל גברה אי-שביעות-הרצון; נת-רחבו המאבקים המעמדיים; העמיקה הביקורת על המדיניות השלטת, אשר במשך כל שנות קיומה של מדינת ישראל לא פתרה כל שאלה יסודית, העומדת בפני ישראל.

באותו זמן העמיק השלטון את תלותה של ישראל במעצמות האימפריאליסטיות ובמיוחד בארה"ב. סכנה של מלחמה חדשה, לשם מיגור הממשלות האנטי-אימפריאליסטיות במדינות הערביות, נסתמנה באופק.

בתנאים אלה באזור ובישראל, וכן נוכח העובדה, שהאימפריאליזם האמריקאי, המנהל מלחמה פושעת בווייטנאם, השניא את עצמו יותר ויותר על דעת-הקהל העולמית ובכלל זה הישראלית — נוצרו אפשרויות נוחות ורבות יותר לעבודת מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית. חוגים חדשים של פועלים, נוער, אינטליגנציה ושכבות-ציבור אחרות היטו און קשבת לתוכניתה המדינית של מפלגתנו הקומוניסטית.

באותה תקופה גם החלו להתחזק קשרינו עם מפלגות קומוניסטיות-אחרות באזורנו. האם מקרה הוא, שדווקא בתקופה זו החלו כוחות מעמדיים עוינים לבחוש ביתר-שאת במפלגה הקומוניסטית הישראלית כנסיך-לי שברה ולפגוע במיוחד באישון-עינה, באחדותה היהודית-ערבית?

הכוחות המעמדיים העוינים שבחשו ב-מפלגה היו מעוניינים להביא לחיסול המדיניות האינטרנאציונאליסטית של המפלגה. שיקוליהם לא היו "ישראליים" בלבד. נחוצה היתה להם "מפלגה קומוניסטית ישראלית", התומכת בחוגים השליטים, במדיניותם ה-תוקפנית בשירות המעצמות האימפריאליס-

טיות; מפלגה המסיתה בשם הקומוניזם נגד ברית-המועצות; מפלגה המבאישה בשם ה-קומוניזם את ריחה של התנועה הלאומית הערבית האנטי-אימפריאליסטית; מפלגה ה-חודרת לתוך התנועה הקומוניסטית הבינ-לאומית ולתוך האירגונים הדמוקראטיים ה-בינלאומיים, וכן לאירגונים יהודיים דמוק-ראטיים — החודרת למקומות שלאירגונים ציוניים רשמיים אין כלל דריסת-רגל, או שאינם יכולים להגיע רחוק בחירותם בהם. נחוץ היה לגורמים אלה כרוז אנטי-סובייטי, שהוא "ישראלי קומוניסטי". אלה שבחשו במפלגה על מנת לפלגה ולחסלה כמפלגה מארכסיסטית-לנינית, הכינו להם גם גיבוי "קומוניסטי ישראלי" למקרה של פתיחת מלחמה חדשה בדומה לזו של מלחמת סואץ-סיני ב-1956. ואכן, מאז מלחמת-יוני 1967 ועד עתה, מנצלים הם בתעמולתם גיבוי "קומוניסטי" זה לשם הצדקת מדיניות ה-מלחמה וההתפשטות הטריטוריאלית שלהם.

ד) המצב בתנועה הקומוניסטית הבינלאומית

בקרוב חלקים בתנועה הקומוניסטית הבינ-לאומית ניתנו פירושים אופורטוניסטיים, רביזיוניסטיים, לסיכומי הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות. פירושים סלפניים אלה אומצו ופותחו על-ידי מיקונים וסנה.

למדיניות הפלגנית ולכיתתיות הדוגמאטית של הנהגת המפלגה הקומוניסטית הסינית היו וישנן תוצאות הרסניות בתנועה הקומר-ניסטית. הן יצרו בחוגים שונים מבוכה, תגובות רביזיוניסטיות והרגשה של אנארכיה בתנועה.

המשותף לרביזיוניסטים ולדוגמאטיקאים הוא נטישת עקרונות האינטרנאציונאליזם הפרולטארי, נטישת העקרון של "פועלי כל הארצות התאחדו". הדוגמאטיקאים והרביזיו-ניסטים כאחד מחדירים ציניזם בנוסח: "אין יותר פרות קדושות", "מי שיצלח — זה יצדק", "אני ואפסי עוד", וכו'.

הרביזיוניזם והדוגמאטיזם יחד עם הנא-ציונאליזם, מסייעים אובייקטיבית לאימפרי-אליזם ולריאקציה. מסבים נזק רב למאבק האנטי-אימפריאליסטי, לעניין השלום והסר-ציאליזם.

זהו הרקע האובייקטיבי לפילוג. אך מכאן אין להסיק מסקנה לא נכונה, שהתנאים ה-אובייקטיביים הולידו באורח בלתי-נמנע את הפילוג. על רקע התנאים האובייקטיביים

הללו — הישראליים, האזוריים והבינלאומיים — התארגנה בוועד המרכזי הסיעה הלאומית

נית, אשר בסופו של דבר פילגה את ה מפלגה.

2. חילוקי-הדעות בזמן הפילוג והתפתחותם

מארכסיסטית, הם הגיעו להתעלמות הולכת וגדלה מן הגורם האימפריאליסטי באזורנו, ואף עד להתעלמות גמורה מהגורם האימפריאליסטי במלחמת-יוני 1967 ולהצגתה כמלחמה בין שני נאציאונאליזמים. ומכאן הנקודה השנייה שעליה היה נטוש הוויכוח:

(ב) מקור הסכנה למלחמה באזורנו מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית העריכה תמיד, כי המקור הראשי לסכנת המלחמה היא ההתערבות האימפריאליסטית באזורנו ולא „המאבק בין שני נאציאונאליזמים“. אמרנו: כך היה ב-1956 וסכנה דומה קיימת גם בעתיד.

אמרנו: קיימות באזורנו מלחמות, שאין להן כל קשר עם ישראל, או עם הסיכסוך הישראלי-ערבי. המלחמה בתימן הרפובליקאית, למשל, היתה פרי התערבות אימפריאליסטית בעזרת שליטים ערביים פרו-אימפריאליסטיים (שליטי סעודיה).

אמרנו: את ההכרזות האנטי-ישראליות מצד גורמים ערביים יש לגנות ולהוקיע, אך אין לנתק את הסכנה למלחמה מתכני ה-אימפריאליסטים באזורנו, מתכני מונופולרי הנפט ומהאסטרטגיה של הפנתאגון. לעומת זאת, העבירו מנהיגי קמ"ס את מרכז-הכובד של הסכנה למלחמה אל התנועה הלאומית הערבית האנטי-אימפריאליסטית, וראו את מקור הסכנה למלחמה בכך, שהמדינות הערביות „אינן מכירות בישראל ושואפות להשמידה“. במאמריהם ובהופעותיהם כתבו ודיברו מנהיגי קמ"ס על סכנת מלחמה בין אזורנו כעל סכנה מצד המדינות הערביות, הרצונות להשמיד את ישראל.

בכך הם הניחו את תעמולת הממשלה, טיהרו את מדיניותה התוקפנית והפרדאימפריאליסטית, טיהרו כליל את הגורם האימפריאליסטי ושללו כל קשר בין המדיניות הפרו-אימפריאליסטית והציונית (מדיניות התפשטות טריטוריאלית) של הממשלה לבין הסכנה למלחמה.

מכאן הוויכוח על ממשלת אשכול.

(ג) הערכת ממשלת אשכול

כיום, נוכח המדיניות התוקפנית של ממשלת אשכול בשירות האימפריאליזם, נוכח

חילוקי-הדעות במפלגה היו בשאלות יסודיות ביותר, הקובעות את מדיניות המפלגה: (א) מהי הסתירה הראשית באזורנו? עמדת המפלגה הקומוניסטית הישראלית היתה ונשארה, כי באזורנו קיימות סתירות שונות ובכלל זה הסיכסוך הישראלי-ערבי, אך הסתירה הראשית באזורנו היא בין ה-אימפריאליזם לבין העמים — בין האימפריאליזם, מחד, לבין התנועה לשחרור לאומי בארצות הערביות והכוחות האנטי-אימפריאליסטיים בישראל, מאידך. כל סתירה אחרת אין להעריכה במנותק מן הסתירה הראשית. המיעוט טישטש את הסתירה הראשית באורח עקרוני כבר מתחילת הפילוג.

כך, למשל, עוד בוועידת קבוצתו (אוגוסט 1965), עירבב מ. סנה את כל הניגודים:

„במזרח התיכון יש סבך גדול של סתירות. יש סתירה בין השיטה ה-קאפיטאליסטית העולמית המשפיעה על האזור ובין השיטה הסוציאליסטית העולמית שהחלה להשפיע על האזור. יש מאבק בין הכוחות האימפריאליסטיים, החזקים עדיין כאן ובין הכוחות האנטי-אימפריאליסטיים ה-הולכים ומתגברים באזור. יש מאבק וסתירות בין המעצמות האימפריאליסטיות לבין עצמן. יש מאבק בין ההשפעה הסובייטית לבין ההשפעה הסינית בקרב החוגים האנטי-אימפריאליסטיים. יש סתירות ומחלוקת וסכסוכים בין מדינות האזור לבין עצמן, ובתוך זה בין מדינות ערב לבין עצמן. יש מאבק פנימי בכל ארץ וארץ בין הכוחות המעמדיים ה-מנוגדים בתוכה. יש סתירות בין עם לעם בארצות שונות, שלא נפתרה בהן עדיין השאלה הלאומית; בין יוונים ותורכים בקפריסין, בין ערבים וכורדים בעיראק, בין הצפון והדרום בסודאן. ויש גם סיכסוך ישראלי-ערבי“.

מלאכת-הטשטוש נמשכה עד שמנהיגי קמ"ס קבעו, כי הניגוד העיקרי והמכריע הוא בין שני נאציאונאליזמים — היהודי ו-הערבי. כהמשך הגיוני לעמדתם הבלתי-

ולבטחון, ודחתה בהחלטיות הכרזות. השר
ללות את זכות קיומה של ישראל כמדינה
עצמאית וריבונית.

ראינו את מהות הבעיה הפלשתינאית ו-
הסיכסוך הישראלי-ערבי בכך, שבו בזמן
שעם אחד, עם ישראל, מימש את זכותו ל-
הגדרה עצמית ולעצמאות לאומית על-ידי
הקמת מדינת ישראל, הרי מהעם השני, העם
הערבי הפלשתינאי, נשללה זכות זו. בתנאים
אלה, על ישראל להכיר בזכויות הלאומיות
של העם הערבי הפלשתינאי, וקדם-כל ב-
זכות הפליטים הערביים לבחור בין שיבה
למולדתם לבין קבלת פיצויים, בהתאם ל-
החלטות האו"ם — ובכך תיפתח הדרך ל-
הכרת המדינות הערביות במדינת ישראל
ובזכויותיה הלאומיות, לכינון השלום הישר-
אלי-ערבי.

מבחינה ישראלית — אמרנו — השאלה
היא בשינוי המדיניות הישראלית בשני
כיוונים: (1) ניתוק התלות באימפריאליזם;
(2) הכרה בזכויות הלאומיות של העם הערבי
הפלשתינאי. לפי מהות הבעיה, וכדי לאפי-
שר למדינות הערביות להכיר בה רשמית,
תייבת ישראל, ראשית-כל, להביע את נכר-
נותה להכיר בזכויות של העם הערבי ה-
פלשתינאי. פתרון השלום עצמו יהיה מושתת
על כיבוד הדדי של הזכויות הלאומיות ה-
צודקות של שני עמי א"י, היהודי והערבי.
עקרונות אלה סוכמו פה-אחד במושב ה-15
של המפלגה ביולי 1964.

לעומת זאת, רצו מנהיגי קמ"ס להעביר
את מרכז-הכובד של מאבק הקומוניסטים
בישראל ממאבק לשינוי המדיניות הישרא-
לית לעבר מאבק נגד המדינות הערביות,
המסרבות להכיר בישראל. זאת על אף ש-
מנהיגי קמ"ס ידעו כמונו יפה מאוד, כי
המדינות הערביות היו מוכנות לא פעם ל-
הכיר בישראל, במידה וישראל היתה נכונה
להכיר בזכויות העם הערבי הפלשתינאי
(למשל, בהחלטות ועידת באנדונג, אפריל
1955).

מלחמת-יוני 1967 הוכיחה לכל מי שעדיין
פיקפק, כי קמ"ס הינה קבוצה פרוממשלתית,
אשר התייצבה ללא-היסוס לימין המלחמה
החוקפנית. עתה מתנגדת קמ"ס לנסיגת צה"ל
אל קווי ה-4 ביוני 1967 ותומכת בקו הממ-
שלתי של כפיית הסדרים על המדינות ה-
ערביות בתנאים של כיבוש צבאי, מתוך
עמדות-כוח.

מדיניות ההתפשטות הטריטוריאלית שלה,
המונעת פתרון המשבר באזורנו בדרכים
מדיניות — נראה הוויכוח הזה בגדר
אבסורד.

הוועד המרכזי העריך בשעתו את נפילתה
של ממשלת בן-גוריון ואת הקמתה של מ-
שלט אשכול כהישג להמוני העם בישראל,
אשר מאסו ב"בטחוננים" של בן-גוריון ו-
חששו מהאיום על החירויות הדמוקראטיות.
ציינו את ההבדלים בין ממשלות אשכול
ובן-גוריון בשיטות ובצורות המדיניות,
קראנו לליכוד כל הכוחות הדמוקראטיים
להדיפת ההסתערות של אנשי בן-גוריון על
החירויות הדמוקראטיות ועל שיטת הבחירות
היחסית לבנסת. ציינו, כי אנשי בן-גוריון
מייצגים את המיליטאריזם הקיצוני.

באותו זמן ציינה המפלגה, כי בקווי-היסוד
של מדיניותה ממשיכה ממשלת אשכול את
מדיניות ממשלת בן-גוריון, כי אין הבדל
מהותי בין שתי הממשלות. אמרנו, כי המשך
המדיניות הבנגוריונית על-ידי ממשלת אש-
כול עשוי להמיט אסונות על ישראל. הצבע-
נו על כך, שנוכח פשיטת-הרגל של המדי-
ניות הבנגוריוניות בתנאים הבינלאומיים וה-
אזוריים החדשים, רוצה ממשלת אשכול ל-
הגשים אותה מדיניות בשיטות ובצורות מת-
אימות לתקופה החדשה, וזאת על מנת ל-
הוליך שולל את המוני העם בישראל ואת
דעת-הקהל בעולם.

החיים הוכיחו את נכונות ההערכה הזאת.
לעומת זאת ראו מנהיגי קמ"ס הבדל
מהותי במדיניות ממשלת אשכול בהשוואה
למדיניות ממשלת בן-גוריון. בדרך זו גרמו
מנהיגי קמ"ס מאז התפלגותם ועד היום הזה
לחיוק המגמות הימניות בחברה הישראלית,
תרמו במיוחד להחלשת השמאל במפ"ם ו-
לפניית מפלגה זו ימינה.

מקור הוויכוח היה בזה, שמנהיגי קמ"ס
התעלמו מכך, שהקובע בהערכתנו את הממ-
שלה הוא יחסה לשלום, לאימפריאליזם, ל-
מחנה הסוציאליסטי, לסיכסוך הישראלי-
ערבי, לחירויות הדמוקראטיות ולענייני ה-
עמים. בכל השאלות הללו לא חל כל מיפנה
במדיניות ממשלת אשכול. בכל השאלות
הללו המשיכה וממשיכה ממשלה זו את ה-
מדיניות של ממשלות בן-גוריון, ואף החריפה
אותה עם מלחמת-יוני.

ד) שאלת הדרך אל השלום הישראלי-
ערבי, מה מונע את השלום?

מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית הגנה
חמיד בכל כוחה על זכותה של ישראל לקיום

ה) העמדה לגבי התנועה הלאומית הערבית האנטי־אימפריאליסטית

עמדת הוועד המרכזי היתה, כי יש להעריך בחיוב את ההתפתחות האנטי־אימפריאליסטית בארצות הערביות, הן מבחינת העניין הכללי של הקידמה והן מבחינת האינטרס הלאומי הישראלי וסיכויי השלום הישראלי־ערבי. יחד עם זאת, יש להסתייג מעמדות שובניות וריאקציוניות, כמו עמדה שובנית כלפי ישראל, רדיפת קומוניסטים וכו'.

מנהיגי קמ"ס קבעו למעשה עמדה שלילית כלפי התנועה הלאומית הערבית האנטי־אימפריאליסטית. תעמולתם רוכזה להסתתת היציבור הישראלי נגד התנועה הלאומית הערבית האנטי־אימפריאליסטית ונגד המפלגות הקומוניסטיות הערביות. לדידם, אופייה של התנועה הלאומית הערבית מתמצה כל־כולו בשאיפה „פאן־ערבית” משותפת ל־השמדת ישראל. אם מנהיגי מצרים מקיימים קשרים הדוקים עם ברה"מ ופועלים למען תמורות סוציאליות חשובות בארצם — הרי אין זה אלא כדי להכין את השמדת ישראל. בראיון ל„מעריב” (25.10.65) הגדיר ש. מיקוניס בבהירות את איבתם הקיצונית של מנהיגי קמ"ס לתנועה האנטי־אימפריאליסטית הערבית ולקומוניסטים הערביים. הוא האשים אותם באורח טוטאלי, כפי שעושים זאת אשכול והמיליטאריסטים בארצנו, ברצון להשמיד את ישראל. „המנהיגים הערביים, הנלחמים באימפריאליזם... — אמר ש. מיקוניס — הם אויבנו ולא ידידנו”, ועוד: „לא איכפת לי אם המאיים הוא פסבדון קומוניסט או סוציאליסט, או אנטי־אימפריאליסט, כמו שלדג לא איכפת אם צולים אותו על מרגרינה או חמאת 'תנובה'”.

אף מנהיגים ציוניים בעל־יוק לא מבטאים תמיד איבה קיצונית כזאת לקומוניסטים הערביים, לאנטי־אימפריאליסטים הערביים, כפי שביטא ש. מיקוניס, אשר אינו רואה בהם שום שאיפה אחרת, אלא רצון להשמיד את ישראל.

לדידם של מנהיגי קמ"ס, התנועה הלאומית הערבית האנטי־אימפריאליסטית היא תנועה הדומה לתנועה הנאצית. באותו ראיון ל„מעריב” הכריז ש. מיקוניס: „לעם היהודי אין הרבה ברירות: או מאידג' או ישראל חופשית! באושביץ לא עשו בדיקות אם היהודי הוא סוציאליסט או פאשיסט או בונד־דאי — וההשמדה מאיימת עלינו גם עתה”. דעות כאלו היינו רגילים לשמוע מהימין הציוני.

ו) נקודת־המוצא מעמדית־פרולטארית

נקודת־המוצא של קבוצת מיקוניס־סנה אינה מעמדית, אלא לאומנית. מנהיגי קמ"ס רואים את העיקר באחדות היהודים נגד הערבים, ללא הבחנה בין שוחרי־שלום ר' שוחרי־מלחמה, פרוגרסיבים וריאקציונרים, אנטי־אימפריאליסטים ופרו־אימפריאליסטים. לגבי דידם, כפי שנובע גם מהכרזתו הנ"ל של ש. מיקוניס, קיים, נוכח „הסכנה מצד הערבים”, אינטרס משותף בין פאשיסטים וקומוניסטים יהודיים. מכאן ההשוואה המפלגתית של התנועה הלאומית הערבית הי־אנטי־אימפריאליסטית לתנועה הנאצית ו־השוואת מצב היהודים באזורנו למצב היהודים בגיטאות תחת הכיבוש הנאצי. ככל הלאומנים מקבלים גם הם את התיאוריה של „כולנו בסירה אחת”, של „אחדות כל היהודים מול כל הגויים”.

הוויכוח היה נטוש, איפוא, בין נקודת־מוצא מעמדית־פרולטארית, מארכסיסטית־לנינית ביחס לשאלה הלאומית, לבין גישה ציונית „על־מעמדית” של בידוד עצמי מ־העולם הערבי וראיית כל העולם הערבי כגוש שובני אחד מול ישראל. הוויכוח היה בין: „יהודים התאחדו נגד הערבים העומדים ל־השמדתנו, כמו הנאצים”, לבין: „שוחרי שלום ואנטי־אימפריאליסטים יהודים וערבים, התאחדו במאבק נגד האויב האימפריאליסטי המשותף והריאקציה היהודית והערבית” ו־לא עם האימפריאליזם נגד העמים הערביים, אלא עם העמים הערביים נגד האימפריאליזם.

מכאן נקודה יסודית נוספת בוויכוח:

ז) ריבויזיה בעמדה ביחס לציונות

מנהיגי קמ"ס עברו יותר ויותר לעמדות האידאולוגיה הציונית בשאלה הלאומית הי־יהודית. עוד בוועידת קבוצתו באוגוסט 1965, אמר מ. סנה:

„...יש בעיות הנובעות מתוך הניקה שקיימת בין מדינת ישראל ובין ה־קיבוצים היהודיים בעולם. זאת היא שאלה רצינית. כשנכתוב פרוגרמה נצטרך להתייחס ל־בעייה הזאת ונצטרך למצוא בסיס רעיוני ופוליטי מעשי, אשר יאפשר לנו לפתור את הבעיות האלו הקונ־קרטיות בהתאם ליסודות המדעיים של המארכסיזם־לניניזם ובשותפות ובשיתוף־פעולה עם גורמים אחרים בתנו־עת הפועלים הישראלית, וצריך להת־גבר על קושי זה”.

הגורמים „האחרים” בתנועת הפועלים הם

הגורמים הציוניים. כיצד תיתכן שותפות בין שתי אידיאולוגיות מעמדיות סותרות, כיצד אפשר „להתגבר על קושי זה“? זאת הוכיח ש. מיקוניס בהכרזותיו המרובות על כך, ש„חזרנו לארץ־ישראל אחרי 2000 שנה“, ובהכרזתו שהאלטרנטיבה לי־מאידנק היא ישראל.

לאחרונה עברו מנהיגי קמ"ס לעמדות אידיאולוגיות ציוניות מפורשות. בראיון ב־„קול ישראל“, ב־3 במארס 1968, גאס מ. סנה נאום ציוני־מני מובהק וטען, כי מול־דתם של כל היהודים בעולם היא ישראל. הוא הישווה את מצב היהודים ברחבי העולם למצב האירים, ואמר, כי ב„ארצות־הברית יש יותר אירים מאשר באירלנד, אבל איר־לנד היא המולדת של העם האירי — ולא ארה״ב“. לפי תיאוריה ציונית זו מולדתו של כל יהודי בעולם היא לא הארץ בה הוא נולד וחי, אלא ישראל. זוהי השקפה ריאקצ־יונית, המכוונת לנתק את העמים היהודיים בארצות הסוציאליסטיות והקאפיטאליסטיות מאחייהם — העמים בני עמים אחרים.

בוועידתה, שנערכה באוקטובר 1968, עברה קמ"ס לעמדות ציוניות ברורות: בוועידה זו היא הגדירה את התנועה הציונית כ„תנועה לאומית“, ופנתה לתנועה הקומוניסטית ה־בינלאומית בתביעה לעשות רביזיה בעמדה הלנינית כלפי הציונות. בהרצאת מ. סנה, שאושרה בוועידה, נקבע, כי „מדינת ישראל היא התגשמות הקשר ההיסטורי שהיה קיים כמעט 4000 שנה בין העם היהודי כולו לי־דורותיו ובין ארץ־ישראל“. כן סוכמה ב־וועידה תוכנית להקמת אירגון יהודי עולמי, אשר יפעל בכל המשטרים למען „תמיכה במדינת ישראל ומימוש הזיקה בינה לבין העם היהודי בתפוצות“. אגב, אותו רעיון גופא העלה קודם־לכן דוד בן־גוריון, אשר בתנאים של ימינו הציע לממש את המטרות הציוניות במסגרת יהודית־עולמית כללית ורחבה יותר, מאשר ההסתדרות הציונית הנוכחית.

ח) שאלת אחדות־הפעולה.

המפלגה נאבקה במשך כל השנים לאחר־דו־תפעולה של מעמד הפועלים וכלל העמ־לים להקמת חזית לאומית־דמוקרטית. ב־התאם למדיניות זאת פעלה המפלגה, ולא בלי הצלחה, למען הקמת שיתוף־פעולה בין עמלים, ללא־הבדל השקפה פוליטית והש־תייכות מפלגתית, במאבק על הגנת ענייני־הם, לליכוד כוחות רחב במאבקים פוליטיים שונים.

בהתאם למדיניות המפלגה, חלק נכבד היה לחברי המפלגה בליכוד ועדי הפעולה של נציגי ועדי הפועלים במאבקים גדולים נגד פיתורים, נגד היוקרה, נגד ביטול תוספת־היוקרה, להעלאת השכר ולשיפור תנאי־העבודה, להגנה על זכויות העמלים (חופש השביתה וכו').

בהתאם למדיניות זאת, המכוונת לליכוד מאכסימום כוחות ציבוריים על בסיס פרוג־רמת מינימום, פועלים נציגי מפלגתנו ה־קומוניסטית יחד עם נציגי מפלגות ציוניות ואישים בלתי־מפלגתיים בתנועת השלום ה־ישראלית. תנועת השלום פעלה רבות בתקו־פות מסוימות (פטיציה המונית לאיסור ה־נשק הגרעיני, פעולות סולידאריות עם וייט־נאם, ועוד). הרוב בהנהגת תנועת השלום, — מנהיגי מפ"ם ואחה"ע — לא עמד ב־מיבחן, וב־1956 הצטרף לתומכי המלחמה התוקפנית. כן עשה הרוב ב־1967, ואז הצ־טרפו אליו גם נציגי קמ"ס בתנועת השלום. אף־על־פירכן ולמרות הכל, החליט הוועד ה־מרכזי של מפלגתנו עתה, כב־1956, על אף המשבר החמור הנוכחי, להמשיך ולפעול ב־מסגרת תנועת השלום בשאלות שניתן.

מפלגתנו היתה בין היוזמים הראשיים לי־הקמת תנועת הידידות ישראל־ברה"מ על בסיס רחב ביותר, ולאחר־מכן — להקמתם של הוועד לקשרי תרבות עם ברה"מ, של ליגות לידידות עם הארצות הסוציאליסטיות, של מפעלי נשים על בסיס רחב, וכן של חזית עממית ערבית על בסיס נרחב למדי. כל אלה איפיינו כל השנים את הטאקטיקה הנכונה של המפלגה, שהיא: בכל שאלה ללכת קדימה בחזית הרחבה ביותר האפ־שרית.

כיהא לזעיר־בורגנים, עברו מנהיגי קמ"ס — שהיו נגועים בנגיף הכיתתיות — מי־קיצוניות אחת לשניה, מכיתתיות לאופורטו־ניזם ואף לחסלנות, וזאת בשם קידומה, כביכול, של אחדות־הפעולה. הם הציעו, ש־המפלגה תעבור מהקו הנכון של שיתוף־פעולה בין קומוניסטים וחוגים אחרים על בסיס דרישות פרוגרסיביות אל קו של התחסלות עצמית, רעיונית ופוליטית.

כיום מעלים מנהיגי קמ"ס על נס את שיתוף־הפעולה הרחב ביותר אליו הגיעו עתה בארץ עם כל שאר המפלגות, על הבסיס הריאקציוני של תמיכה משותפת במלחמת־יוני והתנגדות לנסיגה אל קווי ה־4 ביוני במסגרת ביצוע החלטת מועצת־הבטחון (לא קווי ה־4 ביוני ולא קווי ה־11

ברה"מ במזרח-התיכון. בהופעתו באשקלון אמר:

"אני משוכנע שמוסקבה תלמד את לקח וייטנאם, והוא, שהאמריקאים שלחו, לפני מספר שנים, רק יועצים ונשק לממשלת דרום-וייטנאם והגיעו לחצי מיליון חיילים לוחמים" ("ידיעות אחרונות", 3.3.68 — ה' מרכאות במקור).

(י) הנורמות של המפלגה הקומוניסטית; הצנטראליזם הדמוקראטי

מנהיגי המיעוט הלאומני בוועד המרכזי רמסו את הדמוקראטיה המפלגתית ואת הצנטראליזם כאחד, בהתנשאות מעל לרוב בוועד המרכזי ובקאדר המפלגתי. הם דיברו וכתבו בגלוי על כך, שלא כל החברים שווים, שיש חברים בעלי "משקל סגולי" מיוחד, מחבר יהודי "שווה יותר" מחבר ערבי, ועוד תיאורים גזעניות דומות.

המיעוט חתר תחת כל הנורמות המפלגתיות. הוא התקשר עם העתונות הבורגנית והדליף לה על העניינים הפנימיים של ה' מפלגה, וזאת כדי לגייס את העתונות ה' עוינת למסע-צלב פרובוקאטיבי וסלפני בגד הרוב בוועד המרכזי ונגד דרכה של המפלגה.

בניגוד לכל נורמות דמוקראטיות, ניצלו מנהיגי המיעוט את שליטתם במערכת בטאון המפלגה דאז, "קול העם", ופירסמו בו עמדות שהיו בניגוד להחלטות הוועד ה' מרכזי ומוסדותיו.

המיעוט בוועד המרכזי התארגן בסיעה חשאית במפלגה, אשר אירגנה סיעות חתרניות מקבילות במחוזות המפלגה ובסניפיה. בזה האופן הושלמה החסלנות הרעיונית-פוליטית בחסלנות לגבי העקרונות האירגוניים של מפלגה קומוניסטית, של מפלגה מהפכנית מטיפוס חדש.

★

מנהיגי קמ"ס אינם מחדשים בעצם ולא כלום:

מבחינה רעיונית, הם חוזרים על עמדות לאומניות-ציוניות ישנות-נושנות.

מבחינה פוליטית, הם תומכים במדיניות ישנה-נושנה של החוגים השליטים שפשטה את הרגל, ושהוכיחה במשך כל שנות קיומה של מדינת ישראל, כי אינה מסוגלת לפתור שום שאלה יסודית העומדת בפני ישראל.

מבחינה אירגונית, הם חוזרים על השיטות הישנות-נושנות של כל סיעה (פראקציה), המידרדרת אל המחנה האנטי-קומוניסטי.

התנועה הקומוניסטית התנסתה כבר רבות

(ביוני"). הדברים הגיעו לידי כך, שוועידת קמ"ס בנובמבר 1968 קיבלה החלטה מיוחדת בתמיכה בפעולה הצבאית, שבוצעה נגד מטרות אזוריות במצריים (בין קאהיר ל' אסואן), פעולה שסימנה אסקלציה חדשה של התוקפנות.

לכך אין קוראים יצירת חזית או הקמת שיתוף-פעולה, אלא בגידה בעניין השלום ו' הקידמה, מעבר לצד השני של הבריקאדה, נטישת החזית הפרוגרסיבית של שוחרי ה' שלום והידידות בין העמים.

(ט) העמדה כלפי התנועה הקומוניסטית סית הבינלאומית וכלפי ברית-המועצות

אנשי המיעוט בוועד המרכזי דחפו את המפלגה מדי פעם למסע נגד מפלגות-אחיות. הם לא הסתפקו בהופעה עצמאית של המפלגה בכל שאלה ושאלה, הם לא הסתפקו בהסתייגותה מהופעות שלא נראו לה והנוגעות לה, אלא ראו במסע נגד מפלגות-אחיות דרך לחינוקה, כביכול, של ה' מפלגה בארץ.

ההתפתחות הוכיחה, כי הוויכוח לא היה על עצמאות המפלגה הקומוניסטית הישראלית. המפלגה הקומוניסטית הישראלית היתה תמיד מפלגה עצמאית ופעלה בהתאם להחלטות ועידותיה ומוסדותיה הנבחרים ע"י חבריה. עצמאותה המלאה של המפלגה אינה סותרת כלל וכלל את הסולידאריות שלה עם התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, וב' מיוחד עם המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות.

ההתפתחות הוכיחה, כי מנהיגי קמ"ס חתרו להפיכת המפלגה הקומוניסטית הישראלית לכלי-שרת בידי החוגים השליטים בישראל והתנועה הציונית למטרות של חתירה אידי' אולוגית ואירגונית בתנועה הקומוניסטית הבינלאומית ובקרבת חוגים שמאליים בחוץ-לארץ.

בחיפוי מסך-עשן דמאגוגי של מאבק לאי-תלות במקב"מ, בתנועה הקומוניסטית הבינלאומית, נהיו מנהיגי קמ"ס לתלויים ב' משרד-החוץ הישראלי ובמדיניות הכללית של ממשלת אשכול.

מנהיגי קמ"ס נטשו כליל את עיקרון ה' סולידאריות הבינלאומית של הקומוניסטים והכוחות האנטי-אימפריאליסטיים. בהסתתם האנטי-סובייטית והאנטי-קומוניסטית הם מגיעים ממש לשיאים. בהתפרעותו האנטי-סובייטית הבלתי-מרסנת, הגיע מ. סנה עד לידי השוואת תפקידם של האימפריאליסטים האמריקאיים בווייטנאם עם תפקידה של

התפזרו לכל רוח.
בסיכומי של דבר: קמ"ס נטשה את ה-
מארכסיזם-לניניזם, תורתו של מעמד-הפוע-
לים, ועברה להשקפת-עולם של הבורגנות.

למניעת הפילוג

העלות חברים נוספים לחברות מלאה בוועד
המרכזי, כדי ליצור באופן כזה פריטט ולנהל
את המפלגה בצורה מוסכמת. כן יזמנו הסכם
לדחיית הוועידה ה-15 עד דצמבר 1965, כדי
לאפשר הליכה משותפת לבחירות להסתדר-
רות, לכנסת ולרשויות המקומיות. המיעוט
הפר את ההסכם וכפה על הוועד המרכזי
לערוך ועידה מייד.

לאחר שבבחירת הצירים לוועידה (במס-
גרת האים ובמסגרת סניפים) נשאר בעלי
הסטייה הלאומנית-יהודית פעמיים במיעוט,
הם פילגו את המפלגה.

שיקולו של המיעוט, שהתארגן כסיעה,
היה, כי אם יופיע ברשימה נפרדת לקראת
הבחירות לכנסת, להסתדרות ולרשויות ה-
מקומיות, הרי נוכח התמיכה הגלוייה בו
מצד החוגים השליטים, העתונות הציונית
והרדיו — יזכה להצלחה בבחירות, ואילו
רשימת המפלגה הקומוניסטית הישראלית
תיכשל. מכאן חפזונו של המיעוט להכרעה
לפני הבחירות, מכאן חתירתו העקשנית ל-
פילוג המפלגה לפני הבחירות. מטרתו לא
היתה לפלג בלבד. מטרת הפלגנים ואלה
שעמדו מאחוריהם והריעו להם, היתה לש-
בור, לחסל את המפלגה הקומוניסטית ה-
ישראלית ולקיים אירגון בשם זה כמכשיר
בידי השלטון.

אולם, כל שיקולי הקבוצה הלאומנית עלו
בתוהו. בבחירות לכנסת השישית, שנערכו
בנובמבר 1965, קיבלה רשימת קמ"ס ציר
אחד בלבד. לעומת זאת, למרות הקשיים
העצומים, למרות ההסתה הפרועה שהתנהלה
נגד מפלגתנו, למרות האיומים בדלגאליז-
ציה של המפלגה, ולמרות שיצאנו לבחירות
בלא כל אמצעים — הצליחה מפלגתנו ל-
העביר לכנסת שלושה צירים.

היתה זו הכרעה ברורה וחד-משמעית,
במי תומכים הבוחרים הקומוניסטיים בי-
ש"ל. לאחר שרוב חברי המפלגה הוכיח ב-
בחירת הצירים לוועידה ה-15, כי הוא תומך
בקו המארכסיסטי-לניני של הרוב בוועד
המרכזי, נתנו בבחירות לכנסת למעלה משני
שלישים של הבוחרים הקומוניסטיים את

בכגון אלו. מפלגתנו לא שכחה את נסיונה
היא עם „המפלגה הקומוניסטית העברית“,
קודמתה של קמ"ס, ששבקה חיים לכל חי
ורוב חבריה הצטרפו למפא"י ולמפ"ם, או

3. המאבק

הוועד המרכזי השקיע מאמצים גדולים
ביותר, כדי למנוע מהמיעוט לפלג את ה-
מפלגה, וכן למען החזרת האחדות לאחר
הפילוג. יצאנו מתוך ההנחה הנכונה, כי
למרות חילוקי-הדעות הפוליטיים העמוקים,
לא היתה הצדקה אובייקטיבית לפילוג המפ-
לגה.

הערכנו בצדק, כי פילוג המפלגה הוא
פשע כלפי המפלגה, כלפי מעמד הפועלים
ועם ישראל, כלפי התנועה הקומוניסטית
הבינלאומית והתנועה האנטי-אימפריאליס-
טית, כלפי העניין הכללי של השלום וה-
סוציאליזם. הערכנו נכון, כי מפילוג המפלגה
הקומוניסטית הישראלית ירוויחו רק ה-
ריאקציה והאימפריאליזם.

לכן, מאבקנו למניעת הפילוג ולהחזרת
האחדות לאחריו, לא נבע משיקולים טאק-
טיים, אלא משיקולים עקרוניים, מתוך אח-
ריות היסטורית לגורל מפלגתנו, לעתיד
היחסים היהודיים-ערביים והישראליים-ער-
ביים, מתוך מניעים פאטריסטיים ואינטרנא-
ציונאליסטיים.

אולם, כשם שמאבקנו למניעת הפילוג,
ולאחר-מכן להחזרת האחדות, נבע משיקולים
עקרוניים, כן עמוקה היתה חתירתם של סנה
ומיקונים לפילוג המפלגה, לאחר שלא הצ-
ליחו לכפות עליה קו כללי אחר, לאומני-
יהודי נארציוני.

אנשי המיעוט קיוו, שבעזרת השלטונות
ומנהיגי המפלגות הציוניות יעלה בידם ל-
שבור את המפלגה. בעתונות הבורגנית הור-
פיעו פירסומים, המאיימים על הליגלות של
המפלגה, „אם מיקונים וסנה לא יעמדו ב-
ראשה“. אורגנו פירסומי השמצות ורכילות
בעתונות הציונית, הופעלו שיטות לחץ ור-
קבוצות-מחץ בריוניות; בעזרת אמצעים כ-
אלה השתלטו אנשי המיעוט על רכוש המפ-
לגה. אולם כל מאמציהם לשבור את המפ-
לגה עלו בתוהו.

כדי למנוע את הפילוג הלכנו לקראת
ויתורים מרחיקי-לכת. הרוב בוועד המרכזי
ויתר מרצונו, ואף ביוזמתו הוא, על היותו
רוב בוועד המרכזי ובמוסדותיו, הסכים ל-

קולם למען הקו הנכון, למען מדיניות הוועד המרכזי.

הקבוצה הלאומנית שהתפלגה מהמפלגה נכשלה בבחירות, למרות שלא בחלה בשום אמצעים כדי לשאת חן בעיני הועיר-בורגנות ולנגן על גימות לאומניות, תוך השלכת רפש על מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית ועל עברה המפואר. "מק"י הישנה מתה!", "טי" הרגו את המפלגה מהנאציזם האליסטים הערביים ומהניהיליסטים היהודיים!" — זעקו הם בראש חוצות. אך כל זה לא הועיל.

✱

נשאלת השאלה: האם הוועד המרכזי הר קודם טיפל נכון במצב? אולי יכול היה למנוע את הידרדרותו של המיעוט בוועד המרכזי ואת הצטרפותם של מספר ניכר של חברים אליו?

לאחר שהמזכיר הכללי דאז, ש. מיקור ניס, הצטרף להשקפותיו הלאומניות של מ. סנה והפך לשותף בפעולת התתירה הסיעתית של מ. סנה ותומכיה, היה קשה ביותר לוועד המרכזי לשלוט במצב. לש. מיקוניס חלק גדול בפילוג המפלגה. ש. מיקוניס לא היה מוכן להשלים עם העובדה, שהוא נשאר במיעוט בוועד המרכזי ובלשכה הפוליטית, שהרוב בוועד המרכזי ובמוסדותיו התנגד למסמכיהם הלאומניים-יהודיים. כתגובה נקט ש. מיקוניס בשיטה של הפרת הנורמות הרגילות בהנהגת המפלגה, בשיטה של מתן הוראות על דעת עצמו ובניגוד להחלטות הלשכה הפוליטית (כגון ההוראות שנתן לי. צבן בפורום הבינלאומי של הנוער שנערך ב-1964 במוסקבה, הוראות שהיו מנוגדות להחלטת המפורשת של הלשכה הפוליטית). אסור לשכוח, שאם מדובר ברוב של הוועד המרכזי, הרי הכוונה היא רק לבחינה הרעיונית-פוליטית. הרוב לא היה מאורגן, ובדרך-כלל חבריו אף לא הופיעו באותן עמדות, בנוגע לדרכי הטיפול במצב שנוצר בוועד המרכזי ובמפלגה. חברי הרוב בוועד המרכזי שמרו על עקרונות הצנטראליזם הדמוקראטי והנורמות הלניניות בחיי המפלגה גם כאשר אנשי מיקוניס-סנה פעלו בגלוי כסיעה מאורגנת נגד עמדות הוועד המרכזי.

הוועד המרכזי לא גילה עירנות מספקת והתחל באיחור במאבק נגד הסטיות והחזקת רגנות של סיעת סנה-מיקוניס. מחזכתו של הרוב בוועד המרכזי היה לנהל, בשם הוועד המרכזי בעוד מועד, את המאבק הרעיוני-פוליטי נגד הפעילות הסיעתית הלאומנית

בתוך אירגוני המפלגה. במפלגה קומוניסטית קיים חופש ויכוח, דמוקראטיה רחבה ביותר, אך באותה מידה, לאחר סיום הוויכוח וקבלת החלטות על-ידי המוסדות הנבחרים המוסמכים, מחייבת אחדות הביצוע והפעולה.

במבט לאחור אפשר לקבוע, כי בניהול הנכון של הוויכוח היו גם חולשות, שנוצלו על-ידי הסיעה הלאומנית על מנת להרים באורח דמאגוגי את דגל המאבק נגד הכי-תניות ונגד הופעות שליליות לגבי ישראל מצד גורמים בתנועה הלאומית הערבית הר-אנטי-אימפריאליסטית. על-ידי-כך הקלנו עליהם, במידה ידועה, להסיח את הדעת מהבעיות האמיתיות, שהיו שנויות במחלוקת.

תוך כדי הפעילות הנכונה והחשובה ל-מניעת הפילוג, נעשו גם שגיאות. הוויתור, למשל, מרחיק-הלכת שעשינו, הוויתור על הרוב בוועד המרכזי וקביעת פריסט, לא עזר ולא מנע בעד הפלגנים מלפלג את המפלגה. הוויתור מרחיק-הלכת היה ביטוי לרצונו העז של הרוב בוועד המרכזי להציל את אחדות המפלגה. אך המיעוט ניצל את ה-וויתור להסתערויות נוספות.

ההסכמה המשותפת במושב הוועד המרכזי ב-2 באוגוסט 1965, בדבר קיום שתי ועידות היתה שגיאה.

לפני הפילוג נתגלו חולשות בעבודת ה-וועד המרכזי ובטיפולו במצב. החולשות הת-בטאו:

(א) בהסתגרות הלשכה הפוליטית, בראשותו של ש. מיקוניס, מהוועד המרכזי, בהסתגרות הוועד המרכזי מהקאדר המפלגתי. המסקנה מכך, כי הוועד המרכזי הוא אשר חייב להיות המנהל האמיתי של ענייניה הפוליטיים והאירגוניים של המפלגה בין ועידה לוועידה, הלכה למעשה. ומסקנה שנייה — יש להעמיק ולהרחיב את הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית.

(ב) הוועד המרכזי לא הגיב כראוי על הפרת הנורמות של הנהגה קולקטיבית ושל עקרונות הצנטראליזם הדמוקראטי על-ידי ש. מיקוניס, מ. סנה ואחרים. הוא לא הקפיד על שמירת העקרון של כפיפות המיעוט לרוב לאחר דיון דמוקראטי, כפיפות מוסד נמוך יותר למוסד גבוה יותר, כפיפות הר-חברים בפעולה מפלגתית (כמו מערכת) או ציבורית (כמו פורום הנוער הבינלאומי) ל-קו המדיני של המוסדות המרכזיים של הר-מפלגה.

מכאן המסקנה, שסלחנות על הפרת הר-

מכאן המסקנה, שהרחבת החינוך הרעיוני-פוליטי והעמקתו הן צורך חיוני להתפתחות המפלגה ולביצור אחדותה.

★

המגמה לרכוש שמאל ציוני לרעיונות ה-מארכסיזם-לניניזם, למפלגה קומוניסטית — היא מגמה נכונה. אך צירופו למעשה של החבר למפלגה צריך להיעשות, כאשר החבר שלם עם המפלגה מבחינה פוליטית-רעיונית ואירגונית. אצל חלק מהשמאל של מפ"ם, שהצטרף למפלגה, זה אומנם היה כך, ולכן יש לנו בהנהגת המפלגה ובשורותיה חברים מצויינים, שהצטרפו למפלגה עם "השמאל" ב-1954. אך כמחצית חברי "השמאל", שהצטרפו למפלגה, עזבה את המפלגה לאחר שנה-שנתיים. חלק אחר חזר בתקופה מאוחרת יותר לעמדותיו הלאומניות הקודמות. קבלת "השמאל" למפלגה היתה למעשה קולקטיבית ולא אינדיבידואלית, כפי שתובע התקנון.

שגיאה היתה העלאתם המהירה מדי של כמה ממנהיגיהם לוועד המרכזי, ובמיוחד צירופו של מ. סנה לוועד המרכזי ולאחר מכן ללשכה הפוליטית, בניגוד לנורמות הר-לניניות בהעלאת קאדרים. אפילו את התק-נון שינינו במיוחד למטרה זו. על המפלגה להעלות קאדרים חדשים ל-תפקידי הנהגה, אך אמת-המידה העיקרית צריכה להיות הנאמנות הקומוניסטית — הרעיונית-פוליטית והאירגונית.

★

בסיכומי של דבר: המאבק העיקבי של הרוב בוועד המרכזי הקודם למניעת הפי-לוג, והמאבק של הוועד המרכזי של מפלג-תנו למען החזרת האחדות לאחר הפילוג — היו נכונים וחיוניים. הדאגה לאחדות המפ-לגה הינה עניין עקרוני. יחד עם זאת, היו הולשות ושגיאות במערכה חשובה זו, שהיא אך לכבוד למפלגה.

תקנון, הנורמות המפלגתיות והקולקטיביות. בהנהגה, אינה מתקנת אלא מוסיפה להידרדרות נוספת. מסקנה שנייה מכאן, שפשרות מטשטשות במקום סיכומים בהירים וברורים בשאלות פוליטיות, אינן מועילות לאחדות אלא מזיקות.

ג) הוועד המרכזי לא הקשיב לאותות-אזהרה פוליטיים ואירגוניים מצד חברי מפ-לגה נאמנים, אשר התריעו, כי מתנהלת הס-תערות סיעתית מתוכננת נגד מדיניות הר-מפלגה ונגד הוועד המרכזי שלה.

מכאן המסקנה, שעל הוועד המרכזי לשים לב, להקשיב ולדון בפניות ובאזהרות חברים. ד) היתה זו שגיאה וחוסר ערנות מצד הוועד המרכזי, כאשר כפה על הוועד המר-כזי של בנק"י, בניגוד לרצונו, מזכיר כללי חדש — יאיר צבן.

★

החינוך הפוליטי-רעיוני בשנים האחרונות שלפני הפילוג, היה בתקופות שונות די אינטנסיבי. הוא התרכז בעיקר במאבק נגד הסטיות, אשר התעוררו בתנועה הקומוניסט-טית הבינלאומית, ואשר איימו גם על מפ-לגתנו: בתקופה מסוימת — הסטייה הר-ביוניוניסטית, ולאחר-מכן הסטייה הדוגמא-טית "שמאלנית". הצלחנו בכל תקופה ותק-פך להדוף הסטייה האקטואלית בתנועה, בר-מפלגתנו. אך כאן נתגלו החולשות:

(1) בתקופה שלחמנו נגד הדוגמאטיזם לא שמנו לב לצמיחתן של תפיסות רביזור-ניסטיות וחסלניות אצלנו, שערערו על הר-חות-היסוד של המארכסיזם-לניניזם;

(2) הונחנו בשנים הללו כמעט לגמרי את הלימוד המארכסיסטי-לניני בשאלה הר-לאומית היהודית והציונית. בזה האופן פתח-נו פתח לחדירת דעות לאומניות-יהודיות, נארציוניות.

נוק מיוחד הביא "קול העם" בעריכתו של מ. סנה, אשר באורח שרירותי הפיץ בשיט-תיות דעות לאומניות-יהודיות.

4. סיכום

עם המיעוט הלאומני בוועד המרכזי. ב) הוועד המרכזי של המפלגה שמר על הקו הכללי, המארכסיסטי-לניני, של הר-מפלגה, על אחדותה היהודית-ערבית, על נאמנותה לעקרונות האינטרנאציונאליזם הר-פרולטארי והפאטריוטיזם הישראלי. הוועד המרכזי יכול היה לעמוד בהצלחה במערכה החדה לתמיכתם ולעמידתם על

הפילוג במפלגה וניתוח הבעיות שהיו שנויות במחלוקת בהתפתחותן מוכיחים:

א) הדרך הרעיונית וקווי המדיניות הר-טאקטיקה של המפלגה הקומוניסטית הר-ישראלית היו נכונים והביאו — למרות הר-תנאים האובייקטיביים הקשים והמסובכים — להתקדמות המפלגה ולגיבושה; הוועד המר-כזי צדק בכל השאלות שהיו נטושות בוויכוח

המשמר של רוב הקאדר המפלגתי, אשר במאבקים הקשים למען הצלת המפלגה גילה דמתי-הכרה קומוניסטית גבוהה, מסירות ו אומץ-לב מהפכניים.

ג) סיעת המיעוט שהתארגנה בוועד ה- מרכזי פילגה את המפלגה, לאחר שהרוב בוועד המרכזי ובמפלגה דחה את נסיונותיה לכפות על המפלגה קו כללי אחר, לאומני- יהודי, נא-רציוני.

אחריות מיוחדת לפילוג מוטלת על ש. מי- קונים, מי שהיה מזכיר כללי של המפלגה, אשר מעל בתפקידו ונתן יד לאירגון הסיעה הפלגנית הלאומנית ע"י מ. סנה ולפעולות החתירה הפוליטיות והאירגוניות תחת אושר- יות המפלגה ושלמותה. לולא הצטרפותו של ש. מיקונים למדיניותם ולחתימתם הפלגנית של מ. סנה וחבורתו, לא היו מצליחים ה- פלגנים במלאכתם, לא היו יכולים לפלג את המפלגה ולהוליך שולל חברים רבים.

ד) קבוצת מיקונים-סנה היא כיום איר- גון אנטי-קומוניסטי, הנתמך על-ידי החוגים השליטים בישראל ומנהיגי המפלגות הציר- ניות. התכלית היחידה לקיום הקבוצה היא: המאבק נגד המפלגה הקומוניסטית הישרא- לית וביצוע פעולות חתירה בקרב התנועה הקומוניסטית הבינלאומית ובקרב חוגי ה- שמאל בחוץ-לארץ.

קמ"ס הוציאה את עצמה מן התנועה ה- קומוניסטית הבינלאומית, אשר הביעה את סולידאריותה והזדהותה עם מפלגתנו הקומו- ניסטית הישראלית.

המפלגה לא תחדל ממאמציה לשכנע את חברי קמ"ס, כי מנהיגיהם, אשר הדרדרו אל ביצת האנטי-קומוניזם והאנטי-סובייטיזם והתייצבו בחזית אחת עם החוגים הפרו- אימפריאליסטיים התוקפניים השליטים — מסבים בכך נזק לשמאל בישראל, למעמד הפועלים הישראלי, לאינטרסים הלאומיים של ישראל, לעניין השלום הישראלי-ערבי. מטרת מאמצינו אלה היא להחזיר חברים מקמ"ס אל חיק המארכסיזם-לניניזם ואל שורות המפלגה.

המפלגה תראה בקיום קשר כלשהו מצד מפלגה-אחות עם קבוצת מיקונים-סנה ה- אנטי-קומוניסטית התערבות בעניינים הפני- מיים של המפלגה הקומוניסטית הישראלית והפרת הנורמות של יחסים בין מפלגות קומוניסטיות-אחיות.

נסיון שלוש השנים האחרונות מוכיח, כי צדקה ועידתנו ה-15, אשר הכריזה בקשר להתפלגות הקבוצה הלאומנית:

"לא הפרוגרמה של המפלגה הקו- מוניסטית הישראלית פשטה את ה- רגל. לא רעיון אחוות-העמים היהודי- דית-ערבית פשט את הרגל. לא רעיון השלום הישראלי-ערבי פשט את ה- רגל. פשטו את הרגל עסקנים מסור- ימים של המפלגה, אשר לא עמדו במבחן המיפנים ההיסטוריים החד- שים בארץ, באזור ובעולם. הם גואשו מלרכוש את המוני-העם בישראל על בסיס הפרוגרמה של המפלגה הקו- מוניסטית הישראלית להצלה לאומית, להבטחת עתידה של ישראל, ואשר יצאו לחפש להם דרכים קלות, תוך נטישת עצם המטרה, בכך לא ירכשו תמיכה ולא ירחיבו את השפעת מק"י". (ספר הוועידה ה-15 של ה- מפלגה הקומוניסטית הישראלית, עמ' 69—70).

ואכן, החיים הוכיחו באורח מלא את נכו- נותה של הערכת ועידתנו.

יכולים אנו לסכם, כי בשלוש השנים ה- קשות שעברו על מפלגתנו הקומוניסטית ה- ישראלית היא עמדה בכל מיבחי התקופה, כשהיא נאמנה למעמד הפועלים הישראלי, לעם ישראל, לציוניי האינטרנאציונאליזם הפרולטארי.

הולכים אנו לוועידה ה-16 בבטחון ב- צידקת דרכנו הרעיונית והמדינית, מחושלים ומלוכדים כאיש אחד סביב הפרוגרמה של מפלגתנו, באחדות יהודית-ערבית איתנה, ו- כחולייה בלתי-נפרדת של התנועה הפולי- טית הגדולה ביותר של דורנו — התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

ד. עבודת המפלגה במבחנים הקשים

העידו על יכולתה של מפלגתנו להתגבר על הקשיים העצומים ולהתארגן מחדש בתקופה קצרה.

הקו המארכסיסטי-לניני הנכון של המפלגה, דרכה האינטרנאציונאליסטית והפאסטי-ריוטית, המסירות וההקרבה של חברי המפלגה, חברי ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי, ההתגייסות של חלק ניכר מהארזים לימין המפלגה — כל אלה הוכיחו את עצמם במערכות הבחירות הללו. מיבחנו אלה, שבאו פרק זמן קצר מאוד לאחר הפילוג, הפגינו את אחדותה הפוליטית-רעיונית של המפלגה, את ליכוד אירגוניה וחבריה סביב הוועד המרכזי. אל סלע האחדות היהודית-ערבית של המפלגה התנפצו כל המאמצים של הכוחות האנטי-קומוניסטיים, של ראשי השלטון והתנועה הציונית — שנעזרו בקבוצת מיקוניס-סנה.

במאבק למען השלום וזכויות העמים

הוועידה ה-15 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית קבעה כתפקיד מרכזי את המאבק לשינוי המדיניות הישראלית הרשמית, למדיניות של שלום, אי-תלות באימפריאליזם, דמוקרטיה וקידמה חברתית.

מעל הבמות הציבוריות של הכנסת, ההסתדרות והרשויות המקומיות, השמיעו נציגי המפלגה את דבר הקומוניסטים הישראליים אל המוני העמים, בעתונות ובפירסומים שונים, באספות, בעצרות ובפעולות-רחוב, בהופעות במקומות-עבודה ובחוגי-בית, קראה מפלגתנו לליכוד שוחר-השלום בארצנו ל-מען הצבת סכר בפני ההידרדרות ההרפתקנית של מדיניות הממשלה, שהוליקה, לפי כל הסימנים, למלחמה חדשה.

חברי המפלגה הקומוניסטית הישראלית היו בין היוזמים והפעילים באירגון מערכות רבות של פועלים ומאבקים של כלל העובדים השכירים. חברינו נימנו על פעילי ועדי הפעולה של ועדי הפועלים, אשר אירגנו

התקופה בין הוועידה ה-15 לבין הוועידה ה-16 היתה אחת התקופות הקשות ביותר בתולדות מפלגתנו. יכולים אנו לסכם, כי המפלגה עמדה בכבוד בכל המיבחנים החמורים של התקופה.

הולכים אנו לוועידה ה-16, כאשר שורותינו מלוכדות ואחדותנו היהודית-ערבית אי-תנה מאין-כמותה.

התפקידים הראשונים שהוטלו עלינו מייד לאחר הפילוג היו: לארגן מחדש את המחרזות והסניפים אשר נפגעו במיוחד עקב הפעילות הפלגנית של קבוצת מיקוניס-סנה; להבטיח את הופעת העתונות המפלגתית; לגייס את כל אירגוני המפלגה למערכות הבחירות להסתדרות, לכנסת ולרשויות מקומיות, כדי להבטיח הופעת רשימתנו הקומוניסטית בבחירות הללו; לגייס בקרב חברי המפלגה ואוהדיה את האמצעים הכספיים ההכרחיים לפעולת המפלגה ולניהול מערכות הבחירות.

הסתה פרוצה נוהלה נגד מפלגתנו, בה נטלו ראשי קמ"ס חלק מרכזי. באורח שרירותי נשללה מאיתנו האפשרות להופיע בבחירות בשמנו „המפלגה הקומוניסטית הישראלית“ ונאלצנו להופיע ברשימותינו ל-בחירות להסתדרות ולכנסת בשם „הרשימה הקומוניסטית החדשה בישראל“ (רק"ח). אולם, על-אף הגיבוי המלא מצד השלטון לו זכתה קבוצת מיקוניס-סנה, על-אף מסע ה-שיטנה והאיזמים נגד מפלגתנו, על-אף אווירת הטרור וההסתה הלאומנית השובינית נגד מפלגתנו הקומוניסטית, הצליחה המפלגה לרשום לזכותה הישגים חשובים בבחירות.

בבחירות לכנסת קיבלה מפלגתנו 3 צירים, לעומת נציג אחד לקמ"ס; בבחירות למועצות המקומיות זכתה מפלגתנו לנציגות ב-14 מהן, בעוד קמ"ס לא זכתה לנציגות אף לא במועצה אחת; כתוצאה מהבחירות לוועידת ההסתדרות קיבלה רשימתנו 2 נציגים בוועד הפועל של ההסתדרות (כמספר שקיבלה גם קמ"ס). הישגים נכבדים אלה

איגודים המקצועיים ובמועצות הפועלים ר' לדאוג לטיפול קונקרטי במקומות העבודה. את הפעילות האיגוד-מקצועית יש לשלב ב' הסברה פוליטית ולנהלה מתוך ידיעת ה' בעיות המיוחדות במקומות-עבודה שונים ר' בענפים שונים. יש לעבד דרישות קונקרטיות ודרכי-מאבק הולמות. חשובה החתירה למציאת בסיס משותף עם פועלים בעלי השקפות שונות למען קידום מאבק העובדים. דבר זה חשוב גם במאבק נגד השפעת הלאומנות והמיליטאריזם, המתעטפים באיצי-טלה של „ליכוד לאומי“, למגיעת מצב של בידוד הקומוניסטים, אותו מנסים ליצור ב' מקומות העבודה המעבידים ועסקני המפר' לגות, השותפות לקואליציה המלחמתית.

פעילות חברי המפלגה במקומות העבודה חייבת לחתור להקמת תאים במפעלים ו' אקטיבים אזוריים. למען קידום הפעילות האיגוד-מקצועית יש לדאוג לקיומם של כ' נוסים קבועים של הפעילים במקומות העבודה, להוצאת חומר מקומי על בעיות מקר' מיות ועל בעיותיהם הקונקרטיות של מקר' מות עבודה, להרחבת רשת הכתבים המד' ווחים לעתונות המפלגתית על הנעשה ב' מקומות העבודה, להבטחת חברותם בהס' תדרות של כל חברי המפלגה, החברים ה' בוגרים בבנק'י ואוהדי המפלגה.

הפעילות המוניציפאלית והכלל-דמוקרטית

השטח המוניציפאלי יוצר אפשרויות רבות להגנה על ענייניהם החיוניים של התושבים. מיעוט התמיכה הממשלתית בשירותים המר' נוציפאליים והמגמה הקבועה במדיניות ה' ממשלה להעביר את נטל השירותים הסוצי' אליים יותר ויותר על שכם הרשויות המקר' מיות ועל חשבון הגדלת המסים המקומיים — פוגעים ברמת השירותים הסוציאליים ר' באינטרסים של האוכלוסייה. ההוצאות ה' צבאיות הגדלות והולכות, מביאות להקפאת תוכניות הפיתוח ולצימצום השירותים ה' סוציאליים.

הנציגים הקומוניסטיים ברשויות המקר' מיות מגינים בעקביות על האינטרסים של התושבים. גם במקומות רבים, בהם אין נצי' גות קומוניסטית ברשויות המקומיות, פעי' לים חברי המפלגה להגנת האינטרסים של התושבים, ובמיוחד של תושבי שכונות-הער' ני ודלת-העם. חברי המפלגה נטלו חבל פעיל במאבקם של תושבי שכונות-העוני ה'

שביתות-מחאה ארציות, עצרות פועלים ר' שיגור משלחות של ועדי פועלים אל הוועד הפועל של ההסתדרות ואל הכנסת. בפעילור' תם זו הודרכו חברי המפלגה ע"י מדיניות המפלגה, המבוססת על אחדות-פעולה של העמלים, על ליכודם של העובדים ללא-הבדל השקפה פוליטית והשתייכות מפלגתית וללא-הבדל לאום, להגנה על האינטרסים החיוניים שלהם, ועדי-הפועלים קיימו פעולות סולידאר' ריות עם פועלים שובתים. בשורה של יישר בים הוקמו בתקופת המשבר הכלכלי ועדי מובטלים, שניהלו מאבק למען עבודה ול' מען ביטוח מפני אבטלה.

קומוניסטים, מזכירים וחברים של ועדי עובדים ופעילים במקומות עבודה, מילאו תפקיד חשוב בהדרכת מאבק הפועלים וכלל העובדים למען העלאת-שכר ולהגנת זכויר' תיהם. פעילות זו נוהלה באווירה של רדי' פות והסתה אנטי-קומוניסטית, שהחמירו ב' מיוחד לאחר מלחמת-יוני 1967. המעבידים הצליחו, בעזרתם הפעילה של עסקני ההס' תדרות, לפטר מהעבודה חברים רבים, ר' ביניהם מזכירים של ועדי עובדים, אשר מילאו תפקיד חשוב בוועדי הפעולה ובוועדי העובדים, ואז היו ידועים במסירותם ל' ציבור הפועלים.

בבחירות לוועידת הסתדרות המורים ב' שנת 1968, הופיעה רשימה דמוקרטית של מורים מתקדמים, רשימת „קידמה“, אשר נתמכה ע"י מפלגתנו הקומוניסטית. הרשימה השיגה מספר ניכר של קולות (שעלה ב' 50% על מספר הקולות שאספה קמ"ס). הישג זה הושג למרות שרשימת המורים המתקדמים נאלצה לאסוף מאות חתימות, למרות מסע-ההסתה והאיומים נגד המורים שחתמו על הרשימה.

הבחירות לאיגוד הפועלים החקלאיים, ל' הסתדרות הפקידים ולאגוד פועלי המזון, נערכו ב' 1968 באווירה של שוביניות, טירור' והסתה אנטי-קומוניסטית. אך למרות התנ' אים הקשים השיגה רשימת המפלגה נציגות בכל אחד מהאיגודים הנ"ל. התוצאה הכור' ללת של מספר המצביעים עבור רשימותינו הקומוניסטיות הראתה, כי המפלגה שמרה על הקולות שקיבלה בבחירות הכלליות ל' הסתדרות.

תפקידם של מוסדות המפלגה, של כל אירגוניה וחבריה, הוא להגביר את הפעי' לות במקומות העבודה, בלשכות העבודה ובמוסדות ההסתדרות. למרות הקשיים יש להבטיח פעילות סדירה של חברינו בכל ה'

מפונות בת"א יפו, אשר העלו את הדרישה "דירה תמורת דירה" ו"עסק תמורת עסק". ביחד עם ההערכה לפעילות החברים במועצות המקומיות ולעבודה המוניציפאלית הטובה של סניפים שונים, יש לציין, כי במקומות לא־מעטים בהם קיימים סניפי מפ"לגה, כמעט ואינה מתנהלת פעולה מוניציפאלית. תופעות אלו מחייבות תשומת־לב מצד הסניפים והמוסדות המחוזיים למען תיקון הדבר.

לאחר הוועידה ה־15 קיבל הוועד המרכזי שורת החלטות בדבר המשך הפעולה בקרב האירגונים הדמוקראטיים, להבטחת קיומם ולשמירה על מצעיהם. החלטות אלו התייחדו לפעילות בתנועת הידידות ישראל־ברה"מ, בליגות לידידות עם הארצות הסוציאליסטיות, באיחוד נשים דמוקראטיות בארגון הלוחמים האנטי־נאציים. באותם מקומות בהם ממלאים תפקיד מדרך חברי המפלגה ופעילים בלתי־מפלגתיים, הנאמנים למצעי האירגונים הללו, המשיכו הסניפים בפעילותם החשובה. לאחר שאירגון הלוחמים האנטי־נאציים הפך לאירגון כיתתי קטן של אנשי קמ"ס בלבד, הוקם אירגון חדש של לוחמים אנטי־נאציים בשם "איגוד ישראלי של לוחמי החזית האנטי־היטלראית וקרבנות הנאציזם", המנהל פעילות חשובה.

הנהגת קמ"ס הדריכה את חבריה באירגונים הדמוקראטיים להצרת אפשרויות הפעולה של חבריהם להוצאתם מן המוסדות הנבחרים (כפי שזה קרה, למשל, בסניפי תנועת הידידות ביפו וברמלה, ובאירגון הלוחמים האנטי־נאציים). מטרת פעילות זו של אנשי קמ"ס היתה לרוקן אירגונים אלה מתוכנם, לבטל את מצעם הדמוקראטי, הד מתקדם, ולהפכם לבמות הסתה נגד ברה"מ וארצות סוציאליסטיות אחרות ונגד הפדרציות הבינלאומיות של הנוער והאיגודים המקצועיים. הם השתלטו על מספר מועדונים של תנועת הידידות ישראל־ברה"מ ור הפכו אותם לבמות הסתה נגד ברה"מ ולמועדוני מפלגה שלהם. במועדונים אחרים נכשלה פעילותם הפלגנית והאנטי־סובייטית. במספר סניפים של תנועת הידידות נמשכת הפעילות בהתאם למצע התנועה. הדבר נתאפשר הודות למסירותם הגדולה של חברי מפלגתנו, ושל מספר רב של פעילים בלתי־מפלגתיים. ברוב הסניפים של אנד"י לא הצליחו אנשי קמ"ס לשתק את הפעולה, במספר מקומות אף הוקמו סניפים חדשים וחוגי־נשים חדשים, ובהם הועברו פעולות

ציבוריות חשובות, בהן לקחו חלק חברות המפלגה ומאות פעילות בלתי־מפלגתיות. תנועת השלום, בה פועלת מפלגתנו יחד עם גופים אחרים ואנשי ציבור, עברה תקור פה קשה עם גבור המשבר באזורנו. פעולת תיה הצטמצמו בהשוואה לתקופות קודמות. יחד עם זאת בוצעו פעולות סולידאריות עם עם וייטנאם ופעולות חיוביות אחרות, אך בי עניין המשבר במזרח־התיכון חיפה הרוב במוסדות תנועת השלום (נציגי אח"ע ור מפ"ם וכן נציגי קמ"ס) על המדיניות ה־תוקפנית של ממשלת ישראל ואירגן מסע בינלאומי נגד עמדת תנועת השלום הער למית. חברי המפלגה ומתנגדים אחרים ל־מלחמה ולכיבושים, הופיעו נגד עמדת הרוב. חברי המפלגה בוועד השלום בישראל ימשיכו בפעולתם יחד עם הגורמים האחרים בני עניינים משותפים ומוסכמים, ויאבקו למען הופעת תנועת השלום בישראל על בסיס עמדתה הכללית של תנועת השלום העולמית בעניין המשבר באזורנו.

למרות התנאים הקשים פועלים חברי ה־מפלגה ואוהדיה במסירות למען שמירת מצעיהם ומילוי תפקידיהם המתקדמים של האירגונים הדמוקראטיים.

פעילות חברינו ב"וועד ליוזמת שלום" הוכיחה, כי גם במצב של היסטריה מלחמיתית וטירור ניתן ליוזם פעולות־מתאה ולנהל בקרב הציבור והנוער הסברה נגד מדיניות הכיבושים, נגד פעולות הדיכוי בשטחים הכבושים, נגד צווי־הריתוק והרדיפות כלפי קומוניסטים ושוחרי שלום בישראל.

השיבות רבה לפעולות הסולידאריות בארצנו עם מאבקו של עם וייטנאם נגד ה־תוקפנות של האימפריאליזם האמריקאי. פעילות זו באה לידי ביטוי בפעולות־מתאה ושונות, במפעל העזרה לווייטנאם מטעם ועד השלום בישראל, בבוארים, שאורגנו ע"י חוגי נשים דמוקראטיות ושוחרות שלום בת"א ובפתח־תקה, שהכנסותיהם הוקדשו לרכישת תרופות לעזרת עם וייטנאם.

לפעילות באירגונים דמוקראטיים חשיבות גדולה במיוחד במצב הפוליטי הנוכחי. פעילות זו יוצרת אפשרויות לאנשים בלתי־מפלגתיים ולאוהדי המפלגה לפעול למען קידומן של מטרות מתקדמות כלל־דמוקראטיות. הנסיון מלמד, כי גם בתנאים הקשים בהם פועלת מפלגתנו, קיימות אפשרויות להרחבת פעילותם של האירגונים הדמוקראטיים. יש לחזק ולהרחיב את פעילותם של האירגונים הדמוקראטיים ולחדש פעילותם

הפצת העתונות הקומוניסטית

הסיכום השבועי של הפצת העתונות הקומוניסטית בעברית, בערבית, באידיש, בבולגרית וברומנית, מצביע על ירידה בשיעור של 16% ב־1967 לעומת 1966 ועל עלייה בשיעור של 23% ב־1968 לעומת 1967. מכאן שב־1968 בהשוואה ל־1966 גדלה ההפצה השבועית של העתונות המפלגתית ב־3%. הירידה בהפצה בשנת 1967 נבעה מהקשיים הגדולים שניצבו בפני נרשאי דבר המפלגה בתנאים של מלחמה, של הסתה שרבינית ואנטי־קומוניסטית, של מסע־הפחדה וטרור. השיפור הניכר של המצב ב־1968 לעומת 1967 מעיד על העקשנות והעיקביות של חברי המפלגה, שרכשו מחדש קוראים שהפסיקו לקבל את העתונות המפלגתית, ואף צירפו עמלים נוספים למעגל הקוראים. יחד עם זאת יש להצביע על החולשות הקיימות בכמה מן המחוזות בנוגע להפצת העתונות הקומוניסטית. החלשת הקשר עם האוהדים, מיעוט הסריקות וההפצה הפומבית — כל אלה מן הנמנע שלא ישפיעו על היקף הפצת העתונות. למען הגדלת הפצת העתונות הקומוניסטית מוטל על אירגוני המפלגה התפקיד לארגן סריקות לפי כתובות, לצאת עם העתונות למקומות העבודה — לדאוג להפצה המונית.

גיוס אמצעים למימון הפעולות

הקשיים הכספיים בהם נתקלת המפלגה מהווים מכשול רציני בדרך להרחבת הפצת העתונות המפלגתית — להגדלת הפירסומים, לפתיחת מועדונים חדשים, לריבוי פעולות פומביות של המפלגה.

עלינו לציין, כי למרות המצב הכלכלי הקשה של רוב החברים והאוהדים, הצליחה המפלגה בהעברת מגביותיה המרכזיות והמחזיות, וכן בגיוס סכומים ניכרים בתור הלואות מחברים מאוהדים, לרכישת מועדונים במחוזות ומשרדים לוועד המרכזי. אולם גדולים מאוד עדיין הקשיים החומריים של המפלגה ומקשים על פיתוחה והרחבתה של הפעילות המפלגתית.

יש לציין את הגבייה המסודרת בדרך כלל של מס־החבר בכל סניפי המפלגה. אולם, בכמה סניפים נעשית הגבייה לא בהתאם לדרגה. על כל אירגוני המפלגה לדאוג בהתאמה לדרגה מסודרת של המס בהתאם לדרגה ולהעברת חלק ממס־החבר לוועד המרכזי. יש לדאוג בכל תא להרחבת השתתפות של האוהדים במאמץ הכספי של המפלגה.

של אירגונים כגון הוועד היהודי־ערבי.

המאבק לשינוי המדיניות הישראלית קשור בפעילות מתמדת ושיטתית של המפלגה למען ליכוד כל הכוחות הדמוקראטיים ו־שחריר־השלום בישראל, למען הבטחת פעילותם הסדירה של האירגונים הדמוקראטיים.

החברות במפלגה

ברחבי הארץ קיימים 59 סניפים של המפלגה.

תוצאות מפקד החברים הראשון לאחר הפילוג, שסוכם ע"י המושב ה־11 של הוועד המרכזי ביולי 1966, הראו על גידול שורות המפלגה ב־15.5% בהשוואה למצב החברות לאחר הפילוג (אוגוסט 1965). סיכום החברות במפלגה לאחר מלחמת־יוני מצביע על ירידה של 2.5% בהשוואה למפקד ב־1966. השוואת מספר חברי המפלגה במחצית 1968 לעומת מספרם לאחר הפילוג והוועידה ה־15, מצביעה על גידול שורות המפלגה ב־12.5%. בחודשים האחרונים חלה עלייה נוספת במספר חברי המפלגה, עלייה ההולכת ונמשכת ואשר תסוכם סמוך לוועידה ה־16. תפקיד כבוד הוא לכל תאי, סניפי ומחוזות המפלגה להמשיך ולהרחיב את השורות לקראת הוועידה ה־16.

הירידה הקטנה שצויינה לעיל במספר החברים לאחר מלחמת־יוני בהשוואה ל־1966, נבעה בעיקר מאווירת הטרור וההסתה ה־אנטי־קומוניסטית, שגברה במיוחד בימי ר־לאחר המלחמה ב־1967. העובדה שעתה שוב מסתמן תהליך של הרחבה נוספת של השורות מוכיחה, כי יחד עם ראיית התנאים האובייקטיביים הקשים, אין להתעלם מן ה־חולשות בעבודת המפלגה. לאחר מלחמת־יוני נחלש הטיפול האישי באוהדים ולא כונסו בשיטתיות הקודמת חוגי האוהדים.

לא מוצו האפשרויות להרחבת שורות המפלגה, בכך אפשר להיווכח לנוכח ההרחבה הניכרת של שורות ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי. למען מיצוי אפשרויות אלו יש להקדיש תשומת־לב מרובה יותר לפעולה היומיומית ולהסברה הפוליטית בסניפי המפלגה ולדאוג לטיפול שיטתי ומסודר באוהדים. על המוסדות הסניפיים והמחוזיים לדון בכל כובד־הראש בצורות הפעולה בקרב פועלים צעירים, סטודנטים ואינטליגנציה צעירה. יש לסייע לבנקי להרחיב את פעילותם בקרב הנוער והדור הצעיר.

המערכות הרציניות הניצבות בפני המפלגה יחייבו מאמצים נוספים, כדי לגייס את האמצעים הדרושים למימון פעולתה של המפלגה לטובת השלום והאינטרסים של העם העובד.

עבודת הוועד המרכזי

הוועד המרכזי אירגן, יחד עם המוסדות המחוזיים והמקומיים של המפלגה, את עבודתה לאחר הפילוג, חיזק את המפלגה מבחינה פוליטית-רעיונית ואירגונית. שמר על טוהר דרכה המארכסיסטית-לנינית ואיפ"ש על ידי כך את עמידתה האיתנה נגד מסע ההסתה והטירור האנטי-קומוניסטי בימי מלחמת-יוני ולאחריה.

הוועד המרכזי גילה אופרטיביות בקביעת עמדותיו לגבי המאורעות הפוליטיים בזירה הישראלית, המזרח-תיכונית והבינלאומית. העמדה הפאטריסטית והאינטרנאציונאליסטית, בה נקטה מפלגתנו ערב המלחמה, בעת התלקחותה ולאחריה, ביטאה את השאיפות של המוני העם בישראל, של ישראל האחרת, החותרת לשלום והסולדת ממלחמות ומכיר בוששים. עמדה זו הביאה למפלגתנו הערכה גבוהה בקרב רבבות עמלים ושוחרי-שלום בארצנו, בקרב הכוחות האנטי-אימפריאליסטיים באזורנו, בקרב התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, בקרב חוגים דמוקראטיים ברעולם.

בתקופה שבין ועידה לוועידה עבדו הוועד המרכזי ומוסדותיו (הלשכה הפוליטית והמזכירות) באורח קולקטיבי, נתכנסו באורח סדיר והבטיחו את ההדרכה הפוליטית לעתיד נות, למוסדות ולחברי המפלגה, לסיעותיה בכנסת, בהסתדרות, במועצות המקומיות ובמוסדות-ציבור שונים. הודק ושופר הקשר בין הוועד המרכזי לבין הקאדר המדריך במחוזות ובסניפים. אחת הדרכים החשובות לשיפור קשר זה היו הכינוסים הארציים, בהם נמסרה אינפורמציה מפלגתית ופוליטית לקאדר המדריך. קיום כינוסים ארציים ומחזוריים נתן אפשרות לחבר-הפעילים ליטול חלק פעיל בעיצוב מדיניות המפלגה. כדי להמשיך בשיפור הקשר בין הוועד המרכזי לבין חברי המפלגה, יש לדאוג לביקורים מרובים יותר של חברי המוסדות המרכזיים במחוזות, בסניפים ובתאי המפלגה.

בשטח החינוך הפוליטי-רעיוני במפלגה נעשתה עבודה חשובה, אך הדרישות עולות במידה רבה על מה שיכלה לספק המחלקה המרכזית לחינוך פוליטי-רעיוני. המחלקה

הוציאה חוברות לימוד במסגרת "דפי עיון", אירגנה כינוסי מרצים מחוזיים והעבירה הרצאות באירגוני המפלגה ובבנק"י. הנסיון מלמד, כי הצלחת הפעולה בשטח החינוך הפוליטי-רעיוני תלויה בטיב החומר וברמת המרצה. אירגוני המפלגה המחוזיים והמקומיים יחד עם המחלקה המרכזית נושאים באחריות לחינוך ולאירגונו.

הנסיון מלמד, כי יש לחזק את צוות המחקר לקה המרכזית לחינוך פוליטי-רעיוני בחברים, שרוב זמנם יוקדש לפעולה זו, להכנת חומר לימוד ולמחקרים בשאלות רעיוניות, פוליטיות וכלכליות. בעיות ארצנו ותנועת הפרעלים בה, חייבות לתפוס מקום ראשון בעבודתה של המחלקה המרכזית.

הוצאת ירחון לשאלות רעיוניות ופוליטיות, עליה החליט הוועד המרכזי, תענה במידה רבה על הדרישות הצודקות של חברי המפלגה, בנק"י והאוהדים, להגברת העבודה הפוליטית-רעיונית.

האירגון הפנים-מפלגתי

נסיון מפלגתנו לימדנו, מה רבה חשיבות ההקפדה על העקרונות האירגוניים הלניים של אירגון מפלגה קומוניסטית — על הצנטראליזם הדמוקראטי, הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית, ההנהגה הקולקטיבית, הביקורת והביקורת העצמית, המשמעת המפלגתית, התפקידים הרבים המוטלים על מפלגתנו מחייבים את כל החברים ואת כל המוסדות לדאוג, שכל אירגון וכל מוסד מפלגתי יפעלו בהתאם לעקרונות אלה ויעשו למען שיפור האירגון הפנים-מפלגתי.

העבודה הקולקטיבית של מוסד מפלגתי חובעת לא רק את התכנסותו הסדירה, אלא גם הכנה ראוייה של סדר-יומו וביקורת מתמדת של ביצוע החלטותיו. העבודה הקולקטיבית פירושה בר-בזמן אחריות אישית הנובעת מחלוקת העבודה בין חברי המוסד.

ועדי המחוזות והסניפים הראו בגרות פוליטית רבה ויכולת אירגונית. אך אין להתעלם מחולשות. בשורה של סניפים יש לחזק את פעילותן הסדירה של מזכירות התאים, ובכך לחזק את עבודת התאים יש פעילותם של חברי התא. בתאי המפלגה יש לדון הן בשאלות פוליטיות והן בשאלות אירגוניות של העבודה היומיומית. יש לשלב כראוי את העבודה הפוליטית והאירגונית של התא. שיפור עבודת התא המפלגתי יהפוך אותו לגוף פוליטי חי ולוחם.

עלינו לעודד את החבר להציג בפני ה-

ובו בזמן לחפש דרכים להרחבת פעילות חבריו. כל חבר צריך להיות חדור הכרה, כי בכל מצב, ולו גם הקשה ביותר, קיימות אפשרויות לעבודה בקרב הציבור. התפקיד הוא, איפוא, למצוא את צורות הפעילות, ההולמות את התנאים הקונקרטיים בהם עובד האירגון המפלגתי.

על המפלגה הקומוניסטית הישראלית מוטלת השליחות הפאטריסטית והאינטרנאציונאליסטית של התוויית מוצא לעם מדרך המלחמות אל דרך השלום, מדרך הפגיעה בזכויות העמלים אל הבטחת הזכויות של העם העובד. כדי להגשים בהצלחה תפקיד נעלה זה ולשרת באופן הטוב ביותר את האינטרסים של מעמד הפועלים והמוני העם, עלינו לתת ביטוי הולם למאווים האמיתיים של העמלים, לרצונם בשלום ובבטחון, בחיי רויות דמוקרטיות ובהעלאת רמת חייהם. על חברי המפלגה להיאבק נגד גישות כית' תיות, מחד, ואופורטוניסטיות, מאידך. עלינו לעמוד במערכה מול הרעל השוביני של שופרות התעמולה של הריאקציה בישראל. התפקיד הניצב לפנינו הוא להביא את דבר האמת של מפלגתנו להמוני העמלים הרחבים ביותר, לחזק את שורות המפלגה, להגביר את פעילותה ולגייס כוחות חדשים למאבקה.

ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי

ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי נטלה חלק פעיל בכל מערכות המפלגה.

בנק"י השיגה הישגים חשובים בהתארגנות מחדש באותם מחוזות שנפגעו מהפילוג וב"הרחבה ניכרת של שורותיה. מספר חברי בנק"י כיום (1968) גדול ב-170% ממספרם במחצית 1966.

הוועידה ה-9 של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי, שנערכה באפריל 1968, התוותה בפני התנועה את הדרך להגברת המאמצים לליכוד הנוער במאבק למען שים קץ לש"פיות הדמים, למען ביצוע החלטת מועצת הבטחון מה-22 בנובמבר 1967, נגד מדיניות הדיכוי בשטחים הכבושים, להגנה על זכויות הנוער העובד והלומד ולהידוק הקשרים עמו, לשיויון זכויות מלא לנוער ולאוכלוסייה הערבית. הוועידה קבעה תוכנית להרחבת שורות בנק"י ובני עמל, להגברת הפעילות החינוכית-פוליטית בתוך התנועה, להרחבת פעולות ההסברה בקרב הנוער.

בוועידה ה-9 של בנק"י באו לידי ביטוי הקשרים ההדוקים של התנועה עם הפדרציה העולמית של הנוער הדמוקראטי, עם אירגוני

קולקטיב של התא את השאלות המטרידות אותו. חשוב, לכן, שבתא תשרור אווירה חברית, שבאספות הסניף ובכינוסים המחר זיים תובטח האפשרות הדמוקראטית הרחבה לבידור השאלות המעסיקות את החברים. יחד עם זאת חשיבות רבה להבטחת המשמעת המפלגתית ולביצוע החלטות האירגון המפלגתי ע"י החבר. הנסיון מלמד, כי ככל שהי עבודה הפוליטית והאירגונית באירגון המפלגתי עומדת על רמה גבוהה יותר, כן גוברת ועולה הרמה של פעילות חברי המפלגה והי מפלגה בכלל.

למען העלאת רמת העבודה המפלגתית יש לפתח את הביקורת והביקורת העצמית. טיפוח הביקורת והביקורת העצמית מהווה אמצעי חשוב לחישולה של המפלגה, לחשיפת החולשות והשגיאות ולתיקונן, להעלאת רמת האירגון המפלגתי, למניעת "צינורות סתר מים", להעלאת רמת העבודה של חברי הי מפלגה.

העלאת הרמה הרעיונית-פוליטית והאירגונית של מוסדות המפלגה וחבריה, הידוק הקשר עם הפועלים והמוני העם, הרחבת המאבק למען הגנת האינטרסים של העמלים, הרחבת הפעילות התרבותית-חברתית בסניפים — כל אלה הינם אמצעים חשובים ביותר במאבק להרחבת שורותיה והשפעתה של המפלגה, למניעת התנקשות בחופש פעולה ולהגנת החירויות הדמוקראטיות. תפקידם של כל מוסדות המפלגה ושל כל חבריה הוא להגביר את העירנות המפלגתית, הדרך העיקרית לסיכול מזימות האויב המדי לפגיעה במפלגתנו היא בהעלאת הכרתם של החברים ובהגברת פעילותם, בהקפדה על הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית ועל המשמעת המפלגתית, על ביקורת הביצוע של ההחלטות, ועל תקנון המפלגה.

בתקופה שבין ועידה לוועידה גילו חברי המפלגה מסירות ופעילות לדוגמה. כדי להבטיח יעילות יתר בעבודה, יש לקבוע לכל חבר תפקיד קונקרטי ומתאים לו בהתחשב בתנאיו בכשרונותיו ובמצבו האישי.

כל אירגון מפלגתי חייב לקבוע לעצמו תוכנית פעולה, אשר תקח בחשבון את המצב הקונקרטי של שטחי פעולתו ושל האירגון המפלגתי עצמו. בתיכנון הפעולה יש להימנע מקביעת מטרות בלתי-מציאותיות, שאינן מסוגלות לגייס את החברים למען הגשמתן ואין גם להמעיט בהערכת אפשרויות הפעולה. כל אירגון מפלגתי יכול והייב להציב בפניו מטרות קונקרטיות הניתנות להגשמה,

ראלי במאבק למען ישראל בלתי־תלוייה באימפריאליזם, מתקדמת ושחרת־שלום, על אירגוני המפלגה להגיש את מלוא העזרה הפוליטית והאירגונית לעבודת ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי.

להתגייסות למערכות הבחירות

מערכות הבחירות הבאות להסתדרות, לכ" נסת ולרשויות המקומיות, מחייבות התגייסות מלאה מצד כל מוסדות המפלגה ואירגוניה, מצד ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי. כתפקיד ראשון יש להבטיח את החברות בהסתדרות של כל חברי המפלגה ואוהדיה. נוסף לכך יש להרחיב את הפצת העתונות וייתר הפירסומים המפלגתיים, לדוגמה לכתובות ברחובות, לאירגון חוגי אוהדים ולהתמיד בהתכנסותם, לארגן ביקורים ואספות במקומות־העבודה.

ביקורת הביצוע של תוכנית־ההכנות למערכות הבחירות צריכה ליהפך לתפקיד קבוע ושיטתי של כל המוסדות והאירגונים המפלגתיים.

לקראת ה־30 בינואר 1969, מועד פתיחתה של הוועידה ה־16 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית יקדישו המחוזות, הסניפים וכל חברי המפלגה ובנק"י מאמצים נוספים, כדי שיוכלו לבוא לוועידה ולזכותם הישגים חדשים בהרחבת השורות, בהפצת העתונות הקומוניסטית, בהעמקת הקשר עם העמלים. הישגים כאלה יבטיחו, שמפלגתנו הקומוניסטית הישראלית תצא מוועידתה חזקה ומחושלת עוד יותר, מוכנה לצאת בתנופה למערכות הפוליטיות הגדולות הבאות.

נוער קומוניסטיים רבים בארצות סוציאליסטיות וקאפיטאליסטיות. משלחת הוועד המרכזי של בנק"י השתתפה באירועי יובל ה־50 של הקומסומול הלניני.

הישג חשוב של בנק"י הוא הקמתו של ועד הפסטיבל הישראלי, אשר דאג לשיגורה של משלחת רחבה לסופיה ולייצוג הולם של הנוער הישראלי המתקדם בפסטיבל.

פעילי בנק"י נטלו חלק רב באירגון של ועד וייטנאם, בהפגנות ובעצרות, שאורגנו ע"י אותו ועד לסולידאריות עם העם הווייטנאמי במאבקו נגד התוקפנים האמריקאיים.

אירגוני בנק"י בערים ובכפרים ניהלו פעילות פוליטית נרחבת בקרב הנוער היהודי והערבי — אירגנו אספות ובמות־ויכוח, הפיצו כרזים ועתונות של בנק"י ושל המפלגה.

בזמן מלחמת־יוני ולאחריה עמדו חברי בנק"י והנהגת התנועה בכבוד בכל ה"מיבחנים הקשים. למרות הרדיפות, המאסרים, צווי־הריתוק וההגבלה, שפגעו בחברי הוועד המרכזי ופעילים רבים של בנק"י, המשיכה התנועה ואף הגבירה את פעילותה ומאבקה.

בפני בנק"י ניצב התפקיד החשוב של העמקת החינוך הרעיוני־פוליטי ושל הרחבת הפעילות בקרב הנוער העובד והלומד, בקרב הסטודנטים והאינטליגנציה הצעירה.

על מוסדות המפלגה ואירגוניה לסייע להרחבת שורות בנק"י ולהגברת השפעתה בקרב הנוער הישראלי. ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי הינה המשמרת הצעירה של המפלגה הקומוניסטית הישראלית וממנה שואבת המפלגה כוחות צעירים אל שורותיה. מתוך הערכת התפקיד החשוב שנועד לנוער הישראלי

ה. הצעת שינויים בתקנון המפלגה

סעיף 3 להוסיף פסקה שנייה:

המפלגה מפתחת את המארכסיזם-לניניזם באורח יוצר בהתאם לתקופתנו ולתנאי ישראל, ונאבקת באופן גמרן נגד כל תופעה לאומנית, רביזיוניסטית ודוגמאטית, הזרה לתורה המהפכנית.

סעיף 4 (ב) ייקרא:

המפלגה נאבקת למען שלום העולם; להשגת שלום צודק ובר-קיימא בין ישראל לבין המדינות הערביות; לניתוק ישראל מן התלות באימפריאליזם; לידידות עם ברית-המועצות ויתר הארצות הסוציאליסטיות; להגנת העצמאות המדינית ולביצורה, להשגת העצמאות הכלכלית ולפיתוח הארץ; להגנת החירויות הדמוקרטיות של העם; לשוויון-זכויות אזרחי ולאומי של האוכלוסייה הערבית בישראל; לאחווה-עמים יהודית-ערבית; להגנת האינטרסים ולהעלאת רמת-חיינו של העם העובד; לשוויון בין העדות; לשוויון-זכויות לאשה; להגנת זכויות הנוער.

סעיף 4 (ג) ייקרא:

המפלגה הקומוניסטית הישראלית היא מפלגת הפאטריוטיזם הישראלי והאינטרנאציונאליזם הפרולטארי.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית דוגלת בשותפות המטרות ובאחדות המאבק של פועלי כל הארצות לשלום ולעצמאות לארצות, לדמוקרטיה ולסוציאליזם. שותפות ואחדות אלו תואמות את האינטרסים הלאומיים והחברתיים של העמים ושל העם בישראל.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית פועלת לביצור אחדותה של התנועה הקומוניסטית והפועלית הבינלאומית, לאחדות הכוחות האנטי-אימפריאליסטיים בעולם כולו. היא מפלגה מטפחת יחסי-אחווה פרולטאריים עם המפלגות הקומוניסטיות והפועליות בכל ארצות תבל, ובמיוחד עם המפלגה הקומוניסטית של ברית-המועצות, הפלוגה המנוסה והמחושלת ביותר של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

להוסיף (ד):

המפלגה מפיצה את תורת המארכסיזם-לניניזם בקרב מעמד הפועלים והמוני העם.

סעיף 7 ייקרא:

המיבנה האירגוני של המפלגה הקומוניסטית טית הישראלית — כמפלגה לנינית, מפלגה מטיפוס חדש — מושתת על הצנטראליזם הדמוקראטי, הממזג את הצנטראליזם בהנהגה עם דמוקראטיזם נרחב, את הקולקטיביות בעבודה עם אחריות אישית, את חופש הדין עם חובת ביצוע ההחלטות, עם משמעת הנובעת מתוך הכרה.

סעיף 8 הפסקה האחרונה תיקרא:

כל חבר וחבר חייב ללמוד ולדעת את התקנון, לשמור ולכבד את כלליו.

סעיף 10 הפסקה הראשונה תיקרא:

כל אדם הרוצה להיות חבר מפלגה עליו תחילה לעבור תקופת מועמדות. מטרתה של המועמדות — להכשיר את המועמד מבחינה רעיונית, פוליטית ואירגונית לחברות במפלגה, וכן לבחון את נאמנות המועמד למפלגה ולדרכה.

סעיף 11 ייקרא:

המועמד מתקבל אישית על-ידי התא המפלגתי, אליו הוא פונה בבקשה להתקבל למפלגה.

לבקשה יש לצרף המלצה של שני חברי המפלגה.

החברים הממליצים על הבקשה אחראיים להמלצתם. עליהם להכיר אישית את מגיש הבקשה כאדם הראוי להתקבל למפלגה.

חברי הוועד המרכזי ומועמדיו וחברי ועדת הביקורת המרכזית נמנעים מלהמליץ על קבלת מועמדים.

חברי ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי מתקבלים למפלגה בהמלצת מוסדות ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי.

סעיף 12 ייקרא :

קבלת המועמד טעונה אישור ועד הסניף וועד המחוז ויש להביאה לידיעת הוועד המרכזי.

לאחר אישורו של ועד המחוז נחשבת המועמדות במפלגה החל מתאריך החלטת התא המפלגתי על קבלת המועמד.

המועמד מתחיל להשתתף בישיבות התא לאחר אישור ועד המחוז.

ביישוב שאין קיים בו סניף מפלגה, רשאי ועד המחוז לקבל מועמדים.

סעיף 13 ייקרא :

(א) תקיפת המועמדות נמשכת שישה חודשים.

(ב) במקרים יוצאים מן הכלל יכול ה' וועד המרכזי לייפות את כוחו של ועד המחוז לקצר את תקופת המועמדות של חבר.

סעיף 15 ייקרא :

חבר ומועמד הרוצה לעבור מסניף לסניף חייב לקבל תחילה רשות לכך מוועד הסניף, בו הוא מאורגן; ועד הסניף חייב להודיע על ההעברה לוועד המחוז ולוועד המרכזי, תוך חודש ימים מקבלת ההחלטה.

סעיף 16 ייקרא :

חבר או מועמד הרוצה להחליף את מקום עבודתו, חייב להתייעץ על כך עם אירגונו המפלגתי.

סעיף 17 למחוק.

סעיף 19 ייקרא :

פנקסי חבר ומועמד מוצאים על-ידי הוועד המרכזי.

סעיף 20 (ה) ייקרא :

להדק את הקשר עם ההמונים ולהיאבק למען האינטרסים שלהם, לסייע לאירגון מאבקם על זכויותיהם, להסביר את מדיניות המפלגה והחלטותיה ולפעול בהתמדה למען הרחבת שורות המפלגה; לחנך את בני משפחתו ברוח השלום, אחוות-העמים והסוציאליזם, ולעשות להתארגנותם במפלגה, בברית הנוער הקומוניסטי הישראלי ובבני עמל.

סעיף 20 (ז) להוסיף בסוף :

ועד לוועידת המפלגה ועד בכלל.

סעיף 24 (ד) ייקרא :

המעשים הבאים נחשבים כהפרת המשמעת המפלגתית:

א. אי-מילוי החלטות המפלגה או אי-מילוי חובה אחרת של חבר המפלגה;

ב. פגיעה בעקרונות הדמוקרטיה הפנים-מפלגתית;

ג. פגיעה באחדות המפלגה;

ד. פעילות סיעתית;

ה. נקיטת מעשה עויין או גילוי עמדה עויינת למפלגה;

ו. שימוש לרעה בתברות במפלגה או בתפקיד ציבורי מטעם המפלגה;

ז. התנהגות אישית או ציבורית, הפוגעת בשמה הטוב של המפלגה;

ח. פגיעה בזכויות חבר המפלגה, הכלולות בתקנון;

ט. מסירת אינפורמציה פנים-מפלגתית לגורמי-חוץ;

י. שמירה שלא כראוי על פנקס החבר.

סעיף 25 (ו) ייקרא :

הורדה למועמדות.

סעיף 29 :

למחוק את „א—ז“.

סעיף 30 :

למחוק את הפסקה השנייה.

סעיף 31 ייקרא :

(א) תשלום בלתי-סדיר של מס-חבר מהווה פגיעה באחת החובות היסודיות של חבר המפלגה.

(ב) חבר מפלגה אשר לא שילם את מס-החבר שלו במשך תקופה של למעלה מש' לוש חודשים, אינו רשאי לבחור ולהיבחר למוסדות המפלגה.

סעיף 32 ייקרא :

כל חבר חייב להחליף את פנקס החבר שלו לפי הסדרים שנקבעו על-ידי הוועד המרכזי.

סעיף 38 ייקרא :

המיבנה האירגוני של המפלגה מיוסד על עיקרון הצנטראליזם הדמוקראטי, וזו משמ' עותו:

א. כל מוסד מפלגתי — ממזכירות התא ועד לוועידת המפלגה — נבחר בבחירות אישיות וחשאיות.

ב. כל מוסד מפלגתי חייב למסור, במר' עדים קבועים, דו"ח על פעולותיו לאירגון אשר בחר בו, וכן למוסד הגבוה יותר לפי בקשת מוסד זה.

ג. המשמעת המפלגתית מוטלת במידה

שווה על כל אירגוני המפלגה ועל כל חברי המפלגה, ואין יוצא מכלל זה.

ד. החלטותיו של מוסד מפלגתי מחייבות את כל חברי האירגון, שבראשו עומד ה' מוסד.

ה. החלטותיו של מוסד מפלגתי גבוה יותר מחייבות את כל האירגונים והמוסדות הנמרים כים יותר.

ו. המיעוט כפוף לרוב. ההחלטות מתקבלות ברוב רגיל, אם אין קביעה אחרת בתקנון.

סעיף 40 פסקה שנייה תיקרא :

הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית מחייבת לקיים קשר מתמיד בין המוסדות הגבוהים והנמוכים יותר.

בין הפסקות השנייה והשלישית בסעיף 40 להוסיף פסקה חדשה שתיקרא :

הדמוקראטיה הפנים-מפלגתית מחייבת כל מוסד מפלגתי להקשיב לכל הצעה, יוזמה ופנייה של חברי המפלגה ושל אירגוניה, ולהשיב עליהן.

סעיף 41 :

למחוק את הפסקה השנייה.

סעיף 46 :

במקום „ומסגרת“ לכתוב „ובמסגרת“.

סעיף 50 יימחק.

סעיף 53 פסקה שנייה תיקרא :

הוועד המרכזי רשאי, במקרים מיוחדים, למנות חברי מפלגה במספר מוגבל כצירים לוועידה; מינוי כזה טעון אישור הוועידה.

סעיף 54 פסקה ראשונה תיקרא :

הוועידה בוחרת בנשיאות, המנהלת את הוועידה, ובוועדות.

סעיף 57 ייקרא :

רק חבר מפלגה בעל ותק של ארבע שנים ומעלה, יכול להיבחר כחבר לוועד המרכזי.

סעיף 58 ייקרא :

הוועד המרכזי בוחר מקרב חבריו לשכה פוליטית לניהול עבודת הוועד המרכזי בין ישיבות המליאה שלו, וכן מזכירות לניהול העבודה השוטפת ולביצוע ההחלטות של מליאת הוועד המרכזי והלשכה הפוליטית. הלשכה הפוליטית והמזכירות מוסרות ב' ישיבות מליאת הוועד המרכזי דו"ח על פעולתן ועל ביצוע החלטות הישיבה הקודמת.

הוועד המרכזי בוחר מקרב חבריו במזכיר כללי.

הוועד המרכזי מקים מחלקות מרכזיות לעזרה בעבודתו.

סעיף 60 (ה) ייקרא :

קובע את נציגי המפלגה בכנסת, במוסדות הארציים של ההסתדרות, במוסדות המרכזיים של התנועות והאירגונים הדמוקראטיים ומד' ריך אותם.

סעיף 62 פסקה שנייה תהיה סעיף נפרד ותיקרא :

הוועד המרכזי רשאי לצרף להרכבו מועמד נוסף על פי החלטה ברוב של שני-שלישים ממספר חבריו. מספר המועמדים המצורפים בין ועידה לוועידה, לא יעלה על שליש ממספר המועמדים שנבחרו בוועידה.

הוועד המרכזי רשאי להחליט על חברות מלאה של מועמד לוועד המרכזי, על פי החלטה ברוב של שני-שלישים ממספר חבריו. מספר החברים המצורפים לוועד המרכזי, בין ועידה לוועידה, לא יעלה על שליש ממספר חברי הוועד המרכזי הנבחרים.

סעיף 63 ייקרא :

לוועדת הביקורת המרכזית יכול להיבחר חבר מפלגה בעל ותק של שש שנים ומעלה.

סעיף 65 (א) ייקרא :

לפקח על כך, שמוסדות המפלגה, אירגוניה וחבריה יפעלו בהתאם לתקנון בכל הנוגע לדמוקראטיה הפנימית ולמשמעת המפלגתית. ב' (ד) למחוק את המלים: „ושל כל שאר מוסדות המפלגה“.

סעיף 66 למחוק.

סעיף 69 פסקה שנייה תיקרא :

ועד מחוז רשאי למנות חברי מפלגה במחוז במספר מוגבל כצירים נוספים לוועידת המחוז; מינוי זה טעון אישור ועידת המחוז.

סעיף 70 :

המשפט האחרון יהיה סעיף נפרד. במקום „הוועידה“ יכתב „ועידת המחוז“.

סעיף 71 ייקרא :

ועידת המחוז :

א. שומעת, דנה ומחליטה על דו"ח ועד המחוז וועדת הביקורת המחוזית.

ב. דנה ומחליטה על בעיות המחוז ועל עבודת המפלגה במחוז;
ג. בוחרת בוועד המחוז;
ד. בוחרת בוועדת ביקורת מחוזית.

לאחר סעיף 71 להוסיף סעיף חדש שיקרא:
לוועד מחוז יכול להיבחר חבר מפלגה בעל ותק של שנתיים ומעלה.

סעיף 73 להוסיף:
ד. לאשר את מועמדי המפלגה ברשויות המקומיות בהתייעצות עם הוועד המרכזי.

לאחר סעיף 74 להוסיף סעיף חדש:
לוועדת ביקורת מחוזית יכול להיבחר חבר מפלגה בעל ותק של שלוש שנים ומעלה.

אחרי סעיף זה להוסיף את הסעיף הבא:

תפקידי ועדת הביקורת המחוזית הם:
א. לפקח על כך, שמוסדות המפלגה במחוז, אירגוניה וחבריה יפעלו בהתאם לתקנון בכל הנוגע לדמוקרטיה הפנימית ולמשמעת המפלגתית;

ב. לדון ולהחליט בשאלות הנמסרות לורעת הביקורת המחוזית, לטיפול בתחום סמכותה, על-ידי מוסד, אירגון או חבר המפלגה, על-ידי אזהר, או כל אדם אחר;
ג. לדון ולהחליט בשאלות בעלות אופי משמעותי, הנמסרות לה על-ידי ועד המחוז;
ד. לבקר את גיהול החשבונות של ועד המחוז ושאר המוסדות במחוז;

ה. החלטות ועדת הביקורת המחוזית בשאלות הנ"ל מחייבות את כל המוסדות והחברים הנוגעים בדבר בתוך המחוז.
על החלטות ועדת הביקורת המחוזית אפשר לערער בפני ועדת הביקורת המרכזית.

סעיף 86 פסקה ראשונה תיקרא:
ועד הסניף מנהל את פעולת הסניף בהתאם להחלטות האספה הכללית של הסניף ובהתאם להחלטות המוסדות הגבוהים יותר.

סעיף 87 (א) ייקרא:

להגשים את מדיניות המפלגה במקום.
(ג) למחוק בסוף את המלים "ולערוך מחזורי לימוד מקומיים".

(ד) למחוק את המלים "וכן ליוזם ולפתח פעולות להקמת רשת תרבות מתקדמת".

(ה) ייקרא: במועדים קבועים למסור ד"ח לאספה הכללית, וכן לוועד המחוז לפי בקשתו.

(ו) במקום "שנגבה" לכתוב: "שנקבע".

סעיף 88 הפסקה השנייה תיקרא:
ועד הסניף מכנס את האקטיב המפלגתי לפחות פעם בחודשיים לשם התייעצות ודיון על שאלות פוליטיות ואירגוניות ועל עבודת הסניף.

סעיף 92 אחרי (ה) להוסיף:
ו. לעזור לחברי התא ללמוד את תקנון המפלגה.

לשנות את מיספור הסעיפים ו'—ח' לסעיפים ז'—ט'.

סעיף 96 ייקרא:

בין ועידה לוועידה מכנס הוועד המרכזי לפחות פעם בשנה כינוסים ארציים לשם דיון עם הקאדר המדריך, על הבעיות הפוליטיות, הרעיוניות והאירגוניות של המפלגה. הכינוס הארצי יהיה מורכב מחברי הוועד המרכזי, חברי ועדת הביקורת המרכזית, חברי ועדי המחוזות, חברי ועדות הביקורת המחוזיות ומוזמנים אחרים, לפי החלטת הוועד המרכזי.

סעיף 97 פסקה שנייה תיקרא:
באמצעות חבריה בהנהגת ברית הנוער הקומוניסטי, מכוונת המפלגה את חינוך הנוער ברוח המארכסיזם-לניניזם, ברוח המאבק לשלום ולעצמאות לאומית, ברוח אחוות העמים, הדמוקרטיה והסוציאליזם, ומדריכה את מאבק הנוער העובד והלומד, בהתאם לקו המפלגה.

להשיג:

בתל-אביב, רח' ברכוכבא 10, ת"ד 26205, טלפון 240364
בחיפה, מדרגות המרוניטים 16, ת"ד 3063, טלפון 41407

בחוצאת המפלגה הקומוניסטית הישראלית
המחיר: 50 אגורות

דצמבר, 1968

ראשי-הפרקים לקראת
הוועידה ה-16 של
המפלגה הקומוניסטית
הישראלית / 30.1.1969

ו. השאלה היהודית
והציונות בימינו

ו. השאלה היהודית והציונות בימינו

הקדמה

בכל אתר ואתר ולעניין הכללי של הקדמה והסוציאליזם. מכאן החשיבות המיוחדת שיש בימינו להגברת המאבק האידיאולוגי נגד הציונות.

לאימפריאליזם אין כל עניין בגורלו של עם ישראל, בגורלם של המוני-העם היהודיים, כשם שאינו מעוניין בגורלו של כל עם אחר. הוא יפקירם בכל עת, אם יתבע זאת האינטרס האנוכי שלו, אינטרס המיליארדרים והמונופוליסטים.

המאבק נגד האידיאולוגיה והמדיניות הציונית ניות מהווה חלק בלתי-נפרד מהמאבק הכללי נגד החתירה האידיאולוגית של מתנגדי הסדר ציאלים והקידמה. זהו אינטרס לאומי ישראלי, אינטרס יהודי ואינטרס מהפכני כללי כאחד.

לאור ההתפתחויות ההיסטוריות החדשות יש לבחון, כיצד עמדו הנחות-היסוד של המארכסיזם-לניניזם בשאלה היהודית ובשאלת הציונות במבחני התקופה.

ההתפתחויות ההיסטוריות החדשות הן:

1. נסיון מלחמת-העולם השניה ובמיוחד עובדת השמדתם של ששה מיליוני יהודים על-ידי הנאצים הגרמניים, מחד, ועובדת הצלתם של המוני יהודים על-ידי ה"צבא הסובייטי והעמים הסובייטיים, שמילאו תפקיד מכריע במיגור גרמניה ההיטלראית, מאידך.

(2) התהוותה של שיטה סוציאליסטית עולמית והתעצמותה של ברית-המועצות, גידולה וחיוקה של תנועת הפועלים ושל התנועה הקומוניסטית בארצות שלטון ההון, גיאות התנועה לשיחרור לאומי והתמוטטות השיטה הקולוניאלית של האימפריאליזם, — השינוי במאזן-הכוחות העולמי לטובת כוחות השלום, הדמוקרטיה, העצמאות הלאומית והסוציאליזם.

(3) קיומה של מדינת ישראל.

חשיבות גדלה והולכת למאבק האידיאולוגי בימינו. עם חחרפת המאבק בין הקאפיטאליזם והסוציאליזם, התריף מאוד המאבק בין שתי האידיאולוגיות-המעמדיות.

בישראל נטוש מאבק בין האידיאולוגיה המארכסיסטית-לנינית של מעמד הפועלים לבין האידיאולוגיה הציונית הבורגנית. מאבק רעיוני-פוליטי מעמדי זה נטוש גם בקרב הקיבוצים היהודיים בחוץ-לארץ.

האידיאולוגיה השלטת בישראל היא האידיאולוגיה הציונית. מודרכים על-ידי אידיאור לוגיקה זו, מנהלים החוגים השליטים בישראל מדיניות, הנוגדת את האינטרסים הלאומיים האמיתיים של עם ישראל, מדיניות הקושרת את מדינת ישראל אל המעצמות האימפריאליסטיות במאבקן נגד התנועה הלאומית האנטטי-אימפריאליסטית הערבית, נגד ברית-המור-עצות, נגד התנועה הקומוניסטית הבינלאומית ונגד כל כוחות הסוציאליזם, השיחרור הלאומי והקידמה החברתית בעולם.

אין לערוב את הציונות עם עם ישראל או עם העם היהודי.

הקומוניסטים היו ונשארו הלוחמים הנאמנים והעיקביים ביותר לשיויון-זכויות של היהודים בארצות שלטון ההון, בהן קיימת אפלייה לאומית. הקומוניסטים היו והינם הלוחמים העיקביים ביותר נגד האנטישמיות ונגד כל אפלייה לאומית וגזעית.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית היא המגינה המסורה ביותר על האינטרסים של עמלי ישראל, על האינטרסים הלאומיים האמיתיים של עם ישראל. נצחון דרכה של מפלגתנו יביא לעם ישראל חיי בטחון, שלום, שיגשוג ואושר.

המדיניות השלטת, המושתתת על האידיאולוגיה הציונית מונעת כל אלה מעם ישראל ומסכנת את עתידה של מדינת ישראל. הציונות מביאה נזק חמור לקיבוצים היהודיים

מהי השאלה היהודית ?

מאויבים האמיתי של העמלים — מהתהון". (על השאלה הלאומית והלאר מית-קולוניאלית", עברית, עמ' 276).

המאבק נגד האנטישמיות הוא עניין משותף ליהודים בארצות הקאפיטאליסטיות השונות, בהן היא קיימת. יחד עם זאת, המאבק נגד האנטישמיות אינו עניין יהודי בלבד. זהו עניין לכל הכוחות הדמוקראטיים והמתקדמים, חלק בלתי-נפרד מהמאבק הכללי נגד הגזענות והאפליה הלאומית, ולמען הדמוקרטיה והסוציאליזם.

הקומוניסטים בכל הארצות מועידים תפקיד חשוב לחינוך ההמונים ברוח האחווה והידידות בין העמים, נגד האנטישמיות, נגד הגזענות על כל צורותיה, למען הבטחת אחדות מעמד הפועלים, למען קידום עניין הדמוקראטיה והסוציאליזם. הקומוניסטים עומדים בראש המאבק נגד תחיית הנאציזם בגרמניה המערבית, נגד התנועות הגזעניות והאנטישמיות למיניהן.

השאלה היהודית, שאלת אפלייתם ורדיפתם של היהודים באשר הם יהודים, איננה קיימת במשטר הסוציאליסטי. בברית-המועצות ובארצות סוציאליסטיות אחרות חוסל הבסיס הסוציאלי לתופעת האנטישמיות, מאחר שמוגרו המעמדות המנצלים, מאחר שבוטל הדיכוי של לאומים ומיעוטים לאומיים. בארצות הסוציאליסטיות נמשך המאבק נגד שרידים של דעות-קדומות ביחסים בין עמים.

בברית-המועצות ובארצות סוציאליסטיות אחרות הוצאה האנטישמיות אל מחוץ לחוק, וכל תעמולה וכל מעשה, הנושאים אופי אנטישמי — אסורים. המיסמך הראשון, המוציא את האנטישמיות אל מחוץ לחוק, הוא הדקרט של מועצת הקומיסארים העממיים הסובייטית בדבר עקירת התנועה האנטישמית, שפורסם ב-27 ביוני 1918, בחתימתו של ו. אוליאנוב (לנין). הדקרט קובע:

"מועצת הקומיסארים העממיים מורה לכל מועצות צירי העמלים לאחוז ב-אמצעים נמרצים, כדי לעקור מן השורש את-התנועה האנטישמית. את הפורעים ואת המסיתים לפרעות יש להוציא אל מחוץ לחוק".

דקרט זה שימש ומשמש, הלכה למעשה, קו מנחה של המדיניות הסובייטית בשאלת האנטישמיות.

יהודים חיים בארצות שונות בתנאים ובמשטרים שונים. משום כך, אי-אפשר לדבר על "שאלה יהודית" כשאלה עולמית, הקיימת בכל ארצות תבל, בקאפיטאליזם ובסוציאליזם כאחד.

כאשר מדברים אנו על השאלה היהודית מתכוונים אנו לשאלת אפלייתם, רדיפתם ואף השמדתם (במיוחד בימי השלטון הנאצי) של יהודים באשר הם יהודים. הבעיה של פתרון השאלה היהודית היא, איפוא, בעיית שיחרורם של המוני היהודים מנגע האנטישמיות, המופיע בצורות שונות בחברת הניצול המעמדי. הבעיה היא, כיצד לעקור את גנע האנטישמיות מן השורש, כיצד להבטיח להמוני-העם היהודיים חופש ושיוויון זכויות.

המארכסיסטים רואים באנטישמיות אחת הצורות של האפליה והדיכוי הלאומי והגזעי. הסיבות הכלליות של האנטישמיות הן אותן הסיבות, המביאות גם לאפליה ולדיכוי של עמים אחרים.

המארכסיסטים רואים בגזענות, ובכלל זה באנטישמיות, אמצעי ריאקציוני, בו משתמשים המעמדות המנצלים השליטים — במיוחד בתקופה של גיאות המאבק המהפכני נגד המשטר — כדי להפנות את תשומת-הלב ואת הזעם מעצמם אל עבר אויב מדומה, שצריך לעזאזל, היהודים, הכושים או בני עמים אחרים.

בנאום שהשמיע בסוף מארס 1919, הגדיר ו. אי. לנין בבהירות את השורשים המעמדיים והמטרות המעמדיות של האנטישמיות:

"הפצת איבה ליהודים נקראת בשם אנטישמיות. כשהמלכות הצארית הר-ארוכה חיה את ימיה האחרונים, התאמצה היא להסית נגד היהודים את הפועלים והאיכרים הנבערים-מדעת. המשטרה הצארית בברית עם בעלי-האחוזות ובעלי-ההון ערכה פרעות ביהודים. בעלי-האחוזות ובעלי-ההון התאמצו להפנות נגד היהודים את שנת הפועלים והאיכרים הנמקים בדלותם. גם בארצות אחרות מזדמן לראות, לא פעם, כי בעלי-ההון מלבים שנאה ליהודים, כדי לזרות חול בעיני הפועלים, כדי להסיח את דעתם

האידיאולוגיה הציונית

התורה הציונית כפתרון את העלייה, את ריכוזם הטריטוריאלי של היהודים בארץ-ישראל (כיום — בישראל).

אם כי הציונות התיימרה לתת תשובה משלה לשאלת האנטישמיות, הרי אין להבין מכך, שהציונות התייחסה ומתייחסת בשלילה גמורה לאנטישמיות. בניגוד לקומוניסטים ולייתר הכוחות המתקדמים, אשר גינו ודחו את האנטישמיות מכל וכל כתנועה ריאקצירנית, המחבלת במאבק המהפכני — ניסתה הציונות דווקא להיבנות מהאנטישמיות.

תיאודור הרצל כתב: "...שלומנו וטובתנו מרופפים אותנו בתור יהודים ומשטשים את בדילותנו. רק הלחץ מצמידנו אל הגזע העתיק, רק שנאת סביבתנו שוב עושה אותנו לזרים" (כתבי הרצל, כרך 1, עמ' 32).

מנהיגים ציוניים קבעו לא-אחת, כי לחץ אנטישמי מביא ליציאת יהודים מארצות מושבם ולעלייתם לארץ-ישראל, ומכאן הסיקו, כי האנטישמיות מועילה ל"בניין הבית הלאומי".

גישה ציונית זו מקובלת עד היום הזה. כך, למשל, אמר ח"כ יזהר הררי בסימפוזיון על הופעת צלבי-קרס בעולם המערבי, שנערך ב-תל-אביב ב-1960: "אם כתוצאה מצלבי-הקרס תחול תזווה בקרב קיבוצים יהודיים שונים והם יארוזו את חפציהם, כדי לעלות לישראל, אין אני רואה אסון בדבר".

יחס זה של הציונות אל האנטישמיות נובע ביסודו של דבר מכך, שהן התורה הציונית והן זו האנטישמית יוצאות מאותן הנחות-יסוד: היהודים הינם בכל הארצות אלמנט זר, נבדל מיתר האוכלוסייה.

הנחה אחרת של התורה הציונית אומרת, כי היהודים מהווים "אומה עולמית אכסטריי-טוריאלית", ובתור שכאלה חוקי החברה הכלליים אינם חלים עליהם. התורה הציונית מבססת את קיומה של "אומה יהודית עולמית" על עובדת קיומה של אנטישמיות, הכופה על היהודים היבדלות מהעמים בתוכם הם חיים והתלכדות לאומית נפרדת, וכן על אבן-הבוחן האתנית, לפיה היהודים בכל העולם שייכים לאותה "אומה יהודית", מאחר שמיחד אותם

מוצאם המשותף מהעברים הקדמונים. המארכסיסטים דחו תמיד את התיאוריה הציונית הבלתי-מציאותית והריאקציונית בדבר קיומה, כביכול, של "אומה יהודית עולמית"; שהיהודים בעולם כולו, החיים בארצות שונות ובמשטרים שונים, מהווים,

האידיאולוגיה הציונית מבוססת על גישה בורגנית-לאומנית לשאלה היהודית. בניגוד למארכסיזם-לניניזם, המבוסס על הגישה המעמדית-פרולטארית לשאלה הלאומית, מציגה הציונות את הבעיות של היהודים כבעיות על-מעמדיות, הנובעות, כאילו, באורח בלתי-נמנע מעצם הימצאותם של יהודים בקרב עמים אחרים.

האידיאולוגיה הציונית עוצבה בתקופה בה החל תהליך הירקבותו של הקאפיטאליזם, בה נכנס הקאפיטאליזם לשלבו האימפריאליסטי, ובה גאתה האנטישמיות.

האידיאולוגיה הציונית גורסת, כי הסיבה לאנטישמיות היא סתם שינאת-יהודים, ללא קשר עם המשטר החברתי הנתון, ללא קשר עם המאבקים המעמדיים, הסוציאליים והפור-ליטיים המתנהלים בחברה.

"העמים, אשר היהודים יושבים בתוכם, הם כולם כאחד, בסתר או בגלוי, אנטישמים" — אמר מייסד התנועה הפוליטית של הציונות, תיאודור הרצל ("מדינת היהודים", הוצ' "מזרח", עמ' 21).

לפי האידיאולוגיה הציונית, האנטישמיות היא, איפוא, נצחית ובלתי-תלויה במשטר החברתי.

מאחר שהציונות מנתקת את השאלה היהודית מכל רקע חברתי-מעמדי, הרי היא מגיעה למסקנה, שכל עוד חיים יהודים בקרב לא-יהודים תהיה אנטישמיות. ממסקנה זו בדבר נצח האנטישמיות, הגיעה האידיאולוגיה הציונית להתנגדות להשתלבותם של היהודים במאבקים החברתיים בארצות מגוריהם, והיא מעלה על נס את התארגנותם של היהודים באירגונים נפרדים.

האידיאולוגיה הציונית דוגלת ב"שלום-בית מעמדי" בין מנצלים ומנוצלים, מיליונרים ומובטלים יהודיים, כמשקל-נגד לסיסמה המארכסיסטית של "פועלי כל הארצות התאחדו".

בהתאם להשקפה הציונית, רב המשותף בין הפועלים והבורגנים היהודיים, מאשר בין הפועלים היהודיים והפועלים האמריקאיים או הרוסיים. הציונות כופרת באפשרות של שינוי מצב היהודים כתוצאה מהשתלבותם במאבק העמלים והמוני-העם לדמוקרטיה ולסוציאליזם, פועלת לניתוקם מהמאבקים החברתיים נגד נגעי החברה הקאפיטאליסטית — ובכלל זה נגד גזע האנטישמיות.

במקום השתלבות במאבק הדמוקראטי הכללי, במאבק למען הסוציאליזם, מציגה

כאילו, אומה אחת, למרות שאין להם כלכלה משותפת, טריטוריה משותפת, שפה משותפת, תרבות משותפת או מנהגי חיים משותפים, — זאת אומרת, למרות שאין להם אף תכונה משותפת מאותן תכונות, המאפיינות את ה"אומה". אמנם, ליהודים הדתיים בארצות שונות משותפת הדת; אמנם, ליהודים בארצות שונות משותף המוצא ההיסטורי מהעברים הקדומים, שחיו בארץ-ישראל. אך לא יותר מזה.

בהיותו נשיא ההסתדרות הציונית הער למית, ניסה ד"ר נ. גולדמן לתת הגדרה ציונית "חדשה" בשאלה זו. במושב הוועד הפועל הציוני, שהתקיים בירושלים בימים 16—23 במאָרס 1964, אמר נ. גולדמן:

"העם היהודי הוא ישות היסטורית יחידה במינה. הוא עם, דת, גזע, ונושא ציביליזציה מיוחדת ושום מונח מן ה"מונחים הבלתי-יהודיים ל"עם", ל"אומה", ל"דת" אין ביכולתו להגדיר כדבעי תופעה מיוחדת זו של מה שמתקרא העם היהודי בהיסטוריה... שלושה יסודות מאפיינים אותו: היותו עם בינלאומי, היותו קשור עם ארץ-יש"ראל והיותו מבחינה היסטורית כללית אחת הקבוצות הבלתי-מזדהות ביותר בתולדות העולם... עלינו להילחם פנים אל-פנים בעולם הבלתי-יהודי ואף בקהילה היהודית גופא לזכותנו לחיות כמיעוט נבדל, כמיעוט בלתי-מזדהה תחת איזה משטר שהוא ובאיזה ארץ שהיא. עלינו להנחות את העם היהודי במאמצינו ובמלחמתנו לזכותנו ה"ספציפית להשאיר אותו עם יהודי כפי שהיינו אלפים בשנים, כעם מאוחד מסביב למרכז היוצר שלנו בישראל..."

"הגדרה" בלתי-מציאותית זו סותרת את ההתפתחות ההיסטורית. הקיבוצים היהודיים חיים במשטרים סוציאליים שונים וקשורים עם העמים בתוכם הם חיים מבחינה כלכלית, תרבותית ואף מבחינה הרגשת המולדת. אפילו הציונים האמריקאיים מדגישים השכם והערב את היותם אמריקאים. מבחינה סר-ציאלית ומדינית חלוקים היהודים בארצות הברית ובארצות קאפיטאליסטיות אחרות על בסיס מעמדי, על בסיס המאבק בין קאפי-טאליזם וסוציאליזם, בין שלום ומלחמה, בין קידמה וריאקציה. היהודים באר"ב חלוקים אפילו בעניין המאבק לשוויון-זכויות הכושים.

מאלפת עדותו המוסמכת והטרייה של אלוף-משנה מרדכי בר-און, ראש המחלקה לנוער ולתלחן בסוכנות היהודית, שחנך

מביקור אצל הנוער היהודי באר"ב באוק-טובר 1968, ומסר:

"...פריסת שלום עגומה, תמונה קור-דרת מהמצב כיום וחזות קשה על סיכויי העתיד הנראה לעיין. מתוך כל אותו נוער (מיליון בני-נוער יהודי מתוך 6 מיליון יהודי אר"ב) מפואר נותרו לנו — פירורים בלבד. מעטים, מעטים מאוד נאמנים ליהדות, לציונות ולמדינת ישראל. עוד פחות מהם יוד-עים משהו על יהדותם... במשך כשנה ומחצה שמענו על הזעזוע וההתעוררות שעברו על יהדות התפוצות בעקבות הנצחון המזהיר במלחמת ששת הימים. אנו מפריזים בממדיה של התעוררות זו. נכון, יהודים הודעו בימי המל-חמה ולאחריה, אך ההתעוררות דעכה מהר ולא חרשה חריש עמוק: יש דאגה לוויטנאם, לכושים. אך לציונות ולישראל — רק מעטים בלבד." ("ידי-עות אחרונות", 30.10.68).

זוהי עדות ציונית מוסמכת ביותר על מצב הדברים האמיתי, על חוסר השחר שבהגדרות הציוניות ועל האשליה שברעיון הציוני. התיאור הנ"ל מאשר, שציונים ויהודים הם שני מושגים שונים. הציונים הם יהודים, אך רוב היהודים אינם ציונים, אפילו באר"ב של אמריקה. התיאור הנ"ל מוכיח גם שקיים תהליך של השתלבות היהודים, ובמיוחד הנוער היהודי, בחיים הכלליים של אר"ב. על-אחת כמה וכמה קיים תהליך זה בברית-המועצות הסוציאליסטית. אך התעמלנים הציוניים, המוכנים להודות לפעמים בקיום ה"תהליכים האובייקטיביים בקרב יהודי אר"ב, מסרבים לעשות זאת לגבי ברה"מ, מתוך שיקולים פוליטיים אנטי-סובייטיים, מתוך חישובים של צורכי המלחמה הקרה. הם מודים לפעמים במציאות, כי רוב רובם של יהודי אר"ב, רואים באר"ב את מולדתם, כי יתר אזרחי אר"ב, דוחים את אלה התוב-עים מהם לעלות לישראל. טבעי הוא, שבברית-המועצות, במשטר הסוציאליסטי, קשורים ההמונים היהודיים עוד יותר למור-לדתם ובדרך-כלל אינם הולכים שולל אחר התעמולה הציונית.

דבריו של ד"ר נחום גולדמן על הצורך באי-הזדהות של היהודים עם כל משטר, מכוונת למעשה, לאי-הזדהות של יהודי ברה"מ ושל ארצות סוציאליסטיות אחרות עם המשטרים באותן ארצות. התנועה הציר-נית עומדת, כביכול, מעל למעמדות, אך למעשה קשורה באלפי קשרים בהון המוגר-

פוליסטי ובמיוחד בזה האמריקאי. הקריאה להזדהות עם ישראל של היום, זאת אומרת, עם השלטון הקשור באימפריאליזם האמריקאי, אינה בלתי־לוייה במהותה המעמדית ובאוריינטאציה הפוליטית הבינלאומית של ישראל דהיום.

עוד בתחילת ימיה של מדינת ישראל, כאשר התלות בארה"ב לא היתה עדיין קיצור־נית במידה שהיא כיום, כתב בטאון מפ"ם, "על המשמר", במאמר ראשי:

"הנחת־אב להסברתו של מ. שרת (שהיה אז שר־החוץ של ישראל) אומרת: לא תיתכן עזרת יהודי אמריקה לישראל, תוך קיום סכסוך בין ישראל וארצות־הברית. משמע, השיתופותם הפעילה של יהודי ארה"ב בבניין מדינתנו מותנית בהשתלבות

מדיניות־החוץ הישראלית במדיניות הגלובאלית של ואשינגטון. אחינו בני־ישראל שמעבר לים לא יעזרו לנו, אם לא נשתעבד לרצון ממשלתם." ("על המשמר", 5.8.1952).

מכאן, שהמדיניות הציונית, שהיא גם ה־מדיניות של ממשלת ישראל, לא־זרבלבד שאינה מכוונת לא־הזדהות היהודים בעולם עם כל המשטרים, אלא בפירוש מכוונת להזדהות עם הקאפיטאליזם, עם האימפריאליזם, ובמיוחד עם זה האמריקאי.

הוועידות האחרונות של המיליונרים היהודיים מארה"ב, מבריטניה וממדינות אחרות, שנתקיימו בישראל, הדגישו את האופי ה־מעמדי האנטי־פועלי של התמיכה במשטר הקיים בישראל ואת אופייה האנטי־סובייטי הפרו־אימפריאליסטי מבחינת המדיניות ה־בינלאומית.

המדיניות הציונית

מאז עיצובה של הציונות כתנועה פוליטית על־ידי ת. הרצל והמנהיגים הציוניים האחרים, התבססה המדיניות הציונית כמדיניות של שיתוף־פעולה עם כוחות הריאקציה, עם המעצמות האימפריאליסטיות נגד התנועה הסוציאליסטית המהפכנית ונגד התנועה ל־שיחרור לאומי.

הרצל עצמו בא בדברים עם קיסר גרמניה ועם המיניסטר הצארי פלכה, שאירגן את הפוגרומים על היהודים ברוסיה הצארית. הרצל הציע לו תוכנית ציונית שתביא לניתוק הפועלים היהודיים מהתנועה המהפכנית, מ־המאבק נגד הצאריזם, בעד הדמוקראטיה הסוציאליזם.

אין מעצמה אימפריאליסטית עליה לא השליכה הציונות הפוליטית את יהבה, ואין מעצמה אימפריאליסטית אשר לא ניסתה, בצורה זו או אחרת, לנצל את הציונות למטרותיה, ובמיוחד למטרת השתלטותה על המזרח־התיכון.

לאחר כיבושה של א"י על־ידי הבריטים היתה הפרקטיקה של ההנהגה הציונית לשתף פעולה עם שלטונות המנדאט הבריטי. היו אלה שיתוף־פעולה ועזרה הדדית נגד העם הערבי הפלשתינאי. מדיניות ההנהגה הציונית היתה לרכוש ולכבוש בעזרת השלטון הבריטי מאכסימום של טריטוריה ערבית ולהשאיר עליה מינימום של אוכלוסייה ערבית.

השלטון הבריטי בארץ השאיר בתוקפו את חוק הקרקעות העותומני מימי השלטון ה־תורכי, לפיו הפלחים שעיבדו את הקרקעות

דורי־דורות לא נחשבו לבעלי הקרקעות, אלא לאריסים בלבד. בעלי הקרקע היו בעלי־אחוזות, אשר במקרים רבים אף לא גרו בארץ־ישראל. המוסדות הציוניים היו קונים את הקרקע באזורים שלמים מבעלי־אחוזות כאלה ובעזרת "שומרי החוק" הקולוניאליים הבריטיים היו מנשלים את הפלחים הערביים מהאדמה שעבדוה, בהסתמך על החוק האגרארי הריאקציוני, "כיבוש הקרקע" מידי הפלחים הערביים היתה סיסמה ציונית מקור־דשת ורשמית בימים ההם.

הפלחים שנשארו מחוסרי־קרקע ומחוסרי־פרנסה, הפכו למקור עבודה זולה בפרדסים, במושבות ובערים. כדי למנוע עבודה מפועלים ערביים, הועלתה הסיסמה הציונית השניה — "כיבוש העבודה". הפועלים הערביים גורשו, פשוטו כמשמעו, ממקומות־עבודה על־ידי משמרות, שאורגנו ע"י עסקני ההסתדרות. הנהגת ההסתדרות מצידה, לא הסכימה להצטרפותם של פועלים ערביים לשורותיה והחברות בה היתה ליהודים בלבד. רק בשנים האחרונות, לאחר מאבקים רבים, הותר לפועלים ערביים להצטרף להסתדרות. הסיסמה הציונית השלישית היתה "תוצרת הארץ", ולמעשה: "תוצרת עברית". הדבר התבטא בהטלת חרם על תוצרת ערבית וסחורות ערביות, אף־על־פי שהיו אלו סחורות מאותה ארץ — ארץ־ישראל.

הפראקטיקה של מנהיגי היישוב היהודי בארץ־ישראל, שהיתה מודרכת על־ידי שלוש הסיסמאות הללו, איפיינה את המדיניות הציונית

נית והעכירה את היחסים בין היהודים והערבים בארץ־ישראל לשמחתו של הצד השלישי — האימפריאליזם הבריטי. חברה־הכנסת ממפלגת העבודה וי"ר ועדת־החוץ־והבטחון של הכנסת, דוד הכהן, תיאר את פני הדברים בימי המאנדאט הבריטי כדלהלן:

„כשנכנסתי (בלונדון) למועדון של סטודנטים סוציאליסטיים, אנגלים ו־אירים ויהודים וסינים והודים ואפ־ריקאים — כולנו היינו תחת שלטון אנגלי — והנה כבר אז הייתי צריך להלחם עם חברי בסביבה האינטימית על הסוציאליזם היהודי; להגן על העובדה שאני לא מקבל ערבים לטרייד־יוניון שלי, להסתדרות; ש־בארץ מטיפים לעקרונות־הבית לא לקנות אצל ערבי; לעמוד בשמירה ליד פרדס, כדי שפועל ערבי לא יוכל לעבוד בו; לשפוך נפט על עגבניות ערביות; להתנפל בשוק על עקרונות־בית יהודיות ולשבור להן את הביצים הערביות בסל שלהן; להעלות למרר מים את הקרן־הקיימת ששולחת את יהושע חנקין לביירות לקנות אדמות מאפנדים נפקדים ולתת בעיטה לפל־חים. לקנות עשרות דונמים מערבי — מותר. אבל למכור חסדחלילה דונם יהודי אחד לערבי — אסור. לקחת כסוציאליסט את סמל הקאפיטליזם, את רוטשילד, ולקרוא לו הנדיב הידוע — זה לא היה פשוט...“ („הארץ“, 15.11.1968).

ערב מלחמת העולם השנייה הציע מנהל הקרן הקיימת, יוסף וייץ, בתזכיר להנהלת הסוכנות היהודית, לרכוש קרקע בארצות הערביות ולהעביר לשם ערבים מארץ־ישראל. הוא הציע להעביר המוני ערבים מהרי יהודה ושומרון לעבר־הירדן, ומן הגליל — לסוריה וללבנון.

המדיניות הציונית של התפשטות טריטור־יאלית ונישול האוכלוסייה הערבית מארץ־ישראל נמשכת במדינת־ישראל. זוהי המדי־ניות הרשמית של הממשלה. בהרצאתו בפני ועידת הקיבוץ המאוחד במעוז־חיים (17 באפריל 1968) אמר יגאל אלון, שר־העבודה דאז, (כיום סגן ראש הממשלה ושר־הקליטה): „חובתנו ליישב את ישראל הגדולה אינה פחותה בחשיבותה משהיה יישובם של עמק הירדן ועמק בית־שאן בימי המאנדאט. מי שמטיל ספק באמת זו מעמיד את כל הקונצפציה הציו־

נית בסימן שאלה“ („גרולסלם פוסט“, 18.4.68).

לנו, למארכסיסטים־לניניסטים, אין צורך להוסיף להגדרות הללו של העסקנים הציוניים עצמם על אופי ומטרות מדיניותם. זוהי מדיניות שובינית, אנטי־ערבית, הבנוייה על שיתוף־פעולה עם האימפריאליזם: בימי ה־מאנדאט — עם האימפריאליזם הבריטי, בשורה הראשונה, ולאחר הקמת מדינת יש־ראל — עם האימפריאליזם האמריקאי, בראש וראשונה.

המדיניות הציונית העכירה ומעכירה את היחסים בין העמים בארץ ובאזור, לא איפשרה ואינה מאפשרת הסדר היחסים היהודיים־ערביים והישראליים־ערביים, לטובתם של שני העמים. הנהנה העיקרי הוא ה־אימפריאליזם, המנהל את מדיניותו המסור־רתית של „הפרד ומשול“ גם בימינו, ואינו מעוניין כלל וכלל להביא לידי פתרון הסיכ־סוך הישראלי־ערבי והשאלה הפלשתינאית. המדיניות הציונית מתעלמת מאינטרסים יהו־דיים חיוניים ומתנכרת להם, כאשר אלה נראים בעיניה כסותרים את האינטרס הפוליטי של הציונות. המנהיגים הציוניים נמנעים, ב־דרך־כלל, ממאבק נגד אנטישמיות בארצות הקאפיטאליסטיות.

לאחר עלות היטלר לשלטון בגרמניה, כאשר כל הכוחות האנטי־פאשיסטיים בעולם ורוב רובם של האירגונים היהודיים הכריזו חרם על גרמניה הנאצית, התקיימו מגעים ושיתוף־פעולה בין מנהיגים ציוניים לבין השלטון ההיטלראי. מאיר ארגוב המנוח, כשהיה יו־ר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, הצדיק את הסכם השילומים עם גרמניה המערבית בטענה, שכך נהגה תמיד הציונות מאז „הלך הרצל לפלבה, פורע היהודים ועורך השחיטות בקרב היהודים ברוסיה, לנהל משא־ומתן על מקלט בטוח“, ומאז „הלך ראש המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית, חיים ארלוזורוב, ועשה הסכם־הטראנספר“ (עם גר־מניה הנאצית) („דברי הכנסת“, 30.6.1959).

כאשר הנאצים עברו מקו גזעני אנטישמי קיצוני לקו של השמדה פיסית של ההמונים היהודיים באירופה, התייצבו גם המנהיגים הציוניים בחזית ה־מלחמה נגד הנאצים. יחד עם זאת מוכיחות העובדות, כי גם במלחמת העולם השנייה חיפשה ההנהגה הציונית דרך אל המנהיגים הנאציים לשם מימוש מטרות ציוניות אף על חשבונם של המוני־העם היהודיים.

משפטו של רודולף קסטנר, שהתקיים ב־ירושלים ב־1952, גילה את שיתוף־הפעולה

התקשרנו עם מרכזים אלה — יכולנו להציל הרבה" ("מעריב" 24.4.66). מקום חשוב במדיניות הציונית תופסות ההסתה והפעילות החתרנית נגד ברית-המור- עצות ויתר הארצות הסוציאליסטיות, נגד התנועה הקומוניסטית הבינלאומית.

המנהיגים הציוניים המתעלמים בדרך-כלל מהפעילות האנטישמית בארצות שלטון ההון, מנהלים תעמולת-זוועה עולמית נגד ברית-המועצות וארצות סוציאליסטיות אחרות, בי-טענה שדווקא בסוציאליזם פורחת האנטי-שמיות. בכך רוצים המנהיגים הציוניים "להר-כוח", כי הסוציאליזם איננו מסוגל לפתור את השאלה היהודית ולהתגבר על האנטישמיות. הנסיון של הסוציאליזם מוכיח, כי בארצות הסוציאליסטיות נפתרה השאלה היהודית, נעקרו מן השורש היסודות הסר-ציאליים והפוליטיים של האנטישמיות. בארץ סוציאליסטית אין קיימים יותר מעמדות חברתיים המעוניינים באנטישמיות או בי-אפליה לאומית כלשהי.

אין פירוש הדבר, שבברית-המועצות או בארץ סוציאליסטית אחרת, אינם קיימים עוד אנשים, שעדיין לא השתחררו משיורי גישות אנטישמיות ודעות-קדומות לאומניות אחרות. הסיבה לתופעות יוצאות-דופן אלו נעוצה בכך, שעדיין חיים בני המעמדות הישנים, שעדיין ישנם אנשים המושפעים מהחברה הבורגנית הישנה ומהעולם הקאפיטאליסטי בחוץ. כמרכן משפיעה פעולת החתירה האי-דיאלוגית האימפריאליסטית מבחוץ, המנסה להחדיר דעות-קדומות לאומניות ולזרוע פירוד בין העמים, על-מנת לערער מבפנים את המדינות הסוציאליסטיות.

השאלה של חיסול שיורי האנטישמיות ודעות-קדומות לאומניות אחרות בחברה ה-סוציאליסטית אינה שאלה נפרדת, אלא חלק משאלה כוללת יותר של חיסול שיורי האי-דיאלוגיה והדעות הקדומות של הקאפיטא-ליזם בחברה הסוציאליסטית.

קיימות עדיין דעות-קדומות לאומניות אצל אנשים שונים בחברה הסוציאליסטית (ואין יהודים יוצאים מכלל זה), כשם שקיימות עדיין דעות-קדומות דתיות ותופעות שליליות אחרות. אך אין אלו אופייניות לסוציאליזם, אלא מנוגדות למהותו. אין אלו תכונות הסוציאליזם, אלא תכונות הקאפיטאליזם, ולכן אלו הן תופעות חולפות במדינות סוציאליסטיות.

עובדת הגירתם של יהודים מארצות סר-ציאליסטיות לארצות קאפיטאליסטיות, ובכלל זה לישראל, אינה תולדה של המשטר הסר-

בין התליין הנאצי אייכמן ומנהיגם של ציוני הונגריה ר. קסטנר, בזמן מלחמת העולם השנייה. קסטנר וחבריו ידעו היטב, כי הנאצים שולחים את יהודי הונגריה לתנורי-המוות, אך העדיפו להסתיר זאת מהיהודים, תמורת הבטחתו של הצורך הנאצי אייכמן לאפשר לכמה מאות יהודים, בעיקר עסקנים ציוניים ועשירים פררציוניים, לעלות לארץ-ישראל. העדויות שנמסרו במשפט הוכיחו, כי קסטנר ואנשיו דאגו ל"השקטת" ההמונים היהודיים. בכך הרדימו את ערנותם והקלו על מלאכת הנאצים לשלחם למחנות ההשמדה. אילו היו היהודים בהונגריה יודעים את מה שקסטנר ידע, יש להניח כי היו מתמרדים או בורחים ומצטרפים לתנועת ההתנגדות. אך לא רק במקרה של יהודי הונגריה נקטה ההנהגה הציונית בקו כזה. היא העלימה הרבה זמן מדעת הקהל את עובדת השמדתם של היהודים ע"י הנאצים. בסימפוזיון שערך העתון "מעריב" ב-1966, תחת הכותרת: "ראשי ההגנה, אצל ולח"י סביב שולחן עגול", ציין ח"כ חיים לנדאו:

"עובדה היא שבשנת 1942 ידעה

הסוכנות על ההשמדה. אם כי הקצב לא היה ידוע, עצם ענין ההשמדה היה ידוע להנהלת הסוכנות ולחוגים יהר-דיים בארצות-הברית. והאמת היא שלא רק שתקו אלא גם השתיקו את אשר ידעו" ("מעריב", 24.4.66).

באותו סימפוזיון העיד העסקן הציוני אליעזר ליבנה (שהיה העורך של בטאון ההגנה בזמן מלחמת העולם השנייה), כי בשביל ההנהגה הציונית הצלת יהודים לא היתה מטרה בפני עצמה אלא אמצעי. אחרת היו המנהיגים הציוניים נוקטים קר-פעולה אחר, אומר א. ליבנה:

"בתקופה ההיא (שנות השואה),

צריכה היתה להיות המשימה הלאומית העיקרית — הצלת היהודים בגולה. הצלה לאו דווקא כדי להביאם ארצה: לא כדי להכתים את הבריטים, אלא להציל יהודים לשם הצלתם." ("מע-ריב", 10.4.66). זאת ועוד אמר בנידון א. ליבנה: "ברצוני לומר מה היינו צריכים לעשות, אילו ראינו את ה-מטרה העיקרית בהצלת מאכסימום יהודים במקומותיהם. מרכזי הפעולה היו בסיסי הפרטיזנים. פרטיזנים נמצאו בפולין, בליטא, בשטח הכיבוש הנאצי של רוסיה, ביוגוסלביה וקצת יותר מאוחר גם בסלובקיה. אילו ראינו בשיבוש ההשמדה את העיקר ואילו

ציאליסטי, אלא פרי נסיבות היסטוריות שונות. לאחר מלחמת העולם השנייה, השפיעו על חלק מהיהודים זוועות ההשמדה על-ידי הנאצים, בכיוון של נטישת מקומות השואה ושאיפה להתחבר אל משפחותיהם בחוץ-לארץ. חלקים אחרים, ממוצא זעיר-בורגני, העדיפו לחיות בקאפיטאליזם מאשר בסוציאליזם. במקרים אחרים השפיעו התעמולה הציונית, וכן קשיים בבנייה הסוציאליסטית ושגיאות שנעשו בארצות סוציאליסטיות מסוימות.

האידיאולוגים הציוניים מנצלים לצרכיהם את העובדה, כי בתקופה מסוימת נפגעו יהודים (ובני עמים אחרים) ונושאי-תרבותם בברית-המועצות, כאשר שרר פולחן האי-שיות והיו הפרות של החוקיות הסוציאליסטית. הם מתעלמים מכך, שגם אז לא קרה הדבר על רקע של אנטישמיות או אפליה לאומית אחרת, אלא על רקע ההפרות הכלליות של החוקיות הסוציאליסטית בתקופת הכיתור הקאפיטאליסטי וכתוצאה מהשגיאות ומהעיוותים שנעשו בימים ההם.

העובדה היא, שהמפלגה הקומוניסטית של ברה"מ והממשלה הסובייטית, הן אשר תיקנו את השגיאות והעיוותים מיוזמתן-הן, הן לגבי התרבות היהודית ונושאה והן לגבי ה-תרבות של עמים אחרים ונושאה, והן בשטחים אחרים.

התופעה האופיינית והקובעת בחברה הסוציאליסטית בברה"מ לגבי כל המיעוטים הלאומיים היא האינטגרציה. קיים תהליך של השתלבות היהודים ומיעוטים לאומיים אחרים בחיים הכלליים של ברה"מ כתוצאה מחוקי ההתפתחות האובייקטיביים של החברה הסוציאליסטית. האינטגרציה של היהודים בחיים הכלליים בברה"מ היא תהליך היסטורי טבעי, ובמיוחד לגבי אוכלוסייה המרוכזת בעיקר בערים הגדולות, בהן מהיר התהליך של מיזוג עמים.

בנוגע לשאלת הפעילות התרבותית היהודית בשפת אידיש, הרי הצד העקרוני בשאלה זו הוא, כי במידה וקיימים צרכים בתחום זה, יש לספקם. ואמנם, בהתאם לעיקרון לגיטימי זה פועלת ברית-המועצות. הצורות של הפעילות התרבותית בשפת אידיש הן עניינם הפנימי של האנשים הסובייטיים.

בנוגע לחופש הפולחן הדתי ולסיפוק צורכי הדת היהודית, הרי במידה וצרכים כאלה קיימים בקרב יהודים סובייטיים — מובטח, הלכה למעשה, חופש הפולחן לדת היהודית ומסופקים צרכיה, כפי שנוהגת ברה"מ לגבי כל שאר הדתות.

התעמולה הציונית האנטי-סובייטית בשאלה היהודית היא חלק מהמדיניות הכללית ה-אנטי-סוציאליסטית של המנהיגים הציוניים, השואפים „לשחרר“ את יהודי ברה"מ מהסוציאליזם, כשם שהריאקציה האימפריאליסטית הבינלאומית מעוניינת „לשחרר“ את כל עמי ברית-המועצות מהסוציאליזם. היא היתה ונשארה חלק בלתי-נפרד וחשוב של המלחמה הקרה, אותה מנהלים המרכזים האימפריאליסטיים של הלוחמה האידיאולוגית והחת-רנית לגבי הארצות הסוציאליסטיות.

התעמולה הציונית נגד ברה"מ ב„שאלה היהודית“, מגיעה לעתים קרובות למימדים אבסורדיים כאלה, עד כי היא מקוממת אף חוגים אנטי-סובייטיים מובהקים.

דוגמה לכך הוא העתונאי הקנדי, פיטר וורטינגהם, המתנגד למשטר הסובייטי, שייצג את עתונו „טורונטו טלגרף“, במשך שנתיים בברה"מ. בסוף 1967 הוא כתב מאמר על הנושא „יהודים בברית-המועצות“, בו נאמר בין השאר:

„נדהמתי לנוכח ההיקף והעומק של מה שנראה לי כמסע מרוכז, שמקורו באלמנטים ציוניים בארה"ב, המכוון להוקיע את ברה"מ בגלל האנטישמיות, כביכול, שלה...“

„הרוסים תוקפים לא את היהדות אלא את הציונות — בארה"ב ר"ב קנדה קשה למצוא עתון שיסכים לפרסם דברי אמת על מצב היהודים בברה"מ.“

„אינני יכול אלא להסיק את ה-מסקנה, שלו הייתי מוצא בברה"מ אנטישמיות פרועה, כי אז היו מאמרי על הנושא זוכים לפרסום.“ „אני מר-גיש שזוהי השפעה ציונית ולא לחץ יהודי פשוט, המאלצת לתאר בעתונים תמונה חד-צדדית.“

פיטר וורטינגהם מאשים את הציונים שהם מעוניינים ברדיפות על יהודי ברה"מ:

„אני חושד, כי ישנם יהודים מ-סויימים בחוץ-לארץ שהיו מבכרים לראות רדיפות אנטי-יהודיות מכוונות מאשר תהליך מתמיד של אינטגרציה.“ בשנים האחרונות קבעה ממשלת ישראל קו של זיהוי רשמי של מדיניות-החוץ היש-ראלית עם המאבק האידיאולוגי של הציונות נגד ברה"מ ומדינות סוציאליסטיות אחרות. נציגים רשמיים של ממשלת ישראל החלו לנצל את במת האר"ם וועדותיה לשם השמעת נאומי הסתה נגד ברה"מ וארצות סוציאליס-טיות אחרות. ממשלת ישראל מתיימרת לייצג

הפרופסור האמריקאי מיכאל ברכר על מקר
רות התדירה הישראלית לאפריקה:

„אחד המקורות הוא השאיפה לשרת
בתור גשר בין המעצמות הקולוניאלי-
ליות לשעבר של המערב לבין הטרי-
טוריות התלויות לשעבר. העובדה
שיש לישראל המומחיות המערבית
בלי אות-הקלון של הקולוניאליזם,
מכשירה את ישראל למלא תפקיד
מפתח בהכוונת הסיוע של המערב,
אשר עלול להיות חשוב, אילו היה
מוענק במישרין” (עמ' 147).

עם ישראל מעוניין בקשרי ידידות ושיתוף-
פעולה עם עמי אסיה, אפריקה ואמריקה
הלאטינית, אך לא כשלוחה של הניאור-
קולוניאליזם, אלא כגורם עצמאי של שלום,
אי-תלות וקידמה חברתית.

היהודים בעולם כולו ולתבוע לעצמה
„רות להתערב בעניינים הפנימיים של המדי-
נות הסוציאליסטיות. קו זה תרם לא-מעט
לשיבוש היחסים בין ישראל לבין ברה"מ
ומדינות סוציאליסטיות אחרות.

התעמולה הציונית האנטי-סובייטית גברה
לאחר מלחמת-יוני, אך פחתה הצלחותיה. לאחר
מלחמת-יוני ידוע יותר לדעת הקהל בעולם
כיצד מתייחסים שליטי ישראל, — נושאי דגל
הציונות — לאוכלוסייה הערבית, לפליטים
הערביים, לשאלת איחוד משפחותיהם.

הפרקטיקה הציונית הפרראימפריאליסטית
קיבלה ממד חדש בשיתוף-הפעולה של שליטי
ישראל עם המעצמות האימפריאליסטיות, ב-
מדיניות הניאורקולוניאליסטית.

בספרו „המדינות החדשות באסיה” כותב

התנועה הציונית אינה תנועה לשיחרור לאומי

הזר והתלות באימפריאליזם ומנהלת מדי-
ניות של התפשטות טריטוריאלית בעזרת
האימפריאליזם.

(4) הציונות משמשת אחד המכשירים של
האימפריאליזם במאבקו הגלובאלי ובמלאכת
החתרנות האידיאולוגית והפוליטית שלו נגד
ברה"מ וכלל השיטה הסוציאליסטית הער-
למית, במטרה לערער את המשטרים הסר-
ציאליסטיים מבפנים.

(5) באסיה, באפריקה ובאמריקה הלאטינית
מסייעת הציונות לפעילות הניאורקולוניא-
ליסטית של ארה"ב, גרמניה-המערבית, ברי-
טניה ומדינות אימפריאליסטיות אחרות.

התנועה הציונית אינה, איפוא, תנועה
לשיחרור לאומי, מכיוון שאינה מעמידה
בפניה מטרה לשחרר עם או ארץ משלטון
זר. אין היא תנועה לאומית בכלל, אלא
תנועה פוליטית ריאקציונית של הבורגנות
היהודית. כשם שאין „אומה יהודית עולמית
אכסטריטוריאלית”, כן אין תנועה לאומית
עולמית אכסטריטוריאלית. אין היא גם תנועה
לאומית ישראלית. היא פועלת נגד השיחרור
הלאומי של עם ישראל מהתלות באימפ-
ריאליזם, היא משתפת פעולה עם המעצמות
הקולוניאליות נגד התנועות לשיחרור לאומי
האנטי-אימפריאליסטיות במזרח-התיכון וב-
אזורים אחרים.

עד מהפכת אוקטובר פעלה התנועה הציונית
בתנאים של משטר קאפיטאליסטי. פעולתה
העיקרית היתה לנתק את העמלים היהודיים
מהמאבק של כלל העמלים להגנת ענייניהם
היומיומיים ולמען הסוציאליזם. בכך שירתה

האידיאולוגיה והמדיניות הציונית מוכי-
חות, כי אין התנועה הציונית, על אירגוניה
הרבים, תנועה לשיחרור לאומי, אלא זרם
פוליטי ריאקציוני, לאומני, אחד המכשירים
החשובים של הבורגנות היהודית, המנוצל
ע"י האימפריאליזם במאבקו נגד שלושת
הכוחות המהפכניים של זמננו.
אבן-הבחן לתנועה לשיחרור לאומי הוא
היחס לאימפריאליזם, למאבק האנטי-אימפ-
ריאליסטי.

התנועה הציונית אינה תנועה לשיחרור
לאומי, משום שהפרוגרמה והפראקטיקה שלה
אינן אנטי-אימפריאליסטיות, כי אם מבוססות
על שיתוף-פעולה עם האימפריאליזם:

(1) בארצות שלטון ההון משתפת התנועה
הציונית פעולה עם הבורגנות הגדולה של
אותן הארצות נגד תנועת הפועלים המהפכ-
נית, הקומוניסטית, בהטיפה להינתקות הר-
עמלים היהודיים מחבריהם למעמד, מהמאבק
לשינוי המשטר, לסוציאליזם.

(2) במזרח-התיכון משמשת התנועה הציו-
נית, מאז ימי התורכים דרך השלטון הבריטי
ועד לימינו אנו, בן-ברית נאמן לאימפריא-
ליסטים למיניהם במאבקם נגד התנועה
לשיחרור לאומי של העמים הערביים, בניגוד
לאינטרסים הלאומיים של עם ישראל.

(3) בישראל פועלת התנועה הציונית נגד
האינטרסים של העמלים, להפרדת הפועלים
היהודיים מהפועלים הערביים. היא מטפחת
אי-אמון ביניהם ומפיצה שוביניות והתנשאות
לאומנית. הציונות בישראל פועלת נגד ה-
שיחרור הלאומי של עם ישראל מכבלי ההון

הציונות את בעלי-ההון ובעלי-האחוזות ברוסיה הצארית ובארצות אחרות. בכתביו התייחס לנין לציונות מן הבחינה הזאת. החדש הוא בכך, שנוסף לשירות למעמדות המנצלים בארצות הקאפיטאליסטיות, ממלאת הציונות עתה תפקיד חשוב במדיניות הגלור' באליה של האימפריאליזם, כמכשיר במאבקו נגד התנועה הלאומית הערבית האנטי-אימפ' ריאליסטית, נגד המדינות הסוציאליסטיות

ובביצוע מדיניותו הניאורקולוניאליסטית. ציונות היא בימינו האידיאולוגיה והמדיניות השליטת במדינה ריבונית, בישראל. היא המכנה המשותף לכל מפלגות הקואליציה הממשלתית, מ"חירות" ועד למפ"ם. המפלגות הללו יושבות עתה יחד בממשלת "הליכוד הלאומי" על בסיס מלחמת-יוני, על בסיס המטרות הציוניות של התפשטות טריטור' ריאלית ושירות לאימפריאליזם האמריקאי.

מדינת ישראל והציונות

לאחר מלחמת העולם השנייה מסתמכים המנהיגים הציוניים על גורלם המר של ההמונים היהודיים באירופה בתקופת שלטון הנאצים לעומת הצלתם של היהודים בארץ-ישראל, כראייה לנכונות האידיאולוגיה הציונית. אך למסקנה כזאת אין כל הגיון היסטורי או מדעי.

ראשית, מתעלמים העסקנים הציוניים מכך, שבמלחמת העולם השנייה, כאשר יהודים הושמדו ע"י הנאצים, עשו הצבא הסובייטי והעמים הסובייטים מאמצים מיוחדים, כדי להציל יהודים וקורבנות אחרים של הפאשיזם הגרמני, ואומנם המוני יהודים באירופה ניצלו הודות לכך. אי-פתירת חזית שנייה ע"י מעצמות המערב עד ל-1944, מתוך שיקולים אנטי-סובייטיים, נתנה שהות לנאצים ל- המשיך במלאכת ההשמדה.

שנית, מתעלמים הם מכך שהנאציזם, אשר התאכזר במיוחד ביהודים והשמיד שישה מיליון מהם, השמיד גם מיליונים רבים של בני עמים אחרים ובמיוחד סלבים, בשטחי הכיבוש, במחנות הריכוז ובתאי ה- גאזים. מכאן, שהגזנות הפאשיסטית לא היתה אנטישמית בלבד.

שלישית, מתעלמים הם מהאופי המעמדי והפוליטי של מארגני ההשמדה. מיליוני יהודים הושמדו מפני שהקאפיטאליזם בשלבו האימפריאליסטי הוליד בגרמניה ובארצות אחרות את הפאשיזם, שהוא דיקטאטורה טרוריסטית גלויה, שובינית וברוטאלית ב- יותר של ההון הפינאנסי, של האימפריאליזם. היהודים הושמדו מפני שהשתלט ה- פאשיזם בגרמניה ובשורת ארצות נוספות באירופה, ולא, כפי שטוענים האידיאולוגים הציוניים, מפני שהיהודים לא עלו לארץ-ישראל בעוד מועד.

האמת ההיסטורית היא, שיהודי א"י, בימי מלחמת-העולם השנייה, לא היו בטוחים ב- גורלם יותר מאשר יהודי אירופה. הצבא הנאצי הסתער גם בצפון-אפריקה, חדר כבר

למצרים ועלול היה להגיע לא"י. במקרה כזה היה גורל היישוב היהודי נחרץ. הנאצים היו משמידים את היהודים בא"י בדיוק כמו באירופה. לאושרנו, לא הצליחו הנאצים הגרמניים להגיע לא"י, והדבר קרה לא מפני שהתחשבו בארץ הקודש, או בקמע הציוני של ראשי היישוב היהודי. הנאצים לא יכלו להגיע לא"י מפני שהצבא האדום הסובייטי הצליח בעוד מועד, לא הרבה זמן לפני השעה 12 (מבחינת סכנת פלישה נאצית לא"י), לשבור את מפרקתו של הצבא ההיטלראי בסטאלינגרד, לאלץ את צבא גרמניה הנאצית להעביר בדחיפות תגבורת מצפון-אפריקה לחזית הסובייטית.

מכאן נובע, שאין להסיק שום מסקנה ציונית מעובדת הצלתו של היישוב היהודי בא"י בזמן מלחמת העולם השנייה. הצלתו של היישוב היהודי בא"י בזמן מלחמת העולם השנייה מחזקת עוד יותר את ההנחה ה- מארכסיסטית-לנינית, כי ההצלה ליהודים מרדיפות, מאפליה ומהשמדה היא בחיזוק ובנצחונם של הסוציאליזם, של הקומוניזם.

הקמתה של מדינת ישראל בשנת 1948 וגסיון 20 שנות קיומה מוכיחים, כי אין מדינת ישראל פותרת ואינה יכולה לפתור את השאלה היהודית בארצות שלטון ההון. מדינת ישראל קמה כתוצאה מתהליכים היס-טוריים מסויימים באירופה ובמזרח-התיכון. בארץ-ישראל התפתחה אומה יהודית ב- תנאים המיוחדים שהיו בארץ בימי השלטון הקולוניאלי הבריטי:

(1) היישוב היהודי גדל במספרו והפך לשליש מתושבי ארץ-ישראל.

(2) היישוב היהודי עמד במרכז ההתפתחות התעשייתית של הארץ.

כתנאים של פלשתינה (א"י) המנדטורית, ארץ קטנה, מעוטת אוכלוסין ומפגרת מבחי-נה כלכלית. היה בכוחן של עליית כמה מאות אלפי יהודים, רובם פליטי-חרב הנאצים מהארצות הכבושות באירופה, ושל התפתחות

זייה של כמה עשרות אלפי פועלים.
נות את אופייה הלאומי של הארץ מארץ
חד-לאומית (ערבית) עם מיעוט לאומי
(יהודי), לארץ דו-לאומית.

כתוצאה משינוי מהותי זה באופייה הלאומי
של הארץ, קבעה מפלגתנו הקומוניסטית,
בתום מלחמת העולם השנייה, פרוגרמה
חדשה לפתרון השאלה הארץ-ישראלית
על בסיס ההכרה בזכותם של שני עמי
א"י, היהודי והערבי, להגדרה עצמית ול-
שיחרור מהשלטון הזר.

ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת הא"ר
החלטה בדבר ביטול המנדאט הבריטי והוצאת
הצבא הבריטי מא"י, ובדבר הקמתן של שתי
מדינות עצמאיות בא"י, יהודית וערבית.
במציאות הוגשמה רק זכות ההגדרה ה-
עצמית של העם היהודי בא"י והוקמה מדינת
ישראל, ואילו זכויותיו הלאומיות של העם
הערבי הפלשתינאי לא באו על מימושן
ונשללו ממנו עד היום הזה.

התקופה שחלפה מאז הקמתה של מדינת
ישראל הוכיחה, כי המדיניות הציונית הינה
גם בעוכריה של האומה היהודית המתפתחת
בישראל. המדיניות הציונית של ממשלות
ישראל סיכנה ומסכנת את עתידה של מדינת
ישראל. המדיניות של הרחבת גבולות בכל
שעת-כושר, בעזרת האימפריאליסטים, מונעת
הסדר-שלום צודק בין ישראל והארצות הער-
ביות ואת השתרשותה של מדינת ישראל
כמדינה מוכרת ע"י עמי האזור.

ליהודים בישראל ולכל תושבי ישראל
הבעיה היא להשתחרר מהתלות בהון הזר
ובמעצמות האימפריאליסטיות, להשיג את
השלום עם המדינות הערביות השכנות על
בסיס כיבוד-זכויות הדדי, הכולל את ההכרה
בזכויותיו הלאומיות החוקיות של העם הערבי
הפלשתינאי, ובראש וראשונה בזכויות ה-
פליטים הערביים, ואת ההכרה בקיומה של
מדינת-ישראל ובזכויותיה הלאומיות, לרבות
חופש השייט.

המדיניות הלאומית, הפאטריוטית, עליה
נאבקה מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית,
היא המסוגלת להבטיח בטחון, שלום ושיגשוג
לעם ישראל ולמדינת ישראל באזורנו, ו-
ידידות מצד העמים הערביים, הנאבקים
לשיחרור לאומי מלא ולשיחרור סוציאלי.

הקמתה של מדינת ישראל לא הביאה
איתה שינוי במצבם של היהודים בארצות
הקאפיטאליסטיות. מצב היהודים בארצות
שלטון ההון, כמו מצבם של מיעוטים אחרים,
היה תמיד תלוי במידת הדמוקראטיה שבארץ
הנתונה, ביחס הכוחות הפנימי ובמצבה הבינ-

לאומי. כן גם היום. במקרה של הקמת שלטון
פאשיסטי, למשל בארה"ב, והתגברות מדי-
ניותה התוקפנית כלפי חוץ — עלולים
להתחולל, נוסף להתפרעויות אנטי-כושיות,
גם התפרעויות אנטי-יהודיות ואחרות.

בארה"ב ובארצות קאפיטאליסטיות אחרות
קיימות תופעות חמורות של אנטישמיות.
הפאשיזם לא היה ואיננו תכונה גרמנית
בלעדית. הוא עלול להתהוות בארצות נוספות
של שלטון ההון הפינאנסי בעתות משברים
פנימיים ובינלאומיים.

מכאן המסקנה: כשם שבעבר לא היה
פתרון יסודי אחר לשאלה היהודית, אלא
בסוציאליזם — כן גם עתה. הקאפיטאליזם,
האימפריאליזם מטבע ברייתם עשויים להוליד
ומולידים אנטישמיות וביטויי גזענות אחרים,
פרעות גזעיות ואף השמדת עמים.

מובן מאליו, שהפתרון הסוציאליסטי אינו
פתרון בשביל המיליונרים היהודיים בארה"ב,
בבריטניה ובמקומות אחרים, המעדיפים
אנטישמיות ורדיפת יהודים בקאפיטאליזם
על סוציאליזם. אך הסוציאליזם הוא ה-
פתרון היסודי והשיחרור המלא להמוני
העמלים היהודיים בכל ארץ.

קיומה של שיטה סוציאליסטית עולמית,
שינוי יחס-הכוחות בעולם לטובת כוחות ה-
שלום והסוציאליזם, — הם הבולמים את
כוחות הפאשיזם והמלחמה בכל מקום ומקום,
הם הנותנים את התקווה ויוצרים את הסיכוי,
את האפשרות ההיסטורית, כי תימנע מלחמת
עולם שלישית, כי ירוסנו כוחות הפאשיזם
בכל מקום.

זוועות הג'נוסייד של האימפריאליסטים
האמריקאיים בווייטנאם, השמדתם של מאות
אלפי קומוניסטים ודמוקראטים באינדונזיה
ועובדות מזוועות אחרות אשר קרו ב-עולם
החופשי מוכיחות, כי האימפריאליזם מסוגל
לכל ברבריוז, ואף לחזור בצורות חדשות
על פשעי הנאצים.

לכן מוכיח הנסיון ההיסטורי, כי אין גאולה
אחרת לעמלים היהודיים. להמוני-העם היהודי
דיים בארצות שלטון ההון, אלא במאבק משר-
תף עם העמלים במקומות מגוריהם למען
דמוקראטיה ולמען סוציאליזם, המבטיח
שיוויון וחופש לכל העמים.

בארצות שלטון ההון עומדות כיום אותן
הסכנות בפני היהודים שעמדו לפני הקמתה
של מדינת ישראל. החדש הוא בזה, שגברו
הסיכויים למניעת מלחמה ושואה חדשה. אך
מצב חדש זה נוצר בזכות התהוותה והת-
עצמותה של השיטה הסוציאליסטית העולמית
בתקופתנו, המרסנת בעצם קיומה וכוחה

האדיר את כל כוחות השחרור הסוציאליים והלאומניים בעולם, שהאנטישמיות הוא אחד מכלי נשקם.

האידיאולוגים הציוניים מזהים את ישראל עם הציונות, כשם שהם מזהים את היהודים עם הציונים. במסע תעמולתי עצום ויקר מתארים הם בפני דעת הקהל את העניינים כך שיתקבל הרושם, כי מי שמתנגד לאידיאולוגיה הציונית, למדיניות הציונית ולמדיניות ממשלת ישראל — הופך בכך לאנטי-ישראלי ואפילו לאנטישמי. עלידי סילוף דמאוגי כזה מנסים המנהיגים הציוניים להשתיק כל ביקורת על מדיניות הממשלה בפנים ישראל וכל ביקורת על מדיניותה של ממשלת ישראל ועל המדיניות הציונית הכללית בזירה הבינלאומית כעמדה אנטי-שמית, אנטי-ישראלית וכו'.

כך מנצלים המנהיגים הציוניים ושליטי ישראל באורח ציני את סבלם הנורא של בני העם היהודי בימי היטלר, את ההשמדה ההמונית, שלא היתה כדוגמתה בהיסטוריה, של מיליוני יהודים במחנות הריכוז ובתאי הגזים הנאציים — כדי למנוע ביקורת על מדיניותה של ממשלת ישראל ועל המדיניות הציונית הכללית.

אם כוחות שלום ודמוקרטיה, אם אנשים בעלי מצפון, הרוחשים רגשות ידידותיים כלפי המוני-העם היהודיים, מתקוממים נגד המלחמות התוקפניות בהן פתחה ממשלת ישראל ב-1956 וב-1967, כמסכנות את שלום העולם, כעשויות לגרום אסון לעם ישראל עצמו — מסיתים נגדם המנהיגים הציוניים, מנהלים נגדם תעמולת זורעה בנוסח: „אתם רוצים לגמור את מלאכתו של היטלר!“.

לכן יש לומר ברורות ובאורח חד-משמעי, שאין לזהות את מדינת ישראל עם הציונות ואת היהודים עם הציונים. הציונות היא זרם אידיאולוגי ופוליטי בורגני ריאקציוני בקרב העם היהודי, הקשור עם הריאקציה ה-בינלאומית והמביא נזק חמור ביותר לעם ישראל, לעמלים היהודיים ולקיבוצים היהודיים בעולם.

שיתוף הפעולה הכל-צדדי הקיים בין שליטי ישראל לבין שליטיה הניאנאציים של מערב-גרמניה הוא הוכחה נוספת לכך, שאין המנהיגים הציוניים מבטאים את האינטרסים האמיתיים של המוני-העם היהודיים ושל עם ישראל.

קיימת אפשרות של שיתוף-פעולה בין אירגונים יהודיים מארצות שונות על בסיס מטרות מתקדמות, כגון המאבק למען ה-שלום, נגד האנטישמיות ותחיית הנאציזם במערב-גרמניה ועוד.

חלק מבני הקיבוצים היהודיים, ובמיוחד בארצות הקאפיטאליסטיות, נתון להשפעה ציונית וכתוצאה מכך מזהים הם את התמיכה במדיניות ממשלת ישראל עם התמיכה בעם ישראל ובאינטרסים יהודיים. הם מוצאים לנכון להזהרות עם כל דבר ישראלי רשמי, אפילו עם דברים שביחס אליהם היה מתקומם רגש הצדק האנושי האלמנטארי שלהם, אילו ננקטו לגבי קיבוץ יהודי במקום כלשהו.

יהודים אלה אפילו אינם מתארים לעצמם, שבעודדם אותה מדיניות, המעמיקה את התהום בין עם ישראל לעמים הערביים, המבודדת את ישראל מהעולם הסוציאליסטי, מעמי אסיה ואפריקה, מתנועת הפועלים המהפכנית בעולם — הם מביאים נזק לישראל.

בארצות שונות יש ליהודים לא מעטים יחס מיוחד לישראל ורוצים הם בטובתה ובבטחונה.

הקומוניסטים בארצות שונות לוקחים זאת בחשבון ועושים הכל על-מנת להפנות יחס זה לאפיק חיובי, לאפיק של תמיכה בכוחות הפרוגרסיביים בישראל במאבקם נגד המדיניות של ממשלת ישראל והמנהיגים הציוניים, הנושאת בחובה סכנות לישראל ומחלישה את המאבק הבינלאומי נגד סכנת המלחמה והפאשיזם, מאבק שהוא באינטרסים החיוניים ביותר של המוני-העם היהודיים באשר הם שם. המאבק נגד המדיניות הפרו-אימפריאליסטית, הציונית, של שליטי ישראל הוא מאבק למען עם ישראל, למען מדינת ישראל אחרת, למען חינוך מעמדה הבינלאומי והבטחת עתידה.

הזיהוי הבלתי-מדעי והבלתי-מבוסס של ישראל עם הציונות משמש גם בתעמולתם של השוביניסטים הערביים. על בסיס זיהוי כוזב זה מנסים להוכיח מנהיגים ערביים לאומניים, כי אין למדינת ישראל זכות קיום. העובדה, שבמשך 20 שנות קיומה של מדינת ישראל שלטו בה ממשלות ציוניות ריאקציוניות, שדגלו בהתפשטות טריטוריאלית וסייעו לאימפריאליזם במאבקו נגד התנועה הערבית לשיחרור לאומי — עובדה זו אינה מצדיקה זיהוי עם ישראל עם מדיניות ממשלות ישראל. יש להבדיל בין האינטרסים האר-בייקטיביים של עם ישראל לבין המדיניות הממשלתית.

יתר-על-כן, הכרזות שוביניות מצד חוגים ערביים, השוללות את עצם זכות קיומה של מדינת ישראל בנימוק שזוהי מדינה ציונית — אך מסייעות בידי החוגים השליטים בישראל ומערימות קשיים בפני הכוחות ה-מתקדמים בישראל, הפועלים למען שיחרור

ונוי העם מהשפעת המדיניות השלטת. בנהלה מערכה רעיונית נגד הציונות, מנהלת מפלגתנו הקומוניסטית הישראלית מערכה לשיחורור המוני העמים בישראל מהשובניויות, להעלאתם על דרך המלך של השקפת-עולם מדעית-סוציאליסטית ושל מדיניות, התואמת את האינטרסים של עמלי ישראל, את האינטרסים הלאומיים האמיתיים של עם ישראל, וכן את האינטרסים של המוני העמים היהודיים ברחבי תבל.

*

כאשר מדברים אנו על התנועה הציונית אין אנו מתכוונים רק לאירגון ששמו התנועה הציונית העולמית ולאירגוני המישנה שלה, אלא לכל האירגונים המודרכים ע"י האידיאולוגיה והמדיניות הציונית.

על ההסתדרות הציונית העולמית עובר כעת משבר אירגוני, שהוא פרי המשבר האידיאולוגי והפוליטי העובר עתה על הציונות. ככל שגוברת השפעת הסוציאליזם בעולם, ככל שיוודת קרנו של האימפריאליזם — כן מעמיק גם המשבר העובר על הציונות. אך יהיה זה מישגה לא לראות, כי לציונות יש עדיין השפעה אידיאולוגית גדולה. בישראל זוהי האידיאולוגיה השלטת ובקיבוצים יהודיים רבים יש לה השפעה ניכרת.

קיימים אירגונים ציוניים אשר קוראים לעצמם ציוניים-סוציאליסטיים.

מעולם לא היתה ואינה יכולה להיות ציונות סוציאליסטית, כשם שמעולם לא היה ואינו יכול להיות סוציאליזם ציוני. יחד עם זאת יש לראות, כי קיימות שאיפות סוציאליסטיות בקרב עמים רבים הנתונים להשפעת ציונית. אך מבחינה רעיונית ופוליטית עמדו ועומדים גם האירגונים "הציוניים-סוציאליסטיים" בכל המערכות המכריעות, בכל מיבחי התקופה, לצד האימפריאליזם, נגד הסוציאליזם והתנועות לשיחורור לאומי (כך ברוסיה הצארית ובשאר הארצות, בהן התנהל המאבק לסוציאליזם, כך במדינותם כלפי ארצות הסוציאליזם בזירה הבינלאומית, כך במלחמות 1956 ו-1967 במזרח-התיכון).

ההנחה הלנינית, כי אין יכולים לדור בכפיפה אחת אידיאולוגיה בורגנית ואידיאולוגיה פרולטארית — מתאמת גם במקרה של "הציונים הסוציאליסטיים".

*

המפלגה הקומוניסטית הישראלית מנהלת מאבק רעיוני-פוליטי עקבי נגד הציונות. בזמן נאבקת מפלגתנו לאחדות עמים, לאחדות כל כוחות השלום, הדמוקראטית והעצמאות הלאומית, ללא הבדל השקפה

אידיאולוגית והשתייכות מפלגתית, כדי לקדם את המטרה הפרוגרסיבית, כדי להשיג אף דרישות חלקיות, מעמדות-פרולטאריות או כלל-דמוקראטיות.

במאבק להעלאת השכר ולתנאי-עבודה טובים יותר, במאבק להגנת ולהרחבת החירויות הדמוקראטיות, במאבק למניעת מלחמה ול-הגנת השלום — אין הקומוניסטים מחלקים את הפועלים, את ההמונים, על-פי השקפתם האידיאולוגית, אלא על-פי עמדתם ביחס למאבק הקונקרטי.

החלוקה היסודית בישראל, כבכל ארץ קאפיטאליסטית, היא בין מנצלים ומנוצלים, לפי האינטרסים המעמדיים. למפלגתנו הקומוניסטית הישראלית נסיון רב-שנים של מאבקים מעמדיים וכלל-דמוקראטיים המוניים, של השתתפות באירגונים דמוקראטיים (תנועת השלום, תנועות ידידות עם ברה"מ ועם ארצות סוציאליסטיות אחרות, ועדי פעולה של ועדי עובדים ועוד) ביחד עם בלתי-מפלגתיים וחברי מפלגות ציוניות ואף עם מפלגות ציוניות, כל עוד השותפות משרתת מטרה מתקדמת ותהיה החלקית ביותר.

המארכסיסטים-לניניסטים אינם מסתפקים במאבקי השעה בלבד. גם בהם הם רואים דרך להכשרת התנאים לשינויים מהותיים יותר בחברה, למעבר מקאפיטאליזם לסוציאליזם. יחד עם זאת אין הקומוניסטים מזלזלים בהישגים חלקיים של העמלים כתר צאה ממאבקם. כל מאבק משותף מחשל ויוצר תנאים להעלאת ההכרה המעמדית, להתקדמות אל המטרה הסוציאליסטית.

הקומוניסטים הישראליים, אשר אינם רואים בעלייה לישראל פתרון השאלה היהודית, אלא עניין אישי של כל עולה — הם הלוחמים העיקריים ביותר למען קליטה אנושית ונאותה של העולים החדשים בעבודה ובשיכון.

הקומוניסטים הישראליים אינם רואים בקיבוצים תאים סוציאליסטיים בחברה הי-קאפיטאליסטית הישראלית, אבל הם הלוחמים העיקריים ביותר נגד עושק הקיבוצים על-ידי הבנקים וגושכ"ה-הנשך, הם תובעים מורטוריום על חובותיהם ורואים בחברי הקיבוצים בני-ברית למעמד הפועלים במאבקו.

הקומוניסטים, שהם תמיד הראשונים לשיחורר-פעולה על בסיס פרוגרסיבי עם כוחות אחרים, ממשיכים בעת ובעונה אחת את המאבק האידיאולוגי, מפצים את התורה הסוציאליסטית, מצביעים על הסיבות היסודיות של המלחמות, העוני, השובניויות.

הקומוניסטים מנהלים את מדיניותם באורח הגמיש ביותר. אולם מבחינה אידיאולוגית

אין הם מוכנים לשום פשרה, כי איננה יכולה להיות פשרה, איננו יכול להיות דו־קיום בין האידיאולוגיה של הבורגנות לבין זו של הפרולטאריאט, ובתנאים שלנו — בין האידיאולוגיה הציונית לבין האידיאולוגיה המארכסיסטית-לנינית.

„הנאציאנאליזם הבורגני והאינטר-נאציאנאליזם הפרולטארי — אלו הן שתי סיסמאות העוינות זו את זו ללא־פשרה, התאמות שני מחנות

מעמדיים גדולים של כל העולם: קאפיטאליסטי והמבטאות שתי פוליטיקות (יתר־על־כן: השקפות עולם) בשאלה הלאומית.“ (לנין, „על השאלה הלאומית והלאומית-קולוניאלית“, עברית, עמ' 58).

בדגל האידיאולוגיה של מעמד הפועלים, — המארכסיזם-לניניזם — אנו משרתים באופן הטוב ביותר את עמלי ישראל, את האינטרסים הלאומיים האמיתיים של עם ישראל.

ס י כ ם

ניתוח השאלה היהודית ושאלת הציונות בתקופה החדשה, לאור המארכסיזם-לניניזם, מביא למסקנות הבאות:

ההערכות היסודיות של המארכסיזם-לניניזם, של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, בשאלה היהודית ובשאלת הציונות — נשארות בתוקפן.

שיחורור ההמונים היהודיים מאנטישמיות, מרדיפות ומסכנה של השמדה בארצות שלטון ההון, פתרון יסודי ומלא של השאלה היהודית הוא בשיחורור החברה ממשטר הניצול המעמדי והדיכוי הלאומי, בעקירת השורשים הסוציאליים והפוליטיים של האנטישמיות, בנצחון הסוציאליזם.

מדינת ישראל לא פתרה ואינה יכולה לפתור את השאלה היהודית בארצות שלטון ההון בהן היא קיימת, אינה מסוגלת לחסל את נגע האנטישמיות ולהבטיח שוויון־זכויות ליהודים. לכן „הפתרון“ הציוני של השאלה היהודית על־ידי ריכוז טריטוריאלי בארץ־ישראל — נשאר אוטופיה ריאקציונית.

הציונות בימינו היא אידיאולוגיה ומדיניות לאומנית ריאקציונית של הבורגנות היהודית הפרו־אימפריאליסטית, שמרכזה בישראל ו־בארצות־הברית.

הציונות פועלת לטובת המעצמות האימפריאליסטיות, ובימינו לטובת האימפריאליזם האמריקאי והמערב־גרמני במיוחד.

הציונות פועלת לניתוק הפועלים והמוני העם היהודיים מהמאבק המשותף, יחד עם כלל הפועלים והמוני העם בארצות מולדתם, לקידמה ולסוציאליזם. בכך מסכה הציונות נזק רב לעמלים היהודיים ולכלל הקיבוצים היהודיים, בהם היא פועלת.

הציונות פועלת במזרח־התיכון למען ביסוס העמדות הפוליטיות, הכלכליות והאסטרטגיות של המעצמות האימפריאליסטיות. בעזרתן היא פועלת למען התפשטות טריטוריאלי של מדינת ישראל. הציונות מתייצבת נגד העם הערבי הפלשתינאי ונגד כלל התנועה הלאומית הערבית האנטי־אימפריאליסטית. בכך פועלת הציונות נגד האינטרסים הלאומיים האמיתיים של עם ישראל.

הציונות לוקחת חבל פעיל במלחמה הקרה של המעצמות האימפריאליסטיות נגד ברית־המועצות ומדינות סוציאליסטיות אחרות ובפעילות החתרנית הרעיונית הפוליטית נגד ארצות הסוציאליזם. הציונות עושה את דבר הניאור־קולוניאליזם באסיה, באפריקה ובאמריקה הלאטינית.

בכל אלה מביאה הציונות נזק רב להמוני העם היהודיים, לעם ישראל ולעניין הכללי של הקידמה האנושית.

המאבק נגד האידיאולוגיה והמדיניות הציונית הוא אינטרס חיוני לעם ישראל, לקיבוצים היהודיים בעולם ולכל כוחות הקידמה.

להשיג:

בתל-אביב, רח' בריכוכבא 10, ת"ד 26205, טלפון 240364
 בחיפה, מדרגות המרוניטים 16, ת"ד 3063, טלפון 41407